AS LHV Group
Konsolideeritud aastaaruanne 2017

Konsolideeritud aastaaruanne 01.01.2017 – 31.12.2017

Ärinimi	**AS LHV Group**
Äriregistri number	**11098261**
Juriidiline aadress	**Tartu mnt 2, 10145 Tallinn**
Telefon	**(372) 6800400**
Fax	**(372) 6800410**
E-post	**lhv@lhv.ee**
Põhitegevusalad	**Valdusfirma tegevus** **Pangandus** **Väärtpaberite maaklerlus** **Finantsalane nõustamine** **Kapitalirent ja muu laenuandmine**
Juhatus	**Madis Toomsalu**
Nõukogu	**Rain Lõhmus** **Andres Viisemann** **Tiina Mõis** **Heldur Meerits** **Raivo Hein** **Tauno Tats** **Sten Tamkivi**
Audiitor	**AS PricewaterhouseCoopers**

Sisukord

Tegevjuhi pöördumine 4
Tegevuskeskkond 7
Tegevusaruanne 10
LHV Groupi ühingujuhtimine 15
Finantstulemused 17
Hea ühingujuhtimise tava aruanne 24
LHV sotsiaalne vastutus 30
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 35
Konsolideeritud kasumiaruanne ja muu koondkasumiaruanne 35
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne 36
Konsolideeritud rahavoogude aruanne 37
Konsolideeritud omakapitali muutuse aruanne 38
Konsolideeritud raamatupidamisaruannete lisad 39
LISA 1 Üldine informatsioon 39
LISA 2 Kokkuvõte olulistest arvestuspõhimõtetest 40
LISA 3 Riskide juhtimine 53
LISA 4 Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud 80
LISA 5 Ärisegmendid 80
LISA 6 Tütarettevõtted ja firmaväärtus 82
LISA 7 Neto intressitulu 84
LISA 8 Neto komisjoni- ja teenustasutulu 85
LISA 9 Tegevuskulud 86
LISA 10 Nõuded keskpangale, krediidiasutustele ja investeerimisühingutele 86
LISA 11 Müügiootel finantsvarad 86
LISA 12 Finantsvarad ja -kohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 86
LISA 13 Laenud ja nõuded klientidele 87
LISA 14 Muud nõuded klientidele 88
LISA 15 Muud varad 89
LISA 16 Materiaalne ja immateriaalne põhivara 89
LISA 17 Klientide hoiused ja saadud laenud 90
LISA 18 Võlad hankijatele ja muud kohustused 90
LISA 19 Kasutusrent 91
LISA 20 Allutatud kohustused 91
LISA 21 Omakapital aktsiaseltsis 92
LISA 22 Varahaldusteenusega seotud klientide hallatavad varad 93
LISA 23 Tingimuslikud varad ja kohustused 93
LISA 24 Tehingud seotud osapooltega 95
LISA 25 Tava ja lahustatud kasum aktsia kohta 96
LISA 26 Emaettevõtte eraldiseisvad põhiaruanded 97
Juhatuse allkirjad konsolideeritud aastaaruandele 101
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne 102
Kasumi jaotamise ettepanek 109
Nõukogu allkirjad aastaaruandele 110
Tulude jaotus vastavalt EMTA klassifikaatoritele 111

Tegevjuhi pöördumine

Lugupeetud LHV investor

LHV-l on seljataga ajaloo kõige tugevam aasta. 2017. aastat iseloomustasid head tulemused, tugev kliendibaasi kasv, mitmed uued tooted ja tunnustused ning esimesed väljamakstud dividendid. Asjakohase info pakkumiseks alustasime igakuiste tulemuste ja finantsplaani avaldamisega. Aasta alguses sai LHV Pank mitmel korral tunnustatud kui parima teenindusega pank Eestis ning meie pensionifondid võtsid aktiivse rolli Eesti ettevõtetesse investeerimisel.

Grupis töötab kokku üle 350 inimese. Just nemad on LHV kasvu ja tulemuste taga. Loodan, et ka edaspidi motiveerib neid kirg suurendada LHV kui Eesti kapitali olulisust kohalikul finantsteenuste turul ning samavõrra aidata kaasa LHV läbimurdele uute turgudele ja ärivaldkondadesse. Oleme uhked, kui suudame kandvat motivatsiooni hästi tasustada ja pakkuda võtmetöötajatele omanikustaatust.

Head inimesed loovad usalduse, mida kõige paremini ilmestab asjaolu, et LHV on kokku haldamas 3,8 miljardi euro väärtuses klientide varasid. Sellest 1,5 mld eurot on hoiuste näol panga bilansis, 1,1 mld eurot pensionifondides ning 1,2 mld eurot klientide kontodel väärtpaberitena. Aasta jooksul on kõik näitajad oluliselt tõusnud.

2017. aasta jooksul saavutasime rekordilised tulemused kõigis oma ärimahtudes. Aastaga kasvasid hoiused 760 mln eurot, laenud 194 mln eurot ja pensionifondide varad 129 mln euro võrra. Ühtlasi saavutati uued rekordtasemed klientide aktiivsuses maksetes, kaarditehingutes ja kaarditehingute vastuvõtmises.

Teguderohket aastat iseloomustas, et esimesena Eesti pankadest võtsime 2017. aasta II kvartalis kasutusele videotuvastuse, poole aasta jooksul on videotuvastuse vahendusel konto avanud 650 klienti. Lisaks võtsime kasutusele Smart-ID autentimislahenduse ning arendasime LHV Facebooki kanalisse vestlusroboti. Ettevõtjatele suunatult tõime koostöös Maksu- ja Tolliametiga klientideni uudse palgamakse lahenduse, mis pälvis ka tänavuse Eesti Pangaliidu innovatsioonipreemia.

Märtsi lõpus avalikustasime plaani, mille kohaselt hakkab LHV Pank varasemast fokusseeritumalt tegelema finantstehnoloogia ettevõtete teenindamisega. Selleks oleme avamas filiaali Ühendkuningriigis. Meie rolliks on olla vahelüliks tehnoloogiaettevõtete ja infrastruktuuri vahel, pakkudes terviklahendust maksesüsteemidele juurdepääsu, kaardimaksete vastuvõtmise, elektrooniliste pangakanalite või likviidsusjuhtimise näol. Lähima aasta jooksul loodame pakkuda reaalajas euro- ja naelamaksete teenust.

2017. aasta jooksul uuendasime LHV privaatpanganduse pakkumist. Uute toodetena tõime turule auto- ja remondilaenu ning aasta lõpus ka klientide poolt hästi vastu võetud LHV kodukindlustuse ning lisasime LHV Kuldkaardile ostukindlustuse. Sularahaautomaatide võrgustikku laiendasime Rakverre ja Viljandisse.

LHV pensionifondide investeerimisstrateegia on olnud konkureerivatest pensionifondidest selgelt erinev. 2017. aastal suurendasid LHV fondid märgatavalt investeeringuid Eestisse, tehes Eestiga seotud investeerimisotsuseid mahus 170 mln eurot. LHV valik suunata pensionifondide investeeringud alternatiivsetesse varaklassidesse ning kohalikule turule on seotud pikalt tõusnud rahvusvaheliste väärtpaberiturgudega, kuhu investeerimine on LHV Varahalduse hinnangul muutunud kalliks. Koduturule investeerides on võimalik pidada läbirääkimisi tingimuste üle ning madalama konkurentsi olukorras saavutada sedasi pensionifondide jaoks parem riski ja tulu suhe.

Hea meel on ka Mokilizingase üle, kus viimase poole aasta jooksul tehtud pingutused meeskonna tugevdamise, efektiivsuse suurendamise ja uute ärimahtude leidmisel on hakanud vilja kandma. Detsembris valiti Mokilizingasse juhatusse uued liikmed, mille tulemusena on nõukogu ja tegevjuhtkonna funktsioonid ja vastutus selgemalt eristatud. Valitud juhatuse liikmed jätkavad tegevusi Mokilizingase kasvutrajektoorile viimiseks. Aasta teises pooles alustas Mokilizingas koostööd kohaliku telekomipartneriga, mille raames soetatakse igakuiselt partneri poolt oma klientidele finantseeritud krediidiportfelle.

Majanduskeskkond

LHV tugevaid alustrende on toetamas ka Eesti majanduskeskkond. Pikaajalisest potentsiaalile alla jäänud perioodist on Eesti välja jõudnud tugeva majanduskasvu perioodi. Tööjõukulude kasvu kõrval on tootlikkus siiski paranenud ning see on aidanud kaasa ettevõtete kasumite paranemisele. Hea meel on tõdeda, et kõigi meie kaubanduspartnerite väljavaated on paranemas. Prognoose on tõstetud nii Skandinaavia ja Baltikumi, aga ka euroala ja kaubanduspartnerina positsiooni taastava Venemaa suhtes.

Eesti ettevõtete jaoks on suurim mure tööjõu kättesaadavus ning tööjõukulude kiire kasv. Palkade suurenemine on praeguses majanduskeskkonnas pigem vältimatu, mistõttu tööjõu efektiivsuse suurendamiseks on vaja suurendada ka investeeringuid. Ajalooliselt madalal püsiv finantseerimiskulu loob selleks soodsa pinnase, mida ettevõtted järjest enam ära kasutavad.

Krediiditurg on püsinud tugevana. Kasvamas on kõik peamised krediiditooted, sh ettevõtete laenud ja kodulaenud. Kodumajapidamiste finantstervis on pigem tugev, hoiuste ja laenude suhe on paranemas. Tähtajaks tasumata laenude osatähtsus on turul langenud alla 1%, olles suures osas allahindlustega kaetud.

Finantstulemused

LHV 2017. aasta puhaskasum oli 22,2 miljonit eurot. See on 2,3 miljonit eurot rohkem kui eelmisel aastal ja annab LHV aktsionäridele kuuluva omakapitali tootluseks 17,6%. Kasumit toetas klientide kõrge aktiivsus ja hea krediidikvaliteet. Kõik põhiärid kasvatasid oluliselt oma ärimahtusid ja kasumit. Finantsplaani osas edestasime konsolideeritud kasumiplaani 364 tuhande euro võrra tänu Mokilizingase oodatust parematele tulemustele, aga jäime alla aktsionäride osale 146 tuhande euro võrra, põhjuseks plaanitust madalam intressitulu peamiselt väikefinantseerimise toodetest.

III kvartali jooksul vähenesid LHV-le kehtestatud kapitalinõuded. Lähtudes Finantsinspektsiooni hinnangust, otsustas LHV Groupi nõukogu, lisades sisemised puhvrid, kehtestada minimaalseks koguomavahendite suhtarvuks 15,06% (senikehtinud 16,19%) ja minimaalseks esimese taseme omavahendite suhtarvuks 12,29% (13,29%). Ühtlasi määratleti LHV Euroopa Keskpanga ja Finantsinspektsiooni dialoogi tulemusel kõrge prioriteetsusega väikepangaks, mis eelkõige tähendab intensiivsemat järelvalvet.

LHV Panga kui suurima äriüksuse 2017. aasta puhaskasum oli 15,5 miljonit eurot, kasvades aastaga 2,3 miljonit eurot. Laenud klientidele kasvasid 188 miljonit eurot ja jõudsid 719 miljoni euroni. Aastaga kogunes uusi hoiuseid 766 miljonit eurot ja aasta lõpuks oli hoiuste maht 1,6 miljardit eurot. Klientide arv kasvas aasta jooksul 21 tuhande võrra ulatudes aasta lõpuks 165 tuhande kliendini.

Aasta jooksul suurenes oluliselt LHV Panga hoiuste, sh mitteresidentide hoiuste maht. Peamiselt sisaldab see finantstehnoloogia ettevõtteid. Taoliste ettevõtete puhul võib olla tavapärane hoida pangas suuremat kontojääki, mida pank omakorda laenutegevuseks ei kasuta, hoides seda täies mahus likviidsena. Sellisel juhul on nõudmiseni hoiuse jääk hinnastatud panga poolt negatiivse intressiga. Antud ärisuuna arenedes on ootuspärane panga likviidsusnäitajate suurem kõikuvus ning laenu ja hoiuste suhtarvu langus.

2017. aastal teenis LHV Varahaldus puhaskasumit summas 5,8 miljonit eurot, mis on 0,3 miljonit eurot vähem kui aasta varem. Puhaskasumit vähendas esmakordselt makstud dividendidega seotud tulumaks summas 1,0 miljonit eurot.

2017. aasta alguses jõustus uus investeerimisfondide seadus, mille tulemusel langesid fondivalitsejate kapitalinõuded, samuti kaotati II samba fondidest väljumise tasud. LHV Varahaldus vähendas seoses muutunud kapitalinõuetega aktsiakapitali suurust 6,6 miljoni euro võrra. Samuti maksis LHV Varahaldus 2016. aasta eest dividende 3,8 miljoni euro ulatuses.

Leedu äriüksuse Mokilizingase kasum oli 2017. aastal 1,9 miljonit eurot, kasvades aastaga 0,1 miljonit eurot. IV kvartali mõjutas kasumit positiivselt lootusetuks tunnistatud nõuete müük ja allahindluste vähendamine. Laenuportfell kasvas aastaga 13 miljonit eurot ja jõudis 49 miljoni euroni. Mokilizingase omakapitali tootlus oli 24,8%.

2018. aasta 1. jaanuaril rakenduvad kaks olulist muudatust raamatupidamisstandardites – IFRS 9 ja IFRS 15. Nende regulatsioonide rakendamine mõjutab oluliselt ka LHV-d. IFRS 9 toob kaasa muudatused provisjoneerimises, kus provisjonide tegemisel tuleb arvestada lisaks kliendi enda finantsolukorrale ka muudatusi majanduskeskkonnas võrreldes laenu väljaandmise hetkega.

IFRS 15 peamine mõju LHV-le on seotud kliendi saamiseks tehtud väliste kuludega, mida edaspidi peab kuludesse kandma vastavalt kliendilepingu elueale. Kuni 2017. aasta lõpuni tehtud müügikulud amortisatsioonijärgselt on Varahalduses 10,6 mln eurot. Selle summa võrra suurendame 2018. aasta 1. jaanuaril eelmiste aastate jaotamata kasumit, samuti immateriaalset vara. Järgnevatel aastatel hakkame kapitaliseeritud müügikulu üle kliendilepingute efektiivse eluea kulusse kandma.

Tulevik

Meie visiooni kohaselt jõuab LHV turuväärtus 1 miljardi euroni aastaks 2023. Seejuures peaksid olemasolevad tegevused panustama 500 miljoni euroga, uued tegevused 200 miljoni euroga ja ühinemiste või ülevõtmistega seotud liitumised 300 miljoni euroga. Taolise plaani täitmine eeldaks uut kapitali suurusjärgus 100 miljonit eurot. Rõhutatult on tegemist visiooniga, mistõttu LHV börsiteadetena avaldatavad finantsplaanid väljendavad ka edaspidi kõige tõenäolisemaid tulemusi ega sisalda visiooniga planeeritud suundi enne nende tõenäoliseks muutumist.

Praktilisemalt väljendatavate eesmärkidena oleme oma lähiaastate eesmärkidena määratlenud:

- olla parim finantsteenuste pakkuja finantsvara koguvatele ja investeerivatele eraisikutele ning finantseerimist vajavatele väikestele- ja keskmise suurusega ettevõtetele;
- olla atraktiivne ja tunnustatud tööandja, kes pakub arengut, eneseteostust ja kasvu;
- teha oma äri nii, et kaasatud omakapitali tootlus ulatuks 20%-ni;
- jõuda Eesti väärtuslikumaks börsiettevõtteks.

Pidades kinni pakutavate toodete lihtsuse ja kaasaegsuse põhimõttest, usume kõigis oma olulisemates ärivaldkondades 2018. aastal kasvuvõimalusi kestvat:

- Hoiused jätkavad kasvu tänasega võrreldavas tempos. Suurem osa hoiustest tuleb jaeklientidelt, mõnevõrra vähem privaatklientidelt ja ettevõtetelt. Eraldi tuleks ära märkida finantstehnoloogia ettevõtete hoiuseid, kuid arvestades uue ärisuuna varajast faasi, võib siinkohal plaan tegelikkusest mõnevõrra erineda. 2018. aastal oleme finantseerimisallikate valikut laiendamas.
- Laenud kasvavad rekordilises tempos. Suurimaks kasvuallikaks on ettevõtete laenud, mille puhul on ootuspärane marginaali mõningane langus. Oma

kulustruktuurilt lähtudes suudame pakkuda varasemast parema hinnaga laenusid. Kasvult järgnevad Mokilizingase väikelaenud ning Eestis väljastatavad kodulaenud. Jätkuvalt kasvavad ka kõik ülejäänud laenutooted. Lisaks tuleme turule faktooringuga.

- Finantstehnoloogia ettevõtete teenindamise puhul on fookuses Ühendkuningriigis filiaali asutamine ja reaalajas toimuvate naelamaksete süsteemiga liitumine. Sektoritena keskendume nn neopankadele, valuuta teenusepakkujatele ja maksevahendajatele.
- Pensionifondides toome 2018. aastal turule ainult Eestisse investeeriva II samba pensionifondi. Samas ei välista me investeeringute valikul peaaegu ühtegi piirkonda ega majandussektorit. Eesmärgiks on pikaajalise parima tootluse saavutamine.

2018. aastal on grupil kasvuks piisavalt kapitali. Kontserniseselt vajavad kasvu toetamiseks kapitali olulises mahus LHV Pank ja väiksemas mahus Mokilizingas. LHV Varahaldus ja LHV Finance jätkavad grupile dividendide maksmisega. Alustame aasta keskel ettevalmistustega, et uurida võimalusi 2019. aastal võlakirjade võimalikuks refinantseerimiseks ja kasvuks uue vajamineva kapitali kaasamiseks.

Detailsema 2018. aasta tegevus- ja finantsplaani ning pikaajalise prognoosi oleme avalikustanud eraldi.

Madis Toomsalu

Tegevuskeskkond

Globaalne majanduspilt jätkas 2017. aastal paranemist ning käesoleval aastal oodatakse maailmamajanduse tsüklilise kasvu kiirenemist teist aastat järjest. Taastumist on toetamas kaubavahetuse märgatav elavnemine ning investeeringute ja tööstustoodangu kasv koos paraneva äri- ja tarbijakindlusega. Kuigi seni puuduv surve alusinflatsioonile on lubanud jätkata toetava rahapoliitika viljelemist, on arenenud riikide keskpangad USA eestvedamisel vaikselt suunda muutmas. Paisuvad varade väärtused peegeldavad senise ekspansiivse rahapoliitika tulemusena kujunenud ajalooliselt madala volatiilsusega keskkonda, kus investorid on võetava riski eest aktsepteerimas järjest väiksemat pikaajaliselt oodatavat tootlust. Geopoliitilised pinged on praeguseks võrreldes eelmise aasta suvega alanenud.

Eelmisel aastal Euroopa Liidu olulistes liikmesriikides toimunud valimised ei toonud olulist edu EL-i vastastele liikumistele, mistõttu oodatakse Brüsseli ja Pariisi eestvedamisel suuna võtmist liimesriikide veelgi tihedamale integratsioonile. Jõuline sõnum separatistlikele liikumistele on saadetud nii raskekujulise Brexiti protsessi kui ka siseriiklikult lahendada jäetud Kataloonia iseseisvuspüüdluste näol. Järgmise olulisema verstapostina toimuvad 4. märtsil üldvalimised Euroopa suuruselt neljanda majandusega riigis, Itaalias.

Euroala majandus kasvas kolmandas kvartalis 2,6% ehk viimase kuue aasta kiireimas tempos. Majanduspilt on paranenud suures plaanis ning see on avaldumas laialdasemalt, enamate riikide ja sektorite lõikes. Head väljavaated võimaldavad Euroopa Keskpangal väljuda senisest ekspansiivsest rahapoliitikast – võlakirjade ostudega jätkatakse olemasoleva plaani järgi vähendatud mahus käesoleva aasta septembrini, kuid intressimäärade tõstmist ei oodata veel enne järgmist aastat. Tarbijahinnad kasvasid detsembris 1,4% ning on püsinud alates augustist kitsas vahemikus. Inflatsioonisurve on jätkuvalt madal ning jääb ootuste kohaselt ka edaspidi alla Euroopa Keskpanga poolt eesmärgiks seatud 2,0% pikaajalist keskmist taset. Konsensuse ootuste kohaselt aeglustub Euroala majanduskasv 2018. aastal 2,2% peale ning 2019. aastal 1,9% peale. Tarbimist toetab positiivselt töötuse määra jätkuv langus ning tööjõus osalemise määra kasv, mis peaks varem või hiljem tooma kaasa kaua oodatud palgakasvu kiirenemise. Tõusnud tootmisvõimsuste kasutus ja tellimusmahud peaksid stimuleerima investeeringute kasvu. Ühtlasi on oodata lõdvemat eelarvepoliitikat valitsustelt. Kergeks murekohaks on euro jätkuv tugevnemine teiste valuutade vastu, mis tundub olevat juba vaikselt survestamas ekspordisektori konkurentsivõimet.

Eesti tähtsamate Euroopa kaubanduspartnerite majandususaldusindeksid lähenevad 2007. aasta majandusbuumi tippudele, olles Euroala 19 riigi lõikes saavutanud juba viimase 17 aasta kõrgeima taseme.

Rootsi majandus kasvas kolmandas kvartalis 2,9%, mis jäi ootustele oluliselt alla. Positiivselt mõjusid jätkuvalt tugev sisetarbimine ja investeeringute kasv, kuid impordimahtude jõuline kasv tähendas negatiivset mõju netoekspordist. Septembris toimus hinnapööre Rootsi kinnisvaraturul ning praeguseks on eluasemete hinnad alanenud neli kuud järjest. Tegemist on tervitatava nähtusega, kuid oluline on jälgida, et hinnakorrektsioon püsiks mõistlikkuse piires. Hetkel turuosalised mures ei ole – sentimendiindikaatorid ja tarbijakindlus püsivad kõrged ning usutakse kinnisvarahindade stabiliseerumisse käesoleval aastal. Septembris toimuvad Rootsis parlamendivalimised ning tasavägiste tulemuste ootuses nähakse seonduvalt tõenäosust ekspansiivseks eelarvepoliitikaks. Konsensuse ootuste kohaselt aeglustub Rootsi majanduskasv 2018. aastal 2,4% peale ning 2019. aastal 2,2% peale. Eesti jaoks on kõige olulisem Rootsi impordimahtude jätkuv kasvamine, mille osas on väljavaated head ning sealsete pankade investeeringuid soosiv hoiak.

Soome majandus jätkas kolmandas kvartalis heas tempos, kasvades 3,0%. Majanduspilt on tugev laiapõhiselt. Peamisteks veduriteks olid investeeringute ja netoekspordi kasv, samuti püsis eratarbimine jätkuvalt tugev. Ühtlasi kujunes 2017. aasta majanduskasv kõigi eelduste kohaselt riigi jaoks viimase üheksa aasta kiireimaks. Konsensuse ootuste kohaselt aeglustub Soome majanduskasv 2018. aastal 2,6% peale, kuid majanduspilt püsib jätkuvalt laiapõhiselt tugev. 2019. aastal oodatakse 2,2% suurust majanduskasvu. Eesti seisukohast on sarnaselt Rootsiga oluline Soome impordimahtude jätkuv kasvamine, mille osas on väljavaated head.

LHV jaoks olulise sihtturu, Leedu, majandus jätkas kolmandas kvartalis hea hooga, kasvades 3,4%. Majanduspilt on tugev laiapõhiselt, kuid senist kiiret eratarbimise kasvu on Leedus negatiivselt mõjutama hakanud üks Euroala kõrgemaid inflatsioonimäärasid. Tasakaalustavalt toetas majandust investeeringute kasv, mis peaks lähiaastatel omandama olulisema rolli. Tugev välisnõudlus, kvalifitseeritud tööjõu puudus koos tõusvate tööjõukuludega ning rekordiline tootmismahtude kasutus – kõik see sunnib ettevõtteid tegema uusi investeeringuid. Samuti tõuseb ELi toetusega finantseeritavate projektide maht. Konsensuse ootuste kohaselt aeglustub Leedu majanduskasv 2018. aastal 3,2% peale ning 2019. aastal 3,0% peale.

Eesti majanduskasv aeglustus kolmandas kvartalis 4,2% peale, mis on siiski väga kiire tempo. Tugeva panuse andis sisenõudlus, eesotsas investeeringute ja eratarbimisega. Ehitussektori panus majanduskasvu oli taas üks suuremaid. Vähenes madalate marginaalidega elektroonikaseadmete väljavedu, mis olid suuresti ekspordimahtude languse ning netoekspordi negatiivse mõju taga. Eelmisel aastal hüppeliselt tõusnud inflatsioon tõi kaasa eratarbimise kasvu olulise aeglustumise. Detsembris kasvasid tarbijahinnad 3,4%. Olulise aspektina on vaatamata kiire palgakasvu jätkumisele taastunud ettevõtete kasumite kasv ning paranenud tootlikkus. Erinevate sektorite käekäiku peegeldavad usaldusindeksid püsivad tugevad, peegeldades jätkuvalt positiivset sentimenti. Detsembris avaldatud prognoosis tõstis Eesti Pank oluliselt majanduskasvu ootusi. Käesoleval aastal jääb see hinnanguliselt 4,2% juurde ja 2019. aastal 3,1% juurde. Kasvumootoriteks saavad olema eratarbimine ja investeeringud, samal ajal on netoekspordi panus majanduskasvu negatiivne. Eratarbimisele avaldab positiivset mõju jätkuvalt kiire palgakasv ning tulumaksuvaba miinimumpalga järsk tõus, koos inflatsioonitempo marginaalse alanemisega. Investeeringuid veab avaliku sektori EL-i struktuurifondi rahade aktiivsem kasutus. Vaatamata tugevale välisnõudlusele ettevõtete investeerimismahud 2018. aastal ei kasva, tulenevalt võrdlusbaasi jäävast laevaostude mõjust. Peamisteks murekohtadeks võib pidada tööjõupuudusega seonduvaid probleeme ning nende potentsiaalset võimendumist seoses valitsemissektori kulutuste kasvuga. Eelkõige on oluline pikaajaliselt jätkusuutliku majanduskasvu saavutamine, mis on tasakaalus erinevate sektorite vahel.

Eesti peamised majandusnäitajad*

									Eesti Panga prognoos		
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017E	2018E
SKP jooksevhindades (EUR miljard)	16,52	14,15	14,72	16,67	17,93	18,89	19,76	20,25	21,10	22,99	24,94
SKP püsivhindades**	-5,4%	-14,7%	2,3%	7,6%	4,3%	1,4%	2,8%	1,4%	2,1%	4,3%	4,2%
Eratarbimine***	-4,9%	-15,3%	-1,6%	3,7%	4,3%	3,8%	3,3%	4,7%	4,4%	2,7%	5,1%
Valitsemissektori tarbimine	4,6%	-3,2%	-0,4%	1,3%	3,2%	1,9%	2,7%	3,4%	1,9%	1,2%	2,1%
Kapitali kogumahutus põhivarasse	-13,1%	-36,7%	-2,7%	34,4%	12,7%	-2,8%	-8,1%	-3,3%	-1,2%	13,3%	2,0%
Eksport	0,9%	-20,3%	24,0%	24,2%	4,8%	2,3%	3,1%	-0,6%	4,1%	2,1%	2,6%
Import	-6,2%	-30,6%	21,2%	27,2%	9,7%	3,2%	2,2%	-1,4%	5,3%	3,1%	4,5%
Tarbijahinnaindeks	10,4%	-0,1%	3,0%	5,0%	3,9%	2,8%	-0,1%	-0,5%	0,1%	3,5%	3,2%
Töötuse määr (% tööjõust)	5,5%	13,5%	16,7%	12,3%	10,0%	8,6%	7,4%	6,2%	6,8%	5,9%	7,3%
Jooksevkonto saldo (% SKPst)	-8,7%	2,5%	1,8%	1,3%	-1,9%	-0,4%	0,9%	2,2%	1,9%	2,1%	0,3%
Valitsemissektori eelarve tasakaal (% SKPst)****	-2,7%	-2,2%	0,2%	1,2%	-0,3%	-0,2%	0,7%	0,1%	-0,3%	-0,5%	-0,4%

* Näitajad on esitatud aastase muutusena protsentides, juhul kui pole märgitud teisiti;

** SKP ja selle komponendid on esitatud aheldatud väärtustena;

*** Sisaldab kodumajapidamisi teenindavaid kasumitaotluseta institutsioone;

**** Valitsemissektori tulude ja kulude prognoos võtab arvesse nende meetmete mõju, mis olid prognoosi koostamise hetkeks piisava detailsusega teada.

Allikad: Eesti Pank, Eurostat, Statistikaamet

LHV ootab järgmisel kaheteistkümnel kuul positiivsete trendide jätkumist Eesti majanduses. Majanduskasv püsib kiire ning ületab pikaajaliselt jätkusuutlikku potentsiaalset taset. Vabade ressursside puudus muudab järjest olulisemaks ettevõtete kohanemisvõime ja edukuse tootlikkuse tõstmisel, milleks on vaja jõuliselt jätkata täiendavate investeeringute teostamisega.

Majandussektorite lõikes on riskid keskmisest kõrgemad ülekuumenemisohus olevas ehitussektoris, ning veonduses ja laonduses. LHV on endiselt konservatiivne kinnisvaraturu suhtes, jälgides kohalikku ja Skandinaavia turgu, seejuures pöörates kõrgendatud tähelepanu arengutele Rootsis. Rendirahavooprojektide osas valitseb oht, et arendatava mahu absorbeerimiseks ei pruugi lähiajal enam piisavalt nõudlust jätkuda ning rendihindades või vakantsuse määrades toimuvad korrektuurid.

Tähtajaks tasumata laenude osatähtsus laenuportfellist

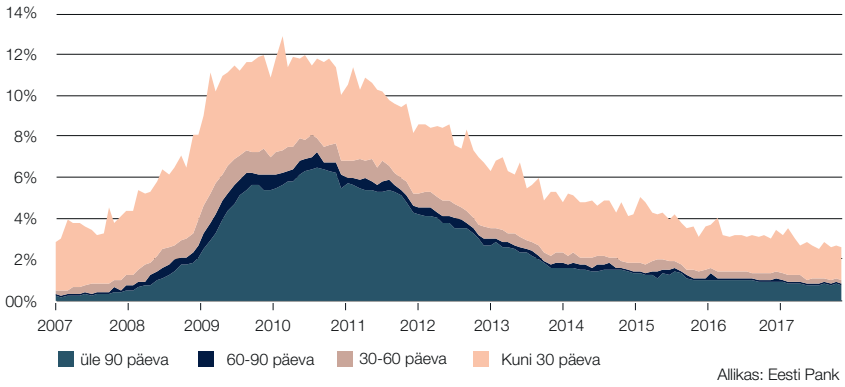

Allikas: Eesti Pank

Positiivsena saab esile tõsta soodsa finantseerimise keskkonna. Krediidiasutustest võetud laenujäägi kasv on jätkuvalt kiire, kuid võrreldes 2017. aasta algusega on tempo aeglustunud. Stabiilselt on hoogustunud eluasemelaenude jäägi kasv. Laenude ja hoiuste suhe ning tähtajaks tasumata laenud püsivad jätkuvalt kriisijärgsetel madaltasemetel. Ajalooliselt madalad intressimäärad ja tugev pankadevaheline konkurents on mõjutamas positiivselt kohalikke ettevõtjaid, mida viimased peaksid rohkem ära kasutama. Ka LHV soovib uute kasvuallikate leidmisel ja toetamisel suurelt ning tõhusalt kaasa lüüa, pakkudes ettevõtjatele pikaajalist koostööd ja väärtust loovat kaasamõtlemist.

Tegevusaruanne

AS LHV Group (edaspidi: Grupp või LHV) on suurim koduomaine finantsgrupp ja kapitali pakkuja Eestis. AS-i LHV Group peamisteks tütarettevõteteks on AS LHV Pank (edaspidi: Pank või LHV Pank) ja AS LHV Varahaldus (edaspidi: LHV Varahaldus).

LHV on loodud 1999. aastal pikaajalise investeerimis- ja ettevõtluskogemusega inimeste poolt. LHV esindused asuvad Tallinnas ja Tartus, Vilniuse esindus suleti 31. märtsil 2017. LHV-s töötab üle 350 inimese. LHV pangateenuseid kasutab üle 165 000 kliendi ja LHV pensionifondidel on üle 201 000 kliendi

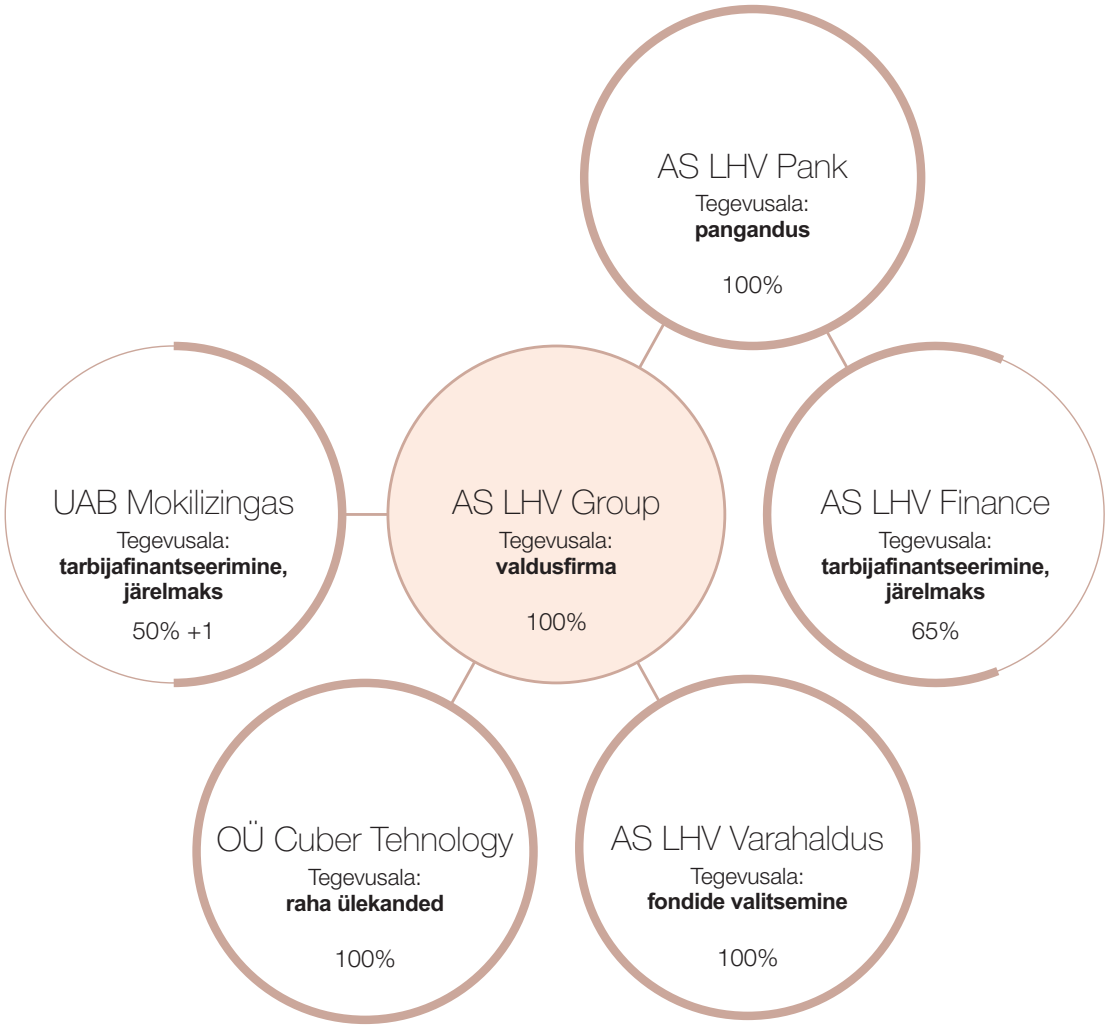

Tegevuspõhimõtted

LHV missioon on aidata luua kohalikku kapitali ning toetada kohaliku ettevõtluse arengut.

LHV keskendub ettevõtliku meelelaadiga aktiivsetele ja iseseisvatele klientidele. Eraklientidele pakub LHV kõrge kvaliteediga universaalpanganduse teenuseid. Äriklientidele pakub LHV paindlikku ja sobivat finantseerimist ning igapäevaste rahaasjade korraldamist.

LHV tooted ja teenused on lihtsad, läbipaistvad ning asjakohased. Kliendisuhtlus käib peamiselt läbi kaasaegsete elektrooniliste suhtluskanalite. Kokkuhoitud kulud jõuavad LHV klientideni läbi igapäevaste teenuste taskukohaste hindade.

LHV loodi partnerlusena ja partnerlus on LHV äri kasvatamise keskne viis. Uued algatused saavad kiiremini ja edukamalt elluviidud siis, kui osapooltel on samad huvid ja teineteise pikaajaline tugi.

LHV on avalik ettevõte, mille aktsiad on alates 2016. aasta mai kuust noteeritud NASDAQ Tallinna Börsil, mistõttu kõik LHV kliendid ja partnerid võivad olla LHV omanikeks.

Olulisemad sündmused aastal 2017:

- **Esimene dividend**

LHV maksis esimest korda ettevõtte ajaloos dividende 15 senti iga aktsia kohta.

- **LHV Pank**

Kiire kasv nii laenudes, hoiustes kui ka maksetes.
Pank sai loa asutada filiaal Suurbritanniasse.

Finantsinspektsioon otsustas, et LHV kuulub süsteemselt oluliste krediidiasutuste hulka. See tõstab kõrgemaks nõuded, millele LHV sisemised protsessid peavad vastama.

- **Mokilizingas**

Mokillizingas alustas nii Leedus kui Lätis telekomifirma portfelli ostmist, mis suurendas oluliselt Mokilizingase portfelli. Toimusid olulised muudatused juhtkonnas.

- **LHV Varahaldus**

LHV Varahaldus alustas otseinvesteeringutega Eesti majandusse ning aasta jooksul tehti 170 miljoni ulatuses Eesti suunalisi investeeringuid.

LHV emiteeritud aktsiad ja võlakirjad

LHV Group aktsia kaupleb NASDAQ Tallinna alates 2016. aasta maist. Alates sellest on aktsia hind tõusnud 50% võrra jõudes 2017. aasta lõpuks 10,4 euroni. 2017. aastal oli madalaimaks kaubeldud hinnaks 9,16 eurot ning kõrgeimaks 11,9 eurot. Aktsiahinnast lähtuvalt oli LHV turuväärtuseks 268 miljonit eurot.

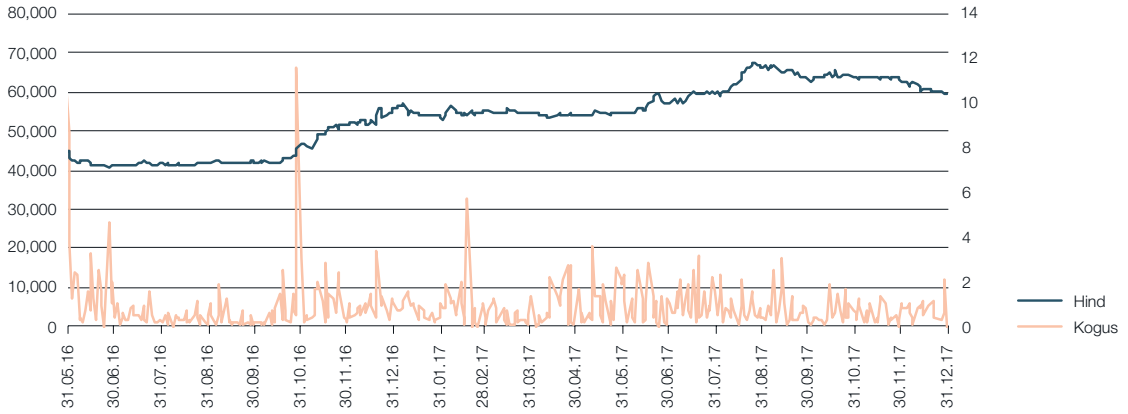

2017. aasta jooksul vahetas börsil omanikku 1,2 miljonit aktsiat 12,24 miljoni euro eest, mis teeb keskmiseks kaubeldud hinnaks 10,2 eurot.

2017. aasta lõpus oli LHV Grupil 5 281 aktsionäri, kellest 83,5% olid ka LHV Panga kliendid. Neile järgnesid Swedbanki kliendid (11,5%) ja SEB kliendid (3,7%). 76% aktsiatest kuulusid ettevõtetele ja 24% eraisikutele. Aktsionäride hulgas domineerivad selgelt Eesti residendid või nendega seotud ettevõtted, kes omavad 99,9% aktsiatest

AS-il LHV Group on 25 767 342 lihtaktsiat nimiväärtusega 1 euro.

31.12.2017 seisuga oli aktsiate jaotus järgmine:

- 13 371 474 aktsiat (51,9%) kuulus nõukogu ja juhatuse liikmetele ning nendega seotud isikutele.
- 12 395 868 aktsiat (48,1%) kuulus Eesti ettevõtjatele ja investoritele ning nendega seotud isikutele.

31.12.2017 seisuga olid kümme suurimat aktsionäri:

Aktsiate arv	Osalus	Aktsionäri nimi
3 357 920	13,0%	AS Lõhmus Holdings
2 538 367	9,9%	Rain Lõhmus
2 079 344	8,1%	Viisemann Investment AG
1 595 620	6,2%	Ambient Sound Investments OÜ
1 210 215	4,7%	OÜ Krenno
999 456	3,9%	AS Genteel
951 978	3,7%	AS Amalfi
722 297	2,8%	OÜ Kristobal
653 165	2,5%	SIA Krugmans
589 177	2,3%	OÜ Bonaares

LHV on kahel korral emiteerinud allutatud võlakirju Nasdaq Tallinna Börsil. Neist esimese võlakirja lunastamistähtaeg on 2024. aastal ja teisel 2025. aastal. 2017. aastal uusi võlakirju ei emiteeritud ega lunastatud. 2017. aastal kaubeldi võlakirjadega kogusummas 0,8 miljonit eurot.

2017. aasta lõpuks oli LHV Grupil ligi 1 000 võlakirjaomanikku, kellest 70,3% olid ka LHV Panga kliendid. Neile järgnesid Swedbanki kliendid (14,7%) ja SEB kliendid (11,4%). Investoritest olid 68% ettevõtted ja 32% eraisikud.

Turuosa

LHV on igal aastal seadnud eesmärgikskasvada turust kiiremini ning seeläbi suurendada oma turuosa. Uute klientide osas on eesmärgiks kasvatada kliendiportfelli igal aastal enam kui Eestis sünnib lapsi. Viimastel aastatel oleme selle eesmärgi peaaegu kahekordselt ületanud.

LHV ei ole seadnud endale konkreetseid turuosa eesmärke, vaid eesmärgiks on kasumlik kasv koos turul pakutavate võimaluste ärakasutamisega.

2017. aastal väljastatud ettevõtete laenude maht oli 308 mln eurot ja LHV ettevõtete laenude turuosa oli 5,1%. Aasta jooksul väljastatud jaelaenude maht oli 98 mln eurot, sh väljastatud kodulaenude maht 41 mln eurot, mis annab keskpanga statistika alusel LHV turuosaks 3,4%.

Eesti krediidiasutuste hoiuste jääk aasta lõpus oli 17,1 miljardit eurot, mis kasvas aastaga 0,7 miljardi euro võrra. LHV hoiuste turuosa selle alusel on 9,1% (jäägilt). LHV pensionifondide turuosa varade mahu järgi oli aasta lõpus 29,5%.

Tasustamispoliitika ja –süsteem

LHV tasustamisega seotud põhimõtteid kirjeldab LHV Group AS-i ja selle tütarühingute tasandil sise-eeskiri Tasustamispoliitika.

LHV-s puuduvad piirkondlikud erinevused tasustamis-põhimõtetes. Olulisim erinevus ettevõtete vahel on LHV Varahalduse AS-is töötasukomitee puudumine ja eraldiseisev avalikustamise nõuete täitmine.

Tasustamise põhimõtete eesmärk on õiglase, motiveeriva, läbipaistva ja seadusega vastavuses oleva tasustamise korraldamine. Tasustamispoliitika laiem eesmärk on strateegia elluviimiseks vajaliku võimekuse, oskuste ja kogemustega töötajate värbamine, töötajate ja aktsionäride huvide ühildamine ning töötajate motiveerimine ja efektiivse riskijuhtimise tagamine kasvavaks äritegevuseks. Tasustamissüsteem koosneb põhi- ja muutuvtasudest, hüvitistest ja töötajatele suunatud soodustustest. LHV ei paku töötajatele turuhinnast madalama hinnaga teenuseid, ei tee tööandja kulul makseid kolmandasse pensionisambasse ega paku selliseid hüvesid nagu tööauto, mobiiltelefon või isiklikuks kasutuseks sülearvuti. Maksimaalne suhtarv muutuvtasude ja põhitasude vahel on 100%, aktsionäride heakskiidul juhatuse liikmetele ja nendega võrdsustatud isikutele kuni 200%.

Üldine tasustamise strateegia on tagada pikaajaliste eesmärkide täitmiseks motiveeriv töötasu, luues tugeva seose töötasu ja LHV tulemuste vahel. LHV juhindub tulemuste mõõtmiseks kasutatavate peamiste kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete ning riski hindamise mõõdikute seadmisel järgmistest põhimõtetest.

- Tulemuskriteeriumid on kooskõlas usaldusväärse ja tõhusa riskijuhtimise põhimõtetega. LHV poolt väljatöötatud tulemuskriteeriumid peavad silmas pidama LHV pikaajalisi huve, sh ei tohi need stimuleerida ülemäärast riskide võtmist või ebasobivate toodete müüki.
- Tulemuskriteeriumid ei sisalda üksnes tegevuse tõhususe näitajad (näiteks kasum, tulud, tootlikkus, kulud ja mahunäitajad) või turupõhiseid näitajaid (näiteks aktsia hind või võlakirjade tootlus) vaid neid korrigeeritakse riskipõhiste näitajatega (näiteks kapitali adekvaatsus, likviidsus).
- Riskide ja tulemuste mõõtmiseks kasutatavad kriteeriumid on võimalikult tihedalt seotud kindlaksmääratud töötajaga, kelle tulemusi mõõdetakse, tehtavate otsustega ning tagavad, et tasude määramise protsessil on töötajate käitumisele asjakohane mõju. Pikaajalist huvi silmas pidades toimub riskikäitumise hindamine ja kontroll üksiktöötaja tasandil.
- Tulemuskriteeriumite väljatöötamisel kasutatakse nii kvantitatiivseid kui ka kvalitatiivseid ning samuti absoluutseid ja suhtelisi kriteeriumeid asjakohaselt tasakaalustatuna.
- Kvantitatiivsed kriteeriumid katavad ajavahemikku, mis on piisavalt pikk, et võtta arvesse kindlaksmääratud töötajate või äriüksuste võetud riske.
- Kvalitatiivsete kriteeriumide näiteks on strateegiliste eesmärkide täitmine, väärtuspõhine käitumine, klientide rahulolu, riskijuhtimispoliitika järgimine, organisatsioonisiseste ja -väliste eeskirjade täitmine, juhtimisoskus, meeskonnatöö, loovus, motivatsioon ning koostöö teiste äriüksuste ja sisekontrolli funktsiooni täitjatega.

LHV värbamise strateegia on leida, kaasata ja hoida tööturu parimad tegijad. Töötasu määramisel on LHV pigem valmis tegema erandeid kui piirama valikuid ametikohast tulenevate rangete töötasuvahemikega. Töötajate hoidmiseks kujundab LHV oma soodustused ja hüved koostöös töötajatega. Töötasu määramisel võetakse arvesse:

- töötaja pühendumist ja tulemusi,
- töö mahtu,
- vastutust,
- nõutud haridustaset,
- juhtimistasandit,
- töö intensiivsust,
- ametikohal vajalikke teadmisi ja kogemusi,
- lisahüvitiste olemasolu,
- olukorda tööjõuturul,
- geograafilise asukoha palgataset
- ametikoha kriitilisust.

Töötasu suuruse määramise otsus peab olema objektiivne. Töötasu makstakse vastavalt tööle ja selle väärtusele, mitte lähtuvalt töötaja isikust, soost, vanusest, päritolust vms.

LHV-s kehtib üldine põhimõte, et töötajad ei tohi kasutada isiklikke riskimaandamisstrateegiaid või töötasu- ja vastutuskindlustust, mis kahjustaks Tasustamispoliitikasse integreeritud riski maandamise mõju. Tasustamispoliitika alusel tehtavate otsuste juures arvestatakse LHV finantsseisukorda ja kapitalibaasi jätkusuutlikkust.

LHV viib läbi regulaarset enesehindamist, mille eesmärk on kindlaks määrata kõik töötajad, kelle ametialane tegevus mõjutab või võib mõjutada oluliselt LHV riskiprofiili. Sellised kindlaksmääratud töötajate grupid on toodud all tabelis koos 2017. aasta muutuv- ja põhitasu komponentide vaheliste suhtarvudega.

Kindlaksmääratud töötajate grupp	Suhtarv 2017. aastal
Kõrgem juhtkond	0,67
Kontrollfunktsiooni täitvad töötajad	0,25
Töötajad, kellel on oluline mõju krediidiriski positsioonile (töötaja poolt tehtud tehingu nimiväärtus moodustab vähemalt 0,5% LHV esimese taseme põhiomavahenditest ning on vähemalt 5 miljonit euro suurune)	0,51
Töötajad, kes kuuluvad 0,3% hulka, kellele määrati eelneval majandusaastal kogusummas kõige suurem tasu	0,86
Võtmeisikud, kes juhivad olulisi äriüksuseid (vähemalt 2% LHV sisemisest kapitalist)	0,25
Võtmeisikud, kes täitavad olulisi tugifunktsioone	0,30

Enesehindamine toimub sagedusega kord aastas majandusaasta alguses. Hindamise ajaline ulatus katab nii möödunud perioodi (sh majandustulemused, riskianalüüs) kui ka võtab arvesse eelseisvat majandusaastat. Enesehindamise käigus kindlaksmääratud LHV töötajad on kohustatud ühe kalendriaasta jooksul alates optsioonide realiseerimisest hoidma optsioonide aluseks olevaid LHV aktsiaid enda omandis ja neid mitte võõrandama ega mistahes kujul koormama (sh pantima). Kindlaksmääratud töötajatel on keelatud aktsiaväärtuse vähenemise riski teisele osapoolele üle kanda näiteks kindlustuse ja teatavat liiki finantsinstrumentide kaudu. Enesehindamist viiakse läbi võttes arvesse LHV keerukuse astet, tegevusnäitajaid ja struktuuri. Otsustuspädevus on juhatusel, kes viib läbi analüüsi arutelu vormis juhatuse koosolekul. Enesehindamise algatab personaliosakond, protsessi ja tulemuste vastavust hindab vastavuskontrolli osakond, kelle esindaja viibib ka enesehindamise juures. Töötasukomitee vaatab iga-aastaselt läbi töötajaga seotud kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed kriteeriumid ja enesehindamise protsessi, mille alusel otsuseid tehakse. Enesehindamise tulemuse vaatab sõltumatult läbi siseaudit, tulemusi presenteeritakse kokkuvõtlikult nõukogule.

Suuremahuliste ja oluliste projektide õnnestumiste puhul võib töötajat premeerida pärast projekti lõpetamist ühekordse boonusega. Sellise boonuse eesmärk on tunnustada väga heade tulemuste eest või kompenseerida aja- ja energiamahuka projekti raames tehtud lisapingutus, mis ei ole töölepingu ülesannete järgi tavapärane.

Aktsiaoptsioonid

2014. aastal kinnitas AS-i LHV Group üldkoosolek optsiooniprogrammi AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmetele ja võtmeisikutele. Aktsiaoptsioonide väljastamise eesmärgiks on juhatuse liikmete ja töötajate huvide efektiivsem ühildamine aktsionäride ja klientide huvidega. Samuti konkurentidega võrdväärse ja tervikliku tasustamissüsteemi pakkumine tööjõuturul.

Programmi raames lisandub põhipalgale iga-aastane tulemustasu, mille suurus või väljastamine on vastavuses individuaalsete ja LHV eesmärkide täitmise või mittetäitmisega. Programmi eesmärgid on:

- konkurentsivõimelise tasustamise tagamine, et olla tööjõuturul atraktiivne,
- võtmeisikute hoidmine ja motiveerimine läbi omanikusuhte loomise,
- aktsionäride ja töötajate huvide ühildamine,
- ettevõtte väärtuse kasvatamine läbi tulemusjuhtimise.

Optsiooniprogrammi tulemustasu instrumendiks on 100% aktsiaoptsioonid. Aktsiaoptsioonide tähtaeg on kolm aastat alates optsioonide andmise hetkest. Kolmeaastane periood enne optsioonide väljastamist aktsiates annab võimaluse tulemusi hinnata pikaajaliselt. Optsioone ei saa realiseerida rahas. Aktsiaoptsioone väljastatakse igal aastal maksimaalselt kuni 2% ulatuses LHV aktsiate koguarvust. LHV-l on õigus keelduda aktsiaoptsioonide realiseerimisest ja aktsiaoptsioonide väljalaskmisest õigustatud isikule kas osaliselt või tervikuna juhul, kui:

- LHV üldkoosolek või üldkoosoleku otsuse alusel LHV nõukogu ei võta vastu otsust LHV aktsiakapitali suurendamise kohta ja aktsiate väljalaskmise kohta;
- optsioone saama õigustatud isiku juhtorgani liikme suhe või töösuhe on lõppenud optsioone saama õigustatud isiku algatusel või vastavalt töölepingu seaduse §-ile 88 või kui töölepingu seadust muude-

takse, siis analoogsel alusel, kusjuures LHV nõukogu otsuse alusel on võimalik teha käesoleva punkti kohaldatavuse osas erandeid;

- LHV või selle asjakohase tütarühingu üldised majandustulemused on eelneva perioodiga võrreldes märkimisväärselt halvenenud;
- isik ei täida enam tulemuskriteeriume või ei vasta seaduses sätestatud krediidiasutuse/fondivalitseja juhile või töötajale esitatud nõuetele;
- LHV või selle asjakohane tütarühing ei täida enam usaldatavusnormatiive või vastava äriühingu riskid ei ole adekvaatselt kaetud omavahenditega;
- optsioonide andmisel on tuginetud andmetele, mis osutusid olulisel määral ebatäpseks või ebaõigeks.

Sarnaselt 2014. aastale väljastati aktsiaoptsioone ka 2015., 2016. ja 2017. aastal. Suure tõenäosusega väljastatakse aktsiaoptsioone ka 2018. aastal. 2017. aastal realiseeriti 2014. aastal väljastatud optsioonid täies mahus.

Aktsiaoptsioonide saamine ja suurus sõltusid ettevõtte üldiste ning juhatuse liikmete ja töötajate individuaalsete tegevuseesmärkide edukast täitmisest. 2017. aasta alguses väljastati aktsiaoptsioone 69 inimesele, summas 1 573 tuhat eurot. 2016. aasta alguses väljastati aktsiaoptsioone 49 inimesele, summas 826 tuhat eurot. 2015. aastal väljastati aktsiaoptsioone 48 inimesele, summas 681 tuhat eurot. 2014. aastal väljastati aktsiaoptsioone 35 isikule kogusummas 645 tuhat eurot. Aktsiaoptsioonide saamiseks sõlmiti juhatuse liikmete ja töötajatega aktsiaoptsioonilepingud kolmeaastase perioodiga. 2014. aastal väljastatud aktsiaoptsioonid realiseeriti 2017. aastal, kus 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid said optsiooniprogrammis osalenud soetada hinnaga 2 eurot aktsia kohta. 2015. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.05.2018-31.07.2018 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 2,4 eurot aktsia kohta. 2016. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.05.2019-31.07.2019 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 3 eurot aktsia kohta. 2017. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.05.2020-31.07.2020 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 4,65 eurot aktsia kohta.

LHV Groupi ühingujuhtimine

Nõukogu

Rain Lõhmus on LHV asutaja ja nõukogu esimees. Ta on AS-i LHV Pank ja AS-i Arco Vara nõukogu liige ning teiste ettevõtete juhatuse ja nõukogu liige. Rain Lõhmus on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli ja Harvard Business School-i juhtimisprogrammi. Rain Lõhmus omab 2 538 367 ja temaga seotud isikud omavad 3 939 638 AS-i LHV Group aktsiat.

Raivo Hein on OÜ Kakssada Kakskümmend Volti omanik ja juhatuse liige. Ta on AS-i LHV Pank nõukogu liige ning teiste ettevõtete juhatuse ja nõukogu liige. Raivo Hein on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli. Raivo Hein ei oma AS-i LHV Group aktsiaid. OÜ Kakssada Kakskümmend Volti omab 490 190 AS-i LHV Group aktsiat ja OÜ Lame Maakera omab 3 670 AS LHV Group aktsiat.

Heldur Meerits on AS-i Amalfi omanik ja juhatuse liige. Ta on AS-i LHV Pank ja Kodumaja AS-i nõukogu liige ning teiste ettevõtete juhatuse ja nõukogu liige. Heldur Meerits on lõpetanud Tartu Ülikooli majandusteaduskonna. Ta on SA Dharma ja teiste sihtasutuste nõukogu liige. Heldur Meerits ei oma AS-i LHV Group aktsiaid. AS Amalfi omab 951 978 AS-i LHV Group aktsiat.

Tiina Mõis on AS-i Genteel omanik ja juhataja. Ta on AS-i LHV Pank, AS-i Baltika ja teiste ettevõtete nõukogu liige. Tiina Mõis on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli. Tiina Mõis ei oma AS-i LHV Group aktsiaid. AS Genteel omab 999 456 AS-i LHV Group aktsiat.

Sten Tamkivi on Teleporti Tecnologies OÜ juhatuse liige ja mitmete ettevõtete juhatuse ja nõukogu liige. Sten Tamkivi on lõpetanud Stanford University Graduate School of Business-i. Sten Tamkivi omab 355 ja Seikatsu OÜ omab 1 825 AS-i LHV Group aktsiat.

Tauno Tats on Ambient Sound Investments OÜ juhatuse liige. Ta on EfTEN Kinnisvarafond AS-i nõukogu liige ning teiste ettevõtete juhatuse ja nõukogu liige. Tauno Tats on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli. Tauno Tats ei oma AS-i LHV Group aktsiaid. Ambient Sound Investments OÜ omab 1 595 620 AS-i LHV Group aktsiat.

Andres Viisemann on LHV asutaja ja LHV pensionifondide juht. Ta on AS-i LHV Pank, AS-i LHV Varahaldus ja AS-i Fertilitas nõukogu liige ning teiste ettevõtete juhatuse ja nõukogu liige. Andres Viisemann on lõpetanud Tartu Ülikooli ja omandanud magistrikraadi INSEAD-is rahvusvahelise ärijuhtimise erialal. Andres ei oma AS-i LHV Group aktsiaid. Temaga seotud isikud omavad 2 544 399 AS-i LHV Group aktsiat.

Juhatus

Madis Toomsalu on AS-i LHV Pank ja AS-i LHV Varahaldus nõukogu esimees. Ta on MTÜ Finance Estonia juhatuse liige. Madis Toomsalu on lõpetanud 2009. aastal ärikorralduse bakalaureuseõppe Tallinna Tehnikaülikoolis ja omandanud samas 2011. aastal magistrikraadi avaliku sektori rahanduse erialal. Madis Toomsalule kuulub 19 488 LHV Groupi aktsiat.

Nõukogu tasemel moodustatud komiteede liikmed

Kristel Aarna, Urmas Peiker, Tauno Tats, Madis Toomsalu, Rain Lõhmus, Andres Viisemann, Tiina Mõis. Kristel Aarna ja Urmas Peiker ei oma LHV aktsiaid.

Tütarühingute nõukogud ja juhatused

AS LHV Pank

Nõukogu: Madis Toomsalu (esimees), Raivo Hein, Heldur Meerits, Tiina Mõis, Rain Lõhmus, Andres Viisemann

Juhatus: Erki Kilu (esimees), Jüri Heero, Andres Kitter, Meelis Paakspuu, Indrek Nuume, Martti Singi

AS LHV Finance

Nõukogu: Erki Kilu (esimees), Rain Lõhmus, Veiko Poolgas, Jaan Koppel

Juhatus: Nele Roostalu (kuni 04.02.2018), Kadri Kiisel (alates 05.02.2018)

AS LHV Varahaldus

Nõukogu: Madis Toomsalu (esimees), Erki Kilu, Andres Viisemann

Juhatus: Mihkel Oja (esimees), Joel Kukemelk

Cuber Tehnology OÜ

Juhatus: Jüri Laur

UAB Mokilizingas

Nõukogu: AS LHV Group, AS LHV Pank, UAB Inovatyvūs prekybos sprendimai, UAB “K2Z”

Juhatus: Benas Pavlauskas, Saulius Kuliešius (kuni 23.01.2018), Raimondas Štreimikis, Jonė Virbickienė (esimees)

Tegevjuht: Benas Pavlauskas

Finantstulemused

miljonites eurodes	2014*	2015	2016	2017	2017 finantsplaan
Hoiuste ja saadud laenude maht	**457**	**633**	**778**	**1 543**	**881**
Laenude netomaht	**316**	**410**	**538**	**732**	**700**
Fondide maht	**504**	**570**	**974**	**1 103**	**1 158**
Neto intressitulu	20,3	23,2	30,0	35,5	
Neto teenustasutulu	12,8	14,7	19,2	22,2	
Neto finantstulu	0,5	0,4	1,3	1,0	
Netotulud	33,6	38,3	50,5	58,7	59,7
Kulud	21,7	24,1	28,9	31,9	32,1
Ärikasum	11,9	14,3	21,7	26,6	27,5
Laenuprovisjonid	2,6	1,4	1,5	3,2	4,1
Tulumaksukulu	-0,4	-0,3	-0,3	1,2	1,5
Kasum lõpetatud tegevustelt	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0
Kasum	**9,7**	**14,8**	**19,9**	**22,2**	**21,8**
sh emaettevõtte omanikele kuuluv osa	**9,2**	**13,7**	**17,8**	**19,6**	

**Finantstulemuste ülevaatlikus tabelis ei ole eraldatud Soome äritegevusega seotud tulusid ja kulusid, mis aastaaruandes on eraldatud kui lõpetatud tegevusvaldkond.*

Grupi 2017. aasta maksueelne kasum ulatus 23,4 miljoni euroni ning puhaskasum 22,2 miljoni euroni. Maksueelne kasum kasvas võrreldes eelmise aastaga 16%. Neto intressitulud kasvasid 18% ning neto teenustasutulud 16%. Finantstulud kahanesid 25% võrra. Grupi puhastulu oli 58,7 miljonit eurot ning kasvas võrreldes eelmise aastaga 16%. Tegevuskulud olid 31,9 miljonit eurot ja kasvasid aastaga 10%. Grupp täitis 2017. aasta alguses avalikustatud finantsprognoosi.

Grupi laenuportfellide kogumaht, millest on maha arvatud allahindlused, ulatus detsembri lõpuks 732 miljoni euroni (detsember 2016: 538 miljonit eurot). Portfellide maht kasvas aastaga 36%. Laenuportfellist suurima osa moodustavad laenud ettevõtetele, mis kasvasid aastaga 34% 510 miljoni euroni (2016: 380 miljonit eurot). Jaelaenude portfell kasvas aastaga 41% 230 miljoni euroni (2016: 163 miljonit eurot).

Grupi hoiuste maht kasvas aastaga 98% ning oli aasta lõpuks 1 537 miljonit eurot (2016: 777 miljonit eurot). Nõudmiseni hoiuste osakaal kõikidest hoiustest on tõusnud 92%-ni (31.12.2016: 80%).

Äriüksuste lõikes teenis 2017. aastal konsolideeritud AS LHV Pank 15,5 (2016: 13,2) miljonit eurot, AS LHV Varahaldus 5,8 (2016: 6,1) miljonit eurot ja UAB Mokilizingas 1,9 (2016: 1,9) miljonit eurot kasumit. LHV Group eraldiseisvalt sai 2,7 miljonit eurot kasumit (2016: 1,3 miljonit eurot kahjumit), kuna tütarettevõte LHV Varahaldus maksis LHV Groupile dividende.

Likviidsus ja kapitaliseeritus

Grupi likviidsuse kattekordaja (LCR), mida arvutatakse vastavalt Basel Komitee määratlusele, oli detsembri lõpu seisuga 121,3% (31.12.2016: 222,2%, 31.12.2015: 271,6%). Grupi likviidsusolukord ei ole muutunud, sest LCR-i languse taga on finantsvahendajate poolt Panka paigutatud deposiidid, mida kaetakse 100% ulatuses likviidsete vahenditega. Finantsvahendajate deposiite arvesse võtmata on Grupi LCR 31.12.2017 seisuga 216,8%. Grupp loeb likviidsuspuhvrite hulka raha keskpangas ja teistes krediidiasutustes ning võlakirjaportfelle, mis moodustasid bilansimahust 57% (31.12.2016: 40%). Grupi laenude ja hoiuste suhe 2017. aasta lõpus oli 48% (31.12.2016: 70%).

Grupi omavahendite tase seisuga 31.12.2017 oli 141,6 miljonit eurot (31.12.2016: EUR 123,9 miljonit). Võrreldes sisemiste kapitali adekvaatsuse eesmärkidega, mis on 15,06%, on Grupp raporteerimisperioodi lõpus hästi kapitaliseeritud. Kapitali adekvaatsuse tase oli 19,6% (31.12.2016: 22,3%) ning esimese taseme omavahendite suhtarv 15,3% (31.12.2016: 16,8%).

Grupp kasutab krediidi- ja tururiski kapitalinõuete arvutamiseks standardmeetodit ning operatsiooniriski kapitalinõuete arvutamiseks baasmeetodit. Grupp on aruandeaastal ning võrreldaval perioodil täitnud kõiki kapitalinõudeid.

Igal aastal viiakse läbi sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess (ICAAP), mille eesmärk on tuvastada võimalik kapitalivajadus lisaks regulatiivsetele kapitalinõuetele.

Vastavalt Baseli Pangajärelevalve Komitee nõuetele arvutatud finantsvõimenduse määr oli seisuga 31.12.2017 5,83% (31.12.2016: 9,5%). Finantsvõimenduse määr on grupi esimese taseme omavahendite ja panga kogu riskipositsiooni (sh riskipositsioon varadelt ja bilansivälistelt kohustustelt) jagatis. Aasta lõpu finantsvõimenduse määr on viimase kvartali kuude aritmeetiline keskmine.

18.12.2017 kehtestas Finantsinspektsioon LHV Pangale uue usaldatavusnormatiivi, milleks on omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõue (MREL). Nimetatud suhtarv on kriisilahenduskava üheks osaks ning kohustab LHV'd omama piisavas koguses omavahendeid ning tagamata pikaajalisi kohustusi, mida saab kriisilahenduse kava järgi kasutada kahjumite katteks. MREL'i minimaalseks nõudeks kehtestati 5,79% ning see hinnatakse kord aastas Finantsinspektsiooni poolt üle. LHV Pangal oli nimetatud suhtarv aasta lõpu seisuga 6,67% ning sisaldab piisavat puhvrit 2018. aasta kasvuplaanide teostamiseks. Teisalt sunnib see LHV'd muutma oma senist ainult deposiitidest finantseerimise poliitikat ning Grupp hakkab MREL suhtarvu juhtimiseks kaasama ka võlakirjade või laenu vormis MREL'i kvalifitseeruvaid kohustusi.

Suhtarvud

miljonites eurodes	2017	2016	muutus	2015	muutus	2014	muutus
Puhaskasum	22,2	19,9	11%	14,8	34%	9,7	53%
Emaettevõtte omanikele kuuluv kasumiosa	19,6	17,8	10%	13,7	30%	9,2	49%
Keskmine omakapital	111,2	86,2	29%	62,9	37%	43,1	44%
Omakapitali tootlus (ROE) % *	17,6	20,7	-3,1	21,8	-1,1	21,4	-0,4
Varad, keskmine	1 354	846	60%	656	29%	485	35%
Varade tootlus (ROA) %	1,6	2,4	0,8	2,3	0,1	2,0	0,3
Aktsiahinna ja puhaskasumi suhe aktsia kohta (PE)	13,56	13,29	0,27	-	-	-	-
Dividendi ja puhaskasumi suhe %	21,0	26,7	-5,7	-	-	-	-
Dividend aktsia kohta	0,16	0,15	7%	-	-	-	-
Neto intressitulu	35,5	30,0	18%	23,2	29%	16,5	41%
Intressiriskile avatud varad, keskmine	1 333	832	60%	641	30%	471	36%
Neto intressimarginaal (NIM) %	2,66	3,60	-0,94	3,62	-0,02	3,50	0,14
Hinnavahe (SPREAD) %	2,62	3,52	-0,9	3,55	-0,03	3,44	0,11
Kulude ja tulude suhe %	54,4	57,2	-2,8	62,8	-5,6	67,5	-4,7

* Omakapitali tootluse suhtarv baseerub AS LHV Group omanikele omistatud kasumil ja omakapitalil ning ei sisalda mittekontrollivat osalust..

Suhtarvude selgitused

keskmine omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) = (aruandeperioodi lõpu omakapital + eelmise perioodi lõpu omakapital) / 2

omakapitali tootlus (ROE) = puhaskasum (emaettevõtte omanike osa) / keskmine omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) * 100

varad, keskmine = (aruandeperioodi lõpu varad + eelmise aasta lõpu varad) / 2

varade tootlus (ROA) = puhaskasum / varad, keskmine * 100

aktsiahinna ja puhaskasumi suhe aktsia kohta = aktsia hind/puhaskasum/aktsiate arv (keskmine)

dividendi ja puhaskasumi suhe = dividend/puhaskasum

neto intressimarginaal (NIM) = neto intressitulu / intressiriskile avatud varad, keskmine * 100

hinnavahe (SPREAD) = intressiriskile avatud varade intressitootlus – võõrkapitali hind

intressiriskile avatud varade intressitootlus = intressitulu / intressiriskile avatud varad, keskmine * 100

võõrkapitali hind = intressikulu / intressiriskile avatud kohustused, keskmine * 100

kulude ja tulude suhe = tegevuskulud kokku / netotulud kokku * 100

Kapitalibaas

(tuhandetes eurodes)	31.12.2017*	31.12.2017	31.12.2016
Sissemakstud aktsiakapital	25 767	25 767	25 356
Ülekurss	46 304	46 304	45 892
Kasumi arvel moodustatud kohustuslik reservkapital	2 471	2 471	1 580
Muud reservid	36	36	-40
Eelmiste aastate jaotamata kasum	24 468	24 468	10 517
Immateriaalne põhivara (miinusega)	-7 940	-7 940	-8 114
Aruandeperioodi kasum	19 603	19 603	17 816
Dividendi pakkumus (koos tulumaksuga)	-5 153	0	0
Esimese taseme omavahendid kokku	**105 555**	**110 709**	**93 007**
Allutatud kohustused	30 900	30 900	30 900
Teise taseme omavahendid kokku	**30 900**	**30 900**	**30 900**
Piiranguid ületavad allutatud kohustused ja eelisaktsiad	0	0	0
Neto-omavahendid kapitali adekvaatsuse arvutamiseks	**136 455**	**141 609**	**123 907**
Kapitalinõuded			
Keskvalitsused ja keskpangad standardmeetodil	945	945	1 498
Krediidiasutused ja investeerimisühingud standardmeetodil	6 950	6 950	7 415
Äriühingud standardmeetodil	428 428	428 428	334 314
Jaenõuded standardmeetodil	144 237	144 237	114 689
Avalik sektor standardmeetodil	185	185	216
Eluasemekinnisvara standardmeetodil	20 039	20 039	7 079
Viivituses nõuded standardmeetodil	20 956	20 956	2 313
Investeerimisfondide aktsiad ja osakud standardmeetodil	6 281	6 281	10 886
Muud varad standardmeetodil	13 824	13 824	7 610
Krediidiriski ja vastaspoole krediidiriski kapitalinõuded kokku	**641 845**	**641 845**	**486 020**
Valuutariski kapitalinõue standardmeetodil	3 551	3 551	5 032
Intressipositsiooniriski kapitalinõue standardmeetodil	412	412	1 709
Aktsiapositsiooniriski kapitalinõue standardmeetodil	585	585	601
Krediidiväärtuse korrigeerimise riski kapitalinõue	15	15	24
Operatsiooniriski kapitalinõue baasmeetodil	75 999	75 999	61 812
Kokku kapitalinõuded adekvaatsuse arvutamiseks	**722 407**	**722 407**	**555 198**
Kapitali adekvaatsus (%)	**18,89**	**19,60**	**22,32**
Esimese taseme kapitali suhtarv (%)	**14,61**	**15,32**	**16,75**

*auditeeritud numbrid, mis sisaldavad dividendi pakkumust

Grupi tütarettevõtete 2017. aasta ülevaade

AS LHV Pank konsolideerimisgrupp

AS LHV Pank on kodumaine pank. Panga klientideks on eraisikud, väikese ja keskmise suurusega ettevõtted ning institutsionaalsed investorid. LHV Panga esindused asuvad Tallinnas ja Tartus (Vilniuse esindus suleti 31.03.2017). Pangas töötab üle 290 inimese. Panga teenuseid kasutab üle 133 000 kliendi. AS LHV Pank on suurimaid maaklereid NASDAQ OMX Balti börsidel ja suurim maakler rahvusvahelistel turgudel Baltikumi jaeinvestoritele. Pank omab 65% tütarettevõttest AS LHV Finance, mis pakub järelmaksu- ja tarbimislaenude teenust.

Äritegevus

2017. aastal oli kasv kõigis ärisegmentides. Nii laenude kui hoiuste kasv ületas eelarves prognoositut.

Hoiuste maht kasvas aastaga 98%, ulatudes aasta lõpuks 1 551 miljoni euroni (2016: 785 miljonit eurot). Selles kasvust oli väga suur osa seotud finantsvahendajate hoiustega, mis jõudsid aasta lõpuks 607 miljoni euroni. Jätkuvalt keskenduti stabiilsete hoiuste mahu kasvatamisele ja intressikulu vähendamisele. Euroopa Keskpank jätkas baasintressimäärade madalal hoidmisega, mille tulemusena suurenes likviidsete vahendite hoidmis kulu. Nõudmiseni hoiuste osakaal on tõusnud, moodustades detsembri lõpus 92% deposiitide kogumahust (aasta tagasi oli 81%).

Laenude bilansiline maht kasvas aastaga 35%, jõudes 719 miljoni euroni (2016: 531 miljonit eurot). Ettevõtete laenud, mis sisaldavad ka ettevõtetele antud jaelaenusid, kasvasid 34% 510 miljoni euroni (2016: 380 miljonit eurot) ja eraisikutele antud laenud 64% 141 miljoni euroni (2016: 86 miljonit eurot). Laenuportfellist suurima osa moodustasid jätkuvalt ettevõtete laenud, millele järgnesid kodulaen, liising, järelmaks ja väikelaen. Pank on andnud laenu emaettevõtte AS LHV Group teisele tütarettevõttele UAB Mokilizingas, mille maht oli aasta lõpuks 36,8 miljonit eurot (2016: 30,5 miljonit eurot).

Uutest arendustest valmis uus privaatpanganduse pakkumine, lisandus palgamakse lahendus, vestlusrobot Facebook'i, videotuvastus ning Smart-ID. Uute toodetena hakkasime pakkuma kodukindlustust ning lisasime LHV Finance portfelli autolaenu ning Uus ja parem järelmaksu toote. Samuti lisandus koostöös Teliaga mTasku, mis võimaldab paljudes kauplustes telefoniga maksta.

Internetipangas ja mobiilipangas valmisid pangaliides ettevõtetele ja mobiilipanga täiendused, kus uue teenusena said klientidele nähtavaks kõik laenulepingud. Täiendava funktsionaalsusena lisandus standardsemate krediidilepingute ennetähtaegse lõpetamise võimalus internetipangas kliendi poolt. Mobiilipanka täiendati 2. samba pensionifondide info osas.

Panga organisatsiooniline struktuur jaotus neljaks suuremaks ärivaldkonnaks: jaepangandus, privaatpangandus, finantsvahendajate pangandus ja ettevõtete pangandus, ning kolmeks suuremaks tugivaldkonnaks: infotehnoloogia, finantsjuhtimine ja tugiteenused ning riskijuhtimine. Pangaülesed osakonnad on turundus- ja kommunikatsioon ning personalijuhtimine.

Esimese kvartali lõpus suleti Leedu üksus. Panga tegevus Leedus oli väikesemahuline pakkudes vaid maaklerteenust. Pank lähtub oma plaanides eelkõige klientide ärihuvidest ja käib kaasas oma klientidega. Eesti ettevõtted vajavad täna teenuseid ja tuge pigem Lääne-Euroopa suunal ning sellega on otstarbekas arvestada ka Panga tegevuste ja teenuste arendamisel.

Aasta jooksul sai pank mitme tunnustuse osaliseks. Nasdaq valis panga viiendat korda aasta parimaks börsiliikmeks Baltikumis. Uuringufirma Dive valis panga teist aastat järjest parima teenindusega pangaks Eestis. Märtsis saavutas pank EMOR-i poolt läbiviidud IT-tööandjate maineuuringus kolmanda koha kui eelistatuim tööandja IT-valdkonnas Eestis.

Finantstulemused

Panga 2017. aasta puhaskasum ulatus 15,5 miljoni euroni, mida on 17% rohkem kui eelneval aastal (13,2 miljonit eurot). Seejuures kasvasid neto intressitulud 22% ning neto komisjoni- ja teenustasutulud 35%. Finantstulud olid 32% võrra madalamad kui eelneval aastal.

Neto intressitulu suur kasv tuleneb laenude ja hoiuste mahu kasvust.

Teenustasutuludest annavad jätkuvalt suurima panuse tulud väärtpaberivahendusest. Kasvutrendi näitavad ka tulud kaartidelt ja arveldustelt.

Tegevuskulud kasvasid aastaga 16%, mis on ootuspärane praeguses kiires kasvufaasis ning äritegevuse arendamise valguses.

Laenudest tulenevad kahjud olid 103% võrra suuremad, kui eelneval aastal.

Organisatsioon

Panga organisatsiooniline struktuur jaotus seitsmeks suuremaks valdkonnaks: jaepangandus, privaatpangandus, ettevõtete pangandus, infotehnoloogia, finants- ja tugiteenused ning riskijuhtimine (sh vastavuskontroll).

Finantstulemused,

miljonites eurodes	2017	2016	muutus
Neto intressitulu	31,13	25,55	22%
Neto teenustasutulu	7,70	5,72	35%
Neto finantstulud	0,68	1,00	-32%
Neto tegevustulud kokku	39,51	32,27	22%
Muud tulud	0,01	0,38	-98%
Tegevuskulud	-20,42	-17,64	16%
Laenukahjumid	-3,58	-1,77	103%
Puhaskasum	15,52	13,24	17%

Ärimahud,

miljonites eurodes	31.12.2017	31.12.2016	muutus
Laenuportfell	719,4	531,8	35%
Võlakirjaportfell	50,0	64,9	-23%
Hoiused	1 551,0	785,0	98%
Omakapital	99,5	80,2	24%
Pangas varasid hoidvate klientide arv	133 655	112 998	18%

AS LHV Varahaldus

AS LHV Varahaldus tegeleb investeerimisfondide haldamisega. LHV Varahalduse põhilised äriüksused on investeerimisüksus, riskijuhtimise üksus, operatsioonide üksus ning müügi- ja klienditeeninduse üksus.

2017. aastal ületas LHV Varahalduse poolt juhitud investeerimisfondide koondmaht 1 miljardi euro piiri. Fondide maht kasvas aasta jooksul kokku 129 miljoni euro võrra, ulatudes aasta lõpus 1 103 miljoni euroni. Fondide mahust valdava osa moodustavad aktiivselt juhitud pensionifondid, kus LHV investeerimisstrateegia on olnud konkureerivatest pensionifondidest selgelt erinev. 2017. aastal suurendasid LHV fondid märgatavalt investeeringuid Eestisse, tehes Eestiga seotud investeerimisotsuseid mahus 170 miljonit eurot. Investeeringud olid peamiselt suunatud noteerimata võlakirjadesse (sh allutatud võlakirjad). Samas alustati ka kahe spetsiaalselt üürimiseks mõeldud maja ehitamist Põhja-Tallinnas ning otsustati investeerida mitmesse riskikapitali (venture capital) ja kinnisvarasse investeerivasse fondi.

LHV valik suunata pensionifondide investeeringud alternatiivsetesse varaklassidesse ning kohalikule turule on seotud pikalt tõusnud rahvusvaheliste väärtpaberiturgudega, kuhu investeerimine on LHV Varahalduse hinnangul muutunud kalliks. Koduturule investeerides on võimalik pidada läbirääkimisi tingimuste üle ning madalama konkurentsi olukorras saavutades sedasi pensionifondide jaoks parem riski ja tulu suhe. LHV Varahaldus on koduturu poolt pakutavate investeerimisvõimaluste osas piisavalt optimistlik, et plaanib 2018. aastal turule tuua ainult Eestisse investeeriva II samba pensionifondi.

Rahvusvahelistele börsidele vähem investeerimisega kaasneb siiski risk, et turgude tõusu korral edestavad konkureerivad pensionifondid lühiajalise tootluse poolest LHV fonde. Aktsiaturgudel jätkunud tõusu toel see stsenaarium ka 2017. aasta teises pooles realiseerus. Lühiajalistel tootlustel on ka selge mõju LHV pensionifondidega liitujate ja sealt lahkuvate klientide hulgale. LHV pensionifondide klientide arv vähenes aastaga 2,7 tuhande võrra, mida mõjutas nii uue fondivalitseja lisandumine aasta alguses, kui ka lühiajaliste tootluste võrdlus. LHV II samba fondide 2017. aasta tootlused oli konservatiivsetel fondidel -0,4% kuni -0,6%, aktsiariskiga aktiivsetel fondidel +2,3% kuni +3,5% ning aktsiariskiga passiivsel fondil +6,2%. Viimase kolme kalendriaasta võrdluses olid LHV aktiivselt juhitud pensionifondid siiski parimad kolmes riskikategoorias neljast.

2017. aasta alguses jõustus uus investeerimisfondide seadus, mille tulemusel langesid kapitalinõuded, samuti kaotati II samba fondidest väljumise tasud. LHV Varahaldus vähendas seoses muutunud kapitalinõuetega aktsiakapitali suurust 6,6 miljoni euro võrra. Samuti maksis LHV Varahaldus 2016. aasta eest dividende 3,8 miljoni euro ulatuses.

Seoses AS-i Danske Capital ostmise ning endaga ühendamisega 2016. aastal suurenes LHV poolt juhitud investeerimisfondide arv, kusjuures mitme fondi investeerimispoliitikad olid sarnased. 2017. aastal ühendas LHV Varahaldus sarnased pensionifondid, muutes sedasi enda tegevust efektiivsemaks. Kulud alanesid ka seoses fondide depoopankade vahetusega. Aasta lõpuks oli LHV Varahalduse valitsetavate fondide depoopangaks AS SEB Pank.

Suurenev efektiivsus ja fondide koondmahu kasv väljendub ka fondide juhtimistasudes. Lisaks II samba väljumistasude kadumisele alanes LHV II samba fondide haldustasu keskmiselt 19%. Keskmine haldustasu jätkab alanemist koos mahtude kasvuga ka tulevikus. Näiteks 2018. aasta veebruarist alanevad LHV II samba haldustasud keskmiselt 6%.

2017. aastal teenis LHV Varahaldus puhaskasumit summas 5,8 miljonit eurot, mis on 0,3 miljonit eurot vähem kui aasta varem. Puhaskasumit vähendas dividendidega seotud tulumaks summas 1,0 miljonit eurot. Puhas teenustasutulu kasvas 0,4 miljoni euro võrra 13,3 miljonile eurole. Tulude suurenemise taga oli fondide koondmahu kasv, mis korvas keskmiste tasude alanemise. Ärikulud vähenesid 0,2 miljoni euro võrra ja moodustasid 6,7 miljonit eurot. Kõrgemad ärikulud aasta varem olid tingitud AS-i Danske Capital ühendamisest.

Finantstulemused

miljonites eurodes	2017	2016	muutus
Neto teenustasutulu	13,3	12,9	3%
Muud finantstulud	0,2	0,2	0%
Netotulud kokku	13,5	13,1	3,1%
Tegevuskulud	-6,7	-6,9	-3%
Puhaskasum	5,8	6,1	-5%
Valitsetavate fondide maht	1 103	974	13%
Kohustuslike pensionifondide klientide arv (tuhandetes)	202	204	-1%

UAB Mokilizingas

Järelmaksu- ja tarbimislaenusegmentides jätkab Mokilizingas koostööd peamiste partneritega, tehes hooajalisi kampaaniaid ning müügitoetust. 2017. aastal moodustas uus müük 52,3 miljonit eurot (2016. aastal 44,9 miljonit), millest tarbimislaenu müük oli 7,0 miljonit, vähenedes võrreldes 2016. aastaga 14%. Uue müügi marginaalid on olnud stabiilsed, olles võrreldes 2016. aastaga vaid veidi langenud.

Krediitkaardiportfell suurenes 2017 aasta jooksul jätkuvalt. Klientide keskmised kuised kulutused kaartidega ületavad samuti prognoositut. 2018. esimese kvartali eesmärkideks on tõsta kaartide kasutusmäära ning tutvustada klientidele toote võimalusi. Eriti keskendutakse olemasolevatele kaardiomanikele, et ära kasutada kogu taastuva limiidiga krediiditoote poolt pakutavat potentsiaali.

2017. aasta esimene kvartal tähendas Mokilizingase jaoks suuri väljakutseid seoses BoL (Leedu Keskpanga) kohustuste andmebaaside integreerimisega. See halvendas pakutava teenuse kvaliteeti, sest aeglustas klientide hindamise protsessi. Protsesside optimeerimise tulemusel õnnestus ka lisandunud uute nõuete olukorras vähendada hindamise kestvust neljalt minutilt kolmekümne sekundini. Seetõttu kasvas müük peale 2017. aasta märtsi aasta esimeste kuudega võrreldes märkimisväärselt. Peale aeglast aasta algust suurenes uusmüük oluliselt, seda eriti tänu Leedu telekomi ettevõtte järelmaksuportfellide ostmisele.

2018. aastal pannakse põhirõhk sisemiste protsesside optimeerimisele ja äriarendustele. Edasiarendused hõlmavad uusi teenuseid, mille eesmärk on parandada kliendikogemust.

Hea ühingujuhtimise tava aruanne

Käesolev aruanne on koostatud kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega ning annab ülevaate AS-i LHV Group juhtimisest ja juhtimise vastavusest NASDAQ OMX Tallinna Börsi ja Finantsinspektsiooni heale ühingujuhtimise tavale. LHV järgib head ühingujuhtimise tava, välja arvatud juhul, kui käesolevas aruandes on märgitud teisiti.

1. Üldkoosolek

LHV on aktsiaselts, mille juhtimisorganiteks on aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus.

Üldkoosolek on LHV kõrgeim juhtimisorgan, kus aktsionärid teostavad oma õigusi. Üldkoosoleku esmased ülesanded on põhikirja muutmine, aktsiakapitali suurendamine ja vähendamine, vahetusvõlakirjade väljalaskmise otsustamine, nõukogu liikmete valimine ja volituste pikendamine, nõukogu liikmete ennetähtaegne tagasikutsumine, majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine, aktsiaoptsiooniprogrammi kinnitamine, audiitori(te) arvu määramine, audiitori(te) nimetamine ja tagasikutsumine ning muude seaduse ja põhikirjaga üldkoosoleku pädevusse antud küsimuste otsustamine.

Põhikirja muutmise otsus on vastu võetud, kui selle poolt on antud vähemalt 2/3 üldkoosolekul esindatud häältest. Põhikirja muutmise otsus jõustub vastava kande tegemisel äriregistrisse. Äriregistrile esitatavale avaldusele lisatakse üldkoosoleku otsus põhikirja muutmise kohta, üldkoosoleku protokoll ja põhikirja uus tekst.

Igal aktsionäril on õigus osaleda üldkoosolekul, võtta üldkoosolekul sõna päevakorras esitatud teemadel ning esitada põhjendatud küsimusi ja teha ettepanekuid.

Üldkoosoleku kutsub kokku juhatus. Korraline üldkoosolek, mille päevakorras on majandusaasta aruande kinnitamine, toimub vähemalt üks kord aastas. Juhatus kutsub korralise üldkoosoleku kokku hiljemalt kuue kuu jooksul majandusaasta lõppemisest. Korralise ja erakorralise üldkoosoleku toimumisest teatab juhatus ette vähemalt kolm nädalat.

Üldkoosoleku päevakord, juhatuse ja nõukogu ettepanekud, otsuste eelnõud ja muud asjakohased materjalid tehakse aktsionäridele kättesaadavaks enne üldkoosolekut. Materjalid tehakse kättesaadavaks LHV veebilehel. Aktsionäridele antakse võimalus esitada küsimusi päevakorras nimetatud teemade kohta enne üldkoosoleku toimumise päeva ja need avaldatakse koos vastustega LHV veebilehel.

Üldkoosolekul osalemiseks õigustatud aktsionäride ring määratakse aktsiaraamatu alusel seisuga seitse päeva enne üldkoosoleku toimumist.

2017. aastal toimus üks korraline aktsionäride üldkoosolek, mis oli esimene LHV kui avaliku ettevõtte üldkoosolek. Erakorralisi üldkoosolekuid ei toimunud. 29. märtsil 2017 toimunud korralisel aktsionäride üldkoosolekul kinnitati 2016. aasta majandusaasta aruanne ja jaotati 2016.a majandusaasta kasum, sealhulgas otsustati esmakordne dividendide maksmine. Kiideti heaks tulemustasu maksmise tingimused. Lisaks anti ülevaade 2017.a esimese kahe kuu majandustulemustest, kinnitati põhikirja muudatused ja pikendati nõukogu liikmete volitusi. Üldkoosolek toimus eesti keeles.

2017. aastal oli üldkoosoleku juhataja AS-i LHV Pank juriidilise osakonna juht Daniel Haab, kes tutvustas üldkoosoleku läbiviimise protseduuri ja juhatuselt ettevõtte tegevuse kohta küsimuste küsimise korda.

2017. aastal osalesid üldkoosolekul juhatuse liige Madis Toomsalu, nõukogu esimees Rain Lõhmus, nõukogu liikmed Raivo Hein, Sten Tamkivi ja Tauno Tats, volikirja alusel olid esindatud Andres Viisemann, Tiina Mõis, Heldur Meerits, ning kohal oli ka audiitor Verner Uibo.

Ühelgi aktsionäril ei ole aktsiaid, mis annaksid neile spetsiifilisi kontrolliõigusi ja hääleõigusi. LHV ei ole teadlik aktsionäride vaheliste kokkulepete olemasolust, mis käsitleksid aktsionäriõiguste kooskõlastatud teostamist.

Olulist osalust omavad aktsionärid on Rain Lõhmus ja temaga seotud isikud 25,14% ning Andres Viisemann ja temaga seotud isikud 9,87%.

2. Juhatus

2.1. Juhatuse ülesanded

Juhatus on LHV juhtimisorgan, mis esindab ja juhib LHV-d. Juhatuse liikmed valib ja kutsub tagasi nõukogu. Juhatuse liikme valimiseks on vajalik tema nõusolek. Vastavalt LHV põhikirjale koosneb juhatus ühest kuni viiest liikmest. Juhatuse liikme volituste tähtaeg on viis aastat, kui nõukogu ei otsusta teisiti. Juhatuse liikme ametiaja pikendamist ei või otsustada varem kui üks aasta enne ametiaja kavandatavat möödumist ja pikemaks ajaks, kui on seaduses või põhikirjas ettenähtud ametiaja ülemmäär. Juhul, kui LHV juhatusel on üle kahe liikme, määrab nõukogu juhatuse esimehe. Juhatuse esimees korraldab juhatuse tööd. Nõukogu võib juhatuse liikme sõltumata põhjusest tagasi kutsuda. Juhatuse liige võib juhatusest tagasi astuda sõltumata põhjusest, teatades sellest nõukogu. Juhatuse liikmega sõlmitud lepingust tulenevad õigused ja kohustused lõpevad vastavalt lepingule.

LHV juhatus on hetkel moodustatud üheliikmelisena ja juhatuse liige on Madis Toomsalu. Nõukogu on sõlminud Madis Toomsaluga juhatuse liikme lepingu. Nõukogu otsustab juhatuse liikmete tasustamise põhimõtted ja kompensat-

sioonid juhatuse liikme lepingu ennetähtaegse lõpetamise puhul.

Juhatus teostab igapäevaseid juhtimisotsuseid iseseisvalt, lähtudes LHV ja aktsionäride parimatest huvidest ning jättes kõrvale isiklikud huvid. Juhatuse liikme ülesandeks on LHV igapäevane juhtimine ja ettevõtte esindamine, samuti LHV tegutsemise suunamine välisturgudel ja suhtlemine investoritega, LHV strateegia väljatöötamise koordineerimine ja selle rakendamine olles LHV suuremate tütarettevõtete aktiivne nõukogu esimees.

Juhatus tagab LHV tegevusvaldkonnast lähtudes LHV tegevuses sobiva riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise. LHV sisekontrolli süsteem hõlmab kõiki tegevusi, mida viivad ellu LHV nõukogu, juhtkond ja kõik töötajad, et tagada tegevuse tõhusus, adekvaatne riskide kontroll, nii sise- kui ka välisaruandluse usaldusväärsus ja vastavus tegelikkusele, kõikide õigusaktide tingimusteta täitmine. Sisekontrolli süsteem katab kõiki äri-, tugi- ja kontrolliüksuseid.

LHV riskijuhtimise eesmärgiks on riske ära tunda, neid õigesti mõõta ning juhtida. Laiemas plaanis on riskijuhtimise eesmärgiks ettevõtte väärtuse suurendamine kahjude minimiseerimise ning tulemuste volatiilsuse vähendamise kaudu.

Riskijuhtimine baseerub LHV-s tugeval riskikultuuril ning on üles ehitatud kolme kaitseliini põhimõttel, kus esimene kaitseliin ehk ärivaldkonnad on vastutavad riskide võtmise ning igapäevase juhtimise eest. Teine kaitseliin ehk riskijuhtimise valdkond on vastutav riskijuhtimise metoodikate väljatöötamise ning riskide raporteerimise eest. Kolmas kaitseliin ehk siseaudit teostab sõltumatut järelvalvet kogu organisatsioonile.

2.2. Juhtide tasustamise põhimõtted

LHV tasustamise põhimõtete eesmärk on õiglase, motiveeriva, läbipaistva ja seadusega vastavuses oleva tasustamise korraldamine.

Juhatuse liikmete töötasude üle on otsustamisõigus nõukogul. Töötasukomitee vaatab kord aastas üle juhatuse tasustamise alused. Juhatuse liikmete tegevuse hindamisel võtab Töötasukomitee eelkõige arvesse konkreetse juhatuse liikme tööülesandeid, tema tegevust, kogu juhatuse tegevust, samuti LHV majanduslikku olukorda, äritegevuse hetkeseisu ja tulevikusuundi võrdluses samasse majandussektorisse kuuluvate äriühingute samade näitajatega.

Juhatuse liikme tasu, kaasaarvatud optsiooniprogramm, peab olema selline, mis motiveerib isikut tegutsema LHV parimates huvides. Juhatuse liikmete põhipalgad lepitakse kokku töölepinguga, juhatuse esimehe põhipalk juhatuse liikme lepinguga. Sisekontrolli ja riskijuhtimist teostatavate juhatuse liikmete või töötajate tasustamise põhimõtted peavad tagama nende sõltumatuse ja objektiivsuse riskijuhtimise/sisekontrolliga seotud ülesannete täitmisel. Nimetatud töötajate tasustamine ei tohi oleneda kontrollitavate valdkondade tulemustest, seatud eesmärgid peavad olema üksiktöötaja tasandil kirjeldatud.

LHV juhindub tulemuste mõõtmiseks kasutatavate peamiste kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete ning riski hindamise mõõdikute seadmisel järgmistest põhimõtetest:

LHV poolt väljatöötatud tulemuskriteeriumid ei tohi stimuleerida ülemäärast riskide võtmist või ebasobivate toodete müüki.

Tulemuskriteeriumid ei tohi sisaldada üksnes tegevuse tõhususe näitajaid (näiteks kasum, tulud, tootlikkus, kulud ja mahunäitajad) või turupõhiseid näitajaid (näiteks aktsia hind või võlakirjade tootlus) vaid peavad olema korrigeeritud riskipõhiste näitajatega (näiteks kapitali adekvaatsus, likviidsus).

Riskide ja tulemuste mõõtmiseks kasutatavad kriteeriumid peavad olema võimalikult tihedalt seotud kindlaksmääratud töötajaga, kelle tulemusi mõõdetakse, tehtavate otsustega ning peaksid tagama, et tasude määramise protsessil on töötajate käitumisele asjakohane mõju.

Tulemuskriteeriumite väljatöötamisel tuleb kasutada nii kvantitatiivseid kui ka kvalitatiivseid ning samuti absoluutseid ja suhtelisi kriteeriumeid asjakohaselt tasakaalustatuna.

Kvantitatiivsed kriteeriumid peavad hõlmama ajavahemikku, mis on piisavalt pikk, et võtta arvesse kindlaksmääratud töötajate või äriüksuste võetud riske, ning need peaksid olema riskiga korrigeeritud ja sisaldama majandusliku tõhususe mõõdikuid.

Kvalitatiivsete kriteeriumide näiteks on strateegiliste eesmärkide täitmine, klientide rahulolu, riskijuhtimispoliitika järgimine, organisatsioonisiseste ja -väliste eeskirjade täitmine, juhtimisoskus, meeskonnatöö, loovus, motivatsioon ning koostöö teiste äriüksuste ja sisekontrolli funktsiooni täitjatega.

LHV rakendab pikaajalist tulemustasude maksmise programmi ehk optsiooniprogrammi. Juhatuse liikmete, tippjuhtkonna ja optsiooniprogrammi lisatud võtmeisikute (sh juhatuse liikmega võrdsustatud töötajate) põhipalgale lisandub iga-aastane tulemustasu, mille suurus või väljastamine on vastavuses individuaalsete ja LHV eesmärkide täitmise või mittetäitmisega. Optsiooniprogrammi tulemustasu määramise alused peavad olema objektiivsed ja põhjendatud ning määrama eelnevalt kindlaks ajaperioodi, mille eest tulemustasu makstakse. Tulemustasu instrumendiks on 100% aktsiaoptsioonid.

Juhatuse liikme lahkumishüvitis on seotud tema varasemate töötulemustega. Juhatuse liikmele ei ole lahkumishüvitis väljamakstav, kui sellega kahjustatakse LHV huve. Lahku-

mishüvitise suurus peab peegeldama aja jooksul saavutatud tulemusi ja olema vastavuses töötasu suurusega.

2017. aastal on makstud LHV ja tema tütarettevõtete juhtkonnale palka ja muid kompensatsioone kogusummas 1 371 tuhat eurot (2016: 1 198 tuhat eurot), koos kõigi maksudega.

2.3. Huvide konfliktid

Juhatuse liikmed esitavad kord aastas majanduslike huvide ja majanduslike huvide konfliktide deklaratsiooni. LHV ja juhatuse liikmete, nende lähedaste või nendega seotud isikute vahel toimuvad tehingud peavad olemad eelnevalt nõukogu poolt heakskiidetud. 2017.aastal ei toimunud selliseid tehinguid.

Madis Toomsalu ei ole teiste emitentide juhatuse ega nõukogu liige. Juhatuse liikmetele ei ole antud volitusi aktsiaid emiteerida ja tagasi osta.

3. Nõukogu

Nõukogu on LHV juhtimisorgan, mis planeerib LHV tegevust ja korraldab LHV juhtimist ning teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Nõukogu määrab kindlaks ja vaatab korrapäraselt üle LHV strateegia, üldise tegevuskava, riskijuhtimise põhimõtted ja aastaeelarve. Nõukogul on viis kuni seitse liiget. Nõukogu liikmete volituste tähtaeg on kolm aastat. Nõukogu liikmed valivad enda seast nõukogu esimehe, kes korraldab nõukogu tegevust.

Nõukogu liikmed on Rain Lõhmus (esimees), Andres Viisemann, Tiina Mõis, Heldur Meerits, Raivo Hein, Tauno Tats ja Sten Tamkivi. Nõukogu liikmete volitused kehtivad kuni 29. märtsini 2020. a. Aktsionäride üldkoosolek on otsustanud määrata nõukogu liikmetele brutotasu 500 eurot iga osaletud nõukogu koosoleku eest.

Nõukogu liikmed esitavad kord aastas majanduslike huvide ja majanduslike huvide konfliktide deklaratsiooni. 2017. aastal ei toimunud LHV ja nõukogu liikmete, nende lähedaste või nendega seotud isikute vahel olulisi tehinguid.

2017. aastal toimus üksteist korralist nõukogu koosolekut ja ühel korral võeti otsused vastu elektrooniliselt. Rain Lõhmus ja Andres Viisemann osalesid kõikidel 2017. a nõukogu koosolekutel. Raivo Hein ja Tauno Tats puudusid ühelt koosolekult, Tiina Mõis ja Heldur Meerits puudusid kahelt koosolekult ning Sten Tamkivi kolmelt koosolekult. Kõik nõukogu liikmed osalesid siiski rohkem kui pooltel nõukogu koosolekutel.

Nõukogu on moodustanud kolm komiteed, mille ülesandeks on nõustada nõukogu auditi, töötasu ja riskidega seotud küsimustes vastavalt allpool kirjeldatule.

Nõukogu koosolekute raames sai nõukogu 2017. aastal regulaarseid ülevaateid LHV ning tütarettevõtete tegevus- ja finantstulemustest. Kvartaalselt vaadati üle riskiraportid ja siseaudiitori aruanded. Nõukogu kinnitas aasta alguses 2016. aasta majandusaasta aruande, nõukogu tegevusaruande ning kasumi jaotamise ettepaneku ning tegi ettepaneku maksta dividende netosummas 15 senti aktsia kohta. Kinnitati 2017 aasta finants- ja kapitali plaan, samuti finantskalender. Augustis pühendati suurem osa koosolekust LHV strateegia arutelule. Aasta jooksul vaadati üle, muudeti ja kinnitati kümneid erinevaid LHV ja tütarettevõtete töökordi, poliitikaid ja sisereegleid. Põhjalikult vaadati üle kogu LHV tasustamisepoliitika ja –põhimõtted võttes vastu vajalikud dokumendid. Kinnitati optsioonide hinnastamine ja aktsiaoptsioonide väljastamine 2016. a tulemuste eest, optsioonide esmakordne realiseerimine ning lahkunud töötajate optsioonid. Valiti uued auditikomitee liikmed ja korrastati auditikomitee töökord. Ülevaateid saadi erinevate valdkondade tegevustest ja tulemustest, sh kinnisvaraturust ja –portfellist ning Balti pangandusest. Vastu võeti otsused avalikustada LHV kuutulemuste ja prognooside kokkuvõtted ning viie (5) aasta finantsplaan. Anti nõusolek AS-i LHV Varahaldus aktsiakapitali vähendamiseks ning suurendati LHV aktsiakapitali seoses optsiooniprogrammi realiseerimisega.

3.1. Auditikomitee

Auditikomitee on nõukogupoolt moodustatud nõuandev organ raamatupidamise ja aruandluse (sh eelarve koostamise protsessi), audiitorkontrolli, riski- ja kapitalijuhtimise, sisekontrollisüsteemi ja siseauditi efektiivse toimimise üle järelevalve teostamiseks. Samuti tegevuse seadusandluse nõuetele vastavuse tagamise osas. Auditikomitee lähtub oma tegevuses eelkõige Audiitortegevuse seadusest ja LHV nõukogu poolt kinnitatud töökorrast.

Auditikomitee ülesanne on muuhulgas jälgida ja analüüsida protsesse, mis peavad tagama igakuiste aruannete ning aastaaruande korrektse ja efektiivse koostamise, grupi ettevõtete majandusaasta aruannete audiitorkontrolli protsessi tõhususe ning audiitorettevõtja ja seda seaduse alusel esindava vandeaudiitori sõltumatuse ja tegevuse vastavuse audiitortegevuse seaduse nõuetele.

Auditikomitee kohustus on teha nõukogule ettepanekud ja anda soovitusi audiitorettevõtja nimetamiseks või tagasikutsumiseks, siseaudiitori nimetamiseks või tagasikutsumiseks, probleemide ja ebatõhususe vältimiseks või kõrvaldamiseks organisatsioonis ning tegevuse vastavuse tagamiseks õigusaktidele ja heale tavale.

Auditikomiteesse peab kuuluma vähemalt kolm liiget. Auditikomitee liikmed valitakse nõukogu poolt kolmeks aastaks eesmärgiga saavutada kompetentside mitmekesisus ja liikmete sõltumatus. 2017. a. vahetus Auditikomitee koos-

seis. Alates aprillist 2017 kuuluvad Auditikomiteesse Kristel Aarna, Tauno Tats ja Urmas Peiker (esimees). Auditikomitee liikmete volitused kehtivad kuni 31. märts 2020. a. Märtsis 2017 toimunud Auditikomitee koosolekul viibisid nii eelneva kui ka uue koosseisu esindajad, et anda teatepulk ning oma mõtted ja kogemused edasi. Auditikomitee liikmete makstav brutotasu on 500 eurot kuus.

Vastavalt töökorrale on Auditikomitee töövormiks vähemalt kvartaalsed koosolekud, kuid 2017. aasta jooksul on Auditikomitee kohtunud kokku kümnel korral. Aasta esimestel koosolekutel vaadati läbi ja uuendati Auditikomitee töökord ja Siseauditi töökord ning esitati need dokumendid kinnitamiseks nõukogule. Kahel koosolekul oli fookuses uue välisaudiitori valimise ettevalmistus, kuivõrd välisaudiitor on viimati üldkoosoleku poolt valitud 3-aastaseks perioodiks, mis lõppeb 2017. aastaga, on vajalik läbi viia uus valikuprotsess. Auditikomitee tutvus esitatud pakkumiste dokumentatsiooniga, kuulas ära pakkujate esitlused ning küsitles pakkujaid. Põhjaliku arutelu tulemusel teeb Auditikomitee ettepaneku üldkoosolekule välisaudiitori kinnitamiseks perioodiks 2018-2019.

Seitsmel koosolekul andsid riskijuhtimise valdkonna esindajad Auditikomitee liikmetele ülevaate erinevatest riskijuhtimise teemadest, panga ja grupi riskipositsioonidest ning nende jälgimiseks ja juhtimiseks kasutatavatest mõõdikutest ja meetmetest - muuhulgas ka nt IFRS 9-le ülemineku protsessist ja rahapesu tõkestamisest.

Enamikul toimunud koosolekutest käsitleti muude teemade kõrval siseauditi poolt tõstatatud teemasid, eelkõige seoses erinevate auditite raportitega. Siseaudiitor andis ülevaate valminud siseaudititest. Auditikomitee on tutvunud kõigi siseauditi poolt koostatud aruannetega ja koosolekutel arutati läbi tehtud tähelepanekud ning Auditikomitee kujundas oma seisukohad tähelepanekute osas.. Aasta eelviimasel koosolekul andis välisaudiitor ülevaate vaheauditi käigus tehtud tähelepanekutest. Samal koosolekul oli arutlusel 2018. a. siseauditi tööplaan. Samuti kinnitas ja andis Auditikomitee aasta jooksul nõusolekuid välisaudiitorile spetsiifiliste lisateenuste osutamiseks.

3.2. Töötasukomitee

Töötasukomitee ülesandeks on hinnata tasustamise põhimõtete rakendamist LHV krediidiasutusest tütarühingus AS-s LHV Pank ning tasustamisega seotud otsuste mõju riskijuhtimise, omavahendite ja likviidsuse kohta sätestatud nõuete täitmisele. Töötasukomiteesse kuulub vähemalt kolm liiget.

Töötasukomitee teostab järelevalvet AS-i LHV Pank juhatuse liikmete ja töötajate tasustamise üle, hindab vähemalt üks kord aastas tasustamise põhimõtete rakendamist ja teeb vajaduse korral ettepaneku tasustamise põhimõtete ajakohastamiseks ning valmistab nõukogule ette tasustamisalaste otsuste projektid.

Töötasukomitee kohtus 2017. aastal ühel korral jaanuaris, mil vaadati üle tasustamispoliitika ja tasustamise strateegilised põhimõtted, turuvõrdlus, kriitilised ametikohad ja planeeritud ametikohad 2017. aastaks. Arutleti ja tehti nõukogule ettepanek optsioonide saajate ja suuruste osas 2016. aasta tulemuste eest, samuti optsioonide hinnastamise ning lahkunud töötajate optsioonide osas. Üle vaadati tasustamissüsteem, juhatuse liikmete eesmärgid ning juhatuse liikmete ja juhatuse liikmetega võrdsustatud isikute tasustamise põhimõtted.

Töötasukomitee liikmeteks on Rain Lõhmus, Andres Viisemann ja Madis Toomsalu (esimees), kelle volitused kehtivad 21. maini 2018. a. Töötasukomitee liikmetele tasu ei maksta.

Rain Lõhmusele ja temaga seotud isikutele (Lõhmus Holdings OÜ, OÜ Merona Systems) kuulub kokku 6 478 005 aktsiat, mis moodustavad 25,13% kõikidest aktsiatest. Andres Viisemann on LHV asutaja, nõukogu liige ja AS-i LHV Varahaldus pensionifondide juht. Andres Viisemanniga seotud isikutele (Viisemann Investments AG, Viisemann Holdings OÜ) kuulub kokku 2 544 399 aktsiat, mis moodustavad 9,87% kõikidest aktsiatest. Andres Viisemannil on võimalik 2015., 2016. ja 2017. aastal väljastatud optsioonide eest kokku saada 32 939 LHV aktsiat. Madis Toomsalu on LHV juhatuse liige. Madis Toomsalule kuulub 19 488 LHV Groupi aktsiat. Madis Toomsalul on võimalik 2015., 2016. ja 2017. aastal väljastatud optsioonide eest kokku saada 31 333 AS-i LHV Group aktsiat.

3.3. Riski ja kapitalikomitee

Riski- ja kapitalikomitee ülesandeks on LHV nõukogu ja juhatuse nõustamine riskijuhtimise põhimõtete ja riskitaluvuse alal, hinnata LHV poolt võetavaid riske ning jälgida riskipoliitika rakendamist LHV grupi ettevõtetes. Samuti teostab riski- ja kapitalikomitee järelevalvet riskijuhtimise põhimõtete rakendamise üle juhatuse poolt vastavalt nõukogu juhistele, kontrollib tasustamise põhimõtetes riski, kapitali, likviidsuse ning tulude tõenäosuse ja ajastamise arvestamist, ning klientidele kehtestatud tasudes ärimudeli ja riskijuhtimise põhimõtete arvestamist.

2017. aastal toimus 4 korralist riski- ja kapitalikomitee koosolekut, kus vaadati üle regulaarsed riskiraportid, ICAAP raport, kõrgendatud riskidega laenud ja IRB hetkeseisud. Tutvuti makro- ja finantskeskkonna ülevaatega, Finantsinspektsiooni kohapealse kontrolli ja tasustamise põhimõtete kontrolli tulemustega. Nõukogu nõustati rahapesu tõkestamise raporteerimise kriteeriumide, riskihindamise põhimõtete ja ID-kaardi turvariski osas. Üle vaadati varade väärtuse

hindamise (AQR) kokkuvõte, IFRS 9 ja selle mõju, operatsiooniriski hindamise põhimõtted ja krediidiriski hindamise põhimõtted.

Riski- ja kapitalikomitee liikmed on Rain Lõhmus (esimees), Andres Viisemann ja Tiina Mõis, kelle volitused on tähtajatud. Riski- ja kapitalikomitee liikmetele tasu ei maksta.

Tiina Mõis on LHV nõukogu liige ja AS-i Genteel omanik ning juhataja. Tiina Mõis ei oma AS-i LHV Group aktsiaid. AS Genteel omab 999 456 AS-i LHV Group aktsiat.

4. Juhatuse ja nõukogu koostöö

Juhatus ja nõukogu teevad LHV huvide parima kaitsmise eesmärgil tihedat koostööd. Koostöö aluseks on eelkõige avatud arvamustevahetus nii juhatuse ja nõukogu vahel kui ka juhatuse ja nõukogu siseselt.

Juhatus ja nõukogu töötavad ühiselt välja LHV tegevuseesmärgid ja strateegia. Juhatus lähtub LHV juhtimisel nõukogu poolt antud strateegilistest juhistest ning arutab nõukoguga strateegilisi juhtimisküsimusi kindlate ajavahemike tagant ausalt ja avameelselt. Juhatus on kutsutud osalema igakuistel nõukogu koosolekutel.

Juhatus teavitab nõukogu korrapäraselt kõikidest olulistest asjaoludest, mis puudutavad LHV tegevuse planeerimist ja äritegevust, tegevusega seotud riske ning nende riskide juhtimist.

2017. a majandusaasta jooksul ei tekkinud huvide konflikte.

5. Teabe avaldamine

LHV kohtleb kõiki aktsionäre võrdselt ja teavitab kõiki aktsionäre olulistest asjaoludest võrdselt. Kogu informatsiooni jagamine toimub vastavalt avalikele ettevõtetele kehtestatud reeglitele.

LHV-l on investoritele suunatud veebileht, kus aktsionäridele on kättesaadavaks tehtud kõik dokumendid ja andmed Hea Ühingujuhtimise Tava alusel. LHV avaldab veebilehel finantskalendri, mis sisaldab majandusaasta aruande ja vahearuannete avalikustamise kuupäevi ning aktsionäride korralise üldkoosoleku toimumise kuupäeva. 2017. aastast avalikustatakse börsiteadete kaudu ka LHV aastaplaane ja kuutulemusi. Avalikustatav teave on kättesaadav ka inglise ja vene keeles.

LHV veebilehel on kättesaadav LHV dividendipoliitika, mis sätestab dividendide maksmise põhimõtted, mille kohaselt dividendi maksmise kõige olulisemaks eelduseks on kapitaliga seotud nii välised kui sisemised regulatiivsed normatiivid, mis peavad olema jätkusuutlikult täidetud. LHV võib kasvuja/või investeerimisplaanide korral dividendide maksmisest loobuda. LHV maksab eeltingimuste täitmisel dividendideks koos sisalduva tulumaksuga vähemalt 25 protsenti LHV aktsionäridele kuuluvast maksude eelsest kasumist.

2017. aastal korraldati kohtumisi ja veebipõhiseid seminare investoritega vastavalt vajadusele ja investorite soovidele. Vastavad presentatsioonid on kättesaadavad LHV veebilehel.

6. Finantsaruandlus ja auditeerimine

LHV avalikustab korra igal aastal majandusaasta aruande. Majandusaasta aruanne auditeeritakse ja kiidetakse heaks nõukogu poolt ning kinnitatakse üldkoosoleku poolt.

Audiitorite arvu määrab ja audiitorid nimetab aktsionäride üldkoosolek, kes määrab ka audiitorite tasustamise korra. Audiitorid nimetatakse ühekordse audiitorkontrolli tegemiseks või teatud tähtajaks.

2015. aastal korraldas juhatus koos auditikomiteega konkursi audiitori valimiseks. Konkursi raames kohtuti ja küsiti pakkumisi neljalt suuremalt rahvusvaheliselt tunnustatud ettevõttelt. Konkursi tulemusena valiti välja AS PricewaterhouseCoopers, kes nimetati 29. aprillil 2015 toimunud aktsionäride korralisel üldkoosolekul ettevõtte audiitoriks ja kellega sõlmiti kolmeaastane leping 2015.-2017. aasta majandusaasta auditeerimiseks.

Audiitori poolt on LHV konsolideerimisgruppi kuuluvatele ettevõtetele 2017. a. jooksul osutatud lepingujärgseid teenuseid, sealhulgas gruppi kuuluvate ettevõtete majandusaasta aruannete auditid ja kvartaalsete vahearuannete osas kasumi ülevaatused, tõlketeenused, maksunõustamisteenused, kontrollinud LHV Varahalduse fondide ühinemislepinguid ja - aruandeid ning muud kindlustandvad teenused, mille läbiviimise kohustus tuleneb vastavalt krediidiasutuste seadusest, väärtpaberituru seadusest ning investeerimisfondide seadusest.

Tehingud seotud osapooltega on käsitletud raamatupidamise aastaaruande lisas 24.

Vastavuse deklaratsioon

LHV järgib hea ühingujuhtimise tava, välja arvatud järgmised juhised ja soovitused nimetatud põhjustel:

> "1.3.3. Emitent teeb vastavate tehniliste vahendite olemasolul ning juhul, kui see ei ole talle liiga kulukas, üldkoosoleku jälgimise ja sellest osavõtu võimalikuks sidevahendite kaudu (nt Internet)."

Üldkoosoleku jälgimist ja sellest osavõttu ei ole tehtud võimalikuks sidevahendite kaudu, kuna selleks on puudunud vajadus, nõudlus ja sobilik lahendus. LHV-l on alates 2017.

aastast valmisolek tagada aktsionäridele üldkoosolekust osavõtt tehniliselt turvaliste elektrooniliste vahendite abil ilma üldkoosolekul füüsiliselt kohal olemata, olles lisanud sellise võimaluse põhikirja.

> "2.2.1. Juhatusel on enam kui üks (1) liige ning juhatuse liikmete seast valitakse juhatuse esimees.
>
> Juhatus või nõukogu eristab iga juhatuse liikme vastutusvaldkonna, piiritledes iga juhatuse liikme tööülesanded ja volitused võimalikult täpselt. Samuti määratakse kindlaks juhatuse liikmete vahelise koostöö alused.
>
> Nõukogu esimees sõlmib juhatuse liikmega tema ülesannete täitmiseks ametilepingu."

LHV juhatusel on üks liige. LHV puhul on tegemist valdusettevõttega, millel puudub igapäevane äritegevus ja seetõttu on tagatud LHV piisav ja põhjalik juhtimine ühe juhatuse liikmega. LHV suurematel tütarettevõtetel on mitmeliikmelised juhatused.

> "2.2.7. Juhatuse liikme põhipalk, tulemustasu, lahkumishüvitus, talle makstavad muud hüved ning preemiasüsteemid, samuti nende olulised tunnused (sh võrdlusel põhinevad tunnused, motiveerivad tunnused ja riski tunnused) avaldatakse selges ja üheselt arusaadavas vormis emitendi veebilehel ning Hea Ühingujuhtimise Tava aruandes. Avaldatavad andmed on selged ja üheselt arusaadavad, kui need väljendavad otseselt kulutuse suurust emitendile või tõenäolise kulutuse suurust avalikustamise päeva seisuga.
>
> Nõukogu esimees tutvustab juhatuse tasustamise olulisemaid aspekte ja muudatusi nendes üldkoosolekule. Juhul kui mõne juhatuse liikme tasustamine on toimunud tavapärastest erinevatel alustel, tutvustatakse üldkoosolekule erinevusi koos nende põhjendusega."

LHV avaldab juhatuse liikmetele makstud tasude kogusumma raamatupidamise aastaaruande lisas 24. LHV ei avalda üksikute juhatuse liikmete tasusid, kuna tegemist on isikliku informatsiooniga, mille avaldamine ei ole LHV tegevusele ja juhtimiskvaliteedile hinnangu andmiseks vältimatult vajalik.

> "3.2.2. Vähemalt pooled emitendi nõukogu liikmetest on sõltumatud. Kui nõukogus on paaritu arv liikmeid, siis võib sõltumatuid liikmeid olla 1 liige vähem kui sõltuvaid liikmeid."

LHV nõukogu liikmetest on sõltumatu liige Sten Tamkivi. Ülejäänud nõukogu liikmed ei ole hea ühingujuhtimise tava mõistes sõltumatud, kuna on nimetatud positsioonil töötanud kauem kui viimased kolm (3) järjestikust aastat. LHV on olnud aktiivse ülesehituse ja kasvu etapis, kus nõukogu liikmetena on eelistatud pikaajalise juhtimis- ja panganduskogemusega inimesed, kes on kujunenud ühtlasi ka LHV suurimateks aktsionärideks. LHV hinnangul on suurimad aktsionärid nõukogu liikmetena enim motiveeritud panustama LHV juhtimisse ja paremasse pikaaegsesse arengusse.

> „6.2.1. /…/ Nõukogu poolt audiitori tegevusele antav hinnang kirjeldab muuhulgas teenuseid (sealhulgas nõustamisteenused), mida audiitor on emitendile eelneva aasta jooksul osutanud või hakkab emitendile järgneva aasta jooksul osutama. Samuti avaldatakse tasu, mida emitent selliste teenuste eest audiitorile on maksnud või maksab. /…/"

Kokkuleppel välisaudiitoriga ei avalda LHV lepingulisi tasusid, mis on audiitorile makstud või kuuluvad tasumisele, kuna tegemist on poolte vahelise konfidentsiaalse informatsiooniga, mille avaldamine ei ole LHV tegevusele hinnangu andmiseks vältimatult vajalik. Kord aastas vaatab LHV Auditikomitee üle välisaudiitori poolt osutatud teenused, nende mahud ja tasud.

> „Raamatupidamisseaduse §24² lg 4 alusel peab suurettevõtja, kelle emiteeritud hääleõigust andvad väärtpaberid on võetud kauplemisele Eesti või muu lepinguriigi reguleeritud väärtpaberiturule, ühingujuhtimise aruandes kirjeldama äriühingu juhatuses ja kõrgemas juhtorganis ellu viidavat mitmekesisuspoliitikat ning selle rakendamise tulemusi aruandeaastal. Kui mitmekesisuspoliitikat aruandeaastal rakendatud ei ole, tuleb selle põhjuseid selgitada ühingujuhtimise aruandes."

LHV ei ole pidanud vajalikuks rakendada mitmekesisuspoliitikat, sest LHV peab oma töötajate ja juhtide valimisel silmas alati LHV parimaid huve ja lähtub seetõttu valiku tegemisel sooneutraalselt ja mittediskrimineerivalt isiku haridusest, oskustest ja varasematest kogemustest.

Lisaks on Tiina Mõis LHV nõukogu liige ja riski- ja kapitalikomitee liige, Kristel Aarna on auditikomitee liige. LHV tütarühingutes on koos juhatusega kokku 40 keskastme juhti, kellest 15 on naised.

LHV sotsiaalne vastutus

LHV Groupi siht on teha äri jätkusuutlikult ja sotsiaalselt vastutustundlikul viisil. Selle jaoks panustame Eestisse – siinsesse majandusse, ühiskonda ja kogukonda LHV ümber. Samuti soovime mõjutada Eesti finantsturu ja panganduse arengut positiivses suunas. Vastutustundlikkus väljendub ka meie eesmärgis olla LHV-s töötavatele inimestele parim tööandja. Oma klientidele oleme partner, kes mõtleb kaasa, mõistab klientide vajadust, pakub edasiviivaid pangateenuseid ja parimat teenindust.

LHV missioon on aidata luua kohalikku kapitali. LHV nägemuse keskmes on Eesti, kus inimesed ja ettevõtted julgevad mõelda suurelt, tegeleda ettevõtlusega ja investeerida tulevikku. LHV väärtused on lihtne, toetav, tulemuslik.

Nii nagu näevad ette ka meie sisemised poliitikad, lähtume igapäevaselt sellest, et lisaks seaduses sätestatud potentsiaalsetele kohustustele tähendab sotsiaalne vastutus sotsiaalsete tegurite vabatahtlikku kaalumist äriprotsessides.

LHV sotsiaalne vastutus on sihikindel, järjepidev ja vabatahtlik panus, mis ulatub kaugemale seadusega nõutud kohustustest ja teenib ühiskonna huve.

Kuigi sotsiaalne vastutus kujutab endast piirangut kasumi teenimisel, on LHV seadnud eesmärgiks suurendada sotsiaalseid toetusi ilma kasumit taotlemata.

Sotsiaalse vastutuse põhimõtte järgimise eesmärk on luua pikaajalist väärtust LHV sidusrühmade jaoks.

Vastutustundlik juhtimine

LHV tegutsemist ja meie inimeste käitumist reguleerivad erinevad sisemised poliitikad, mis on koostatud muuhulgas vastutustundlikkuse printsiipidest lähtudes ja mille üheks põhiliseks eesmärgiks on tagada ettevõtte vastutustundlikkus. Poliitikatest lähtutakse igapäevaste juhtimisotsuste tegemisel. Nendeks on:

- Krediidipoliitika,
- Eetikapõhimõtted,
- Investeerimispoliitika,
- Personalipoliitika,
- Tasustamispoliitika,
- Kapitali juhtimise poliitika,
- Riskijuhtimise poliitika,
- Likviidsusriski poliitika,
- Tururiski poliitika,
- Operatsiooniriski poliitika,
- Vastavuskontrolli poliitika,
- Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise poliitikas
- Välissuhtluse kord,
- Sotsiaalmeedia poliitika.
- Hea Ühingujuhtimise Tava.

Järgnevad peatükid kirjeldavad, kuidas LHV vastutundlik juhtimine ettevõtte tegevuses rakendub.

Usume, et eetiliselt ja õigesti tegutsemine tagab edu pikemas plaanis. Seepärast peavad kõik juhid ja töötajad käituma eetiliselt ja vastutustundlikult. LHV eetikapõhimõtetele toetuvad LHV eri valdkondade poliitikad, sise-eeskirjad ja korrad, mis reguleerivad nende põhimõtete täpsemat järgimist. Lähtume oma tegevuses ennekõike seaduslikkuse, hea tava ja terve mõistuse põhimõttest.

Olulisel kohal LHV juhtimissüsteemis on riskihaldusel ja oma tegevuse analüüsimisel. Riskijuhtimise valdkond on põhjalikult analüüsitud ning võtab arvesse krediidiriske, likviidsusriske, tururiske, kuritegevuse riske, operatsiooniriske. Riskide kontrollimiseks ja juhtimiseks on LHV-s kolm kaitseliini.

Kogukond

LHV jaoks moodustavad ettevõtte kogukonna erinevad sidusrühmad: pangateenuste ja investeerimisfondide kliendid, LHV-s töötavad inimesed, investorid, koostööpartnerid, finantsturu osalised, regulaatorid ja järelevalve, aga ka üldsus laiemalt. Kõikide sidusrühmadega suhetes peame oluliseks partnerlust, ausust, heatahtlikku asjaajamist, kaasamist ja läbipaistvust, samas usalduslikkust kahepoolsetes suhetes.

Klientide teenindust ja nendega suhtlemist soovime teha laitmatult, hoolivalt ja viisakalt. Meie lugupidamine klientide vastu väljendub nende vajaduste tundmaõppimises, vastutustundlikkuses, klientide jaoks kättesaadavuses, kuid ka efektiivses asjaajamises. Parima klienditeeninduse pakkumiseks korraldame regulaarselt sisekoolitusi ja vajalikke atesteerimisi. Oleme välja töötanud klienditeeninduse õpiku, et pakkuda parimat teenindust. Uuringufirma DIVE uuringu järgi oli aastatel 2016 ja 2017 LHV teenindus Eesti pangandussektori parim, 2018. aastal suutsime suurepärast taset hoida (91/100%).

Klientide kaasamiseks oleme rakendanud erinevaid meetmeid. Kõik klientide kaebused ja ettepanekud registreeritakse ja nendega arvestatakse panga töö korraldamisel. Oleme korraldanud kliendi rahulolu uuringuid ja arendanud oma teenuseid klientide soovidega arvestades. Oleme loonud mugavad ja mitmekesised suhtluskanalid klientidega suhtlemiseks – ametlikud kanalid on telefon, e-post ja

reaalajas chat, infot saab ja tagasisidet anda sotsiaalmeediakanalites, LHV Finantsportaali foorumis.

Koostööpartnerite leidmisel ja hoidmisel lähtume samadest üldistest põhimõtetest nagu kliendisuhtluse puhulgi. Partnerlus tähendab LHV jaoks avatust, läbipaistvust, üksteisega arvestamist ja erimeelsuste läbi arutamist.

2017. aastal alustasime uue ärisuuna arendamist, milleks on finantsvahendajate teenindamine. Sellega positsioneerime LHV-d tugevalt finantstehnoloogia uuendajate kogukonna osana Euroopas. Pakume uuenduslikele ja tehnoloogiat kasutavatele ettevõtetele panganduse infrastruktuuri. Soovime aidata kaasa uue põlvkonna teenusepakkujate arengule, kellel tihti napib võimalusi rahvusvahelisel pangandusturul partnereid leida. Panganduse- ja finantstehnoloogia areng on oluline, sest uued teenusepakkujad viivad kliendi jaoks teenuse uuele kvaliteeditasemele, muutes selle lisaks kättesaadavamaks ja soodsamaks. Seega panustame konkurentsi kasvu ja aitame avardada võimalusi.

Finantsturu teiste osalistega on LHV-l konstruktiivne koostöö ja konkurents. LHV Pank on Eesti Pangaliidu aktiivne liige, LHV Varahaldus on aktiivne Fondihaldurite Liidu liige, lisaks teeme teiste finantsteenuste pakkujatega koostööd Finance Estonia raames. Räägime kaasa sektoriülestes küsimustes, nagu rahatarkuse jagamine Eestis, seadusloome, regulatsioonide kohandamine, rahapesu tõkestamine ja terrorismi rahastamise vastane võitlus, maksete korraldamine.

Regulaatorite ja järelevalveasutustega asjaajamises on LHV korrektne ja koostööaldis. Täidame korrektselt kõiki seadustest tulenevaid kohustusi ja aruandekohustusi.

Kogukonna meelsuse ja LHV rolli ühiskonnas paremaks mõistmiseks korraldame regulaarselt uuringuid. Samuti osaleme pangandussektori ülestes analüüsi- ja uurimisprojektides.

Investorite kogukonna liidrina kannab LHV vastutust rahatarkuse jagamise ja investorite hariduse tõstmise eest. Anname oma panuse järgmiste tegevuste kaudu:

- Korraldame regulaarselt tasuta “Investeerimiskooli” seminare neile, kes on huvitatud investeerimisest. 2017. aastal osales “Investeerimiskooli” seminaridel kokku üle 3400 inimese. Oleme alustanud ka “Investor kohtub” seminaride korraldamist, mis võimaldab börsiettevõtete juhtidel kohtuda investoritega.
- Teeme koostööd Eesti teiste finantsasutustega ja osaleme Eesti Pangaliidu poolt organiseeritud rahatarkuse kuu üritustel ning Eesti pankade poolt algatatud rahatarkuse projektides. Rahatarkuse päeval pidasid LHV töötajaid loenguid kooliõpilastele.
- Oleme loonud investeerimis- ja majanduskirjanduse raamatukogu. Meie raamatukogudes Tallinnas ja Tartus on kokku rohkem kui 1000 erinevat trükist, mida meie kliendid saavad laenutada. Lisaks investeerimisest huvitatud inimestele on meie raamatukogu avatud ka majandusüliõpilastele. Me jätkame raamatukogu täiendamist.
- LHV haldab finantsportaali ja foorumit, mis on loodud investeerimisega seotud teemade arutamiseks ja info jagamiseks. LHV aitab regulaarselt luua sisu, mis võib huvi pakkuda Eesti investoritele.
- Alates 2007. aastast oleme avaldanud tasuta majandusajakirja “Investeeri”, mis käsitleb erinevaid teemasid, mis on seotud ettevõtluse ja investeerimisega. 2017. aastal ilmus ajakirja neli numbrit. Ajakirja ühe numbri tiraaž on 45 000-52 000 eksemplari.

LHV Group on Eesti kapitalil põhinev ettevõte, millel on üle 5200 investori. LHV omanikuks võib saada igaüks ettevõtte aktsiaid reguleeritud turul ostes. Tegeleme tõsiselt investorkogukonnaga heade suhete arendamise nimel ja meie eesmärk on saada Balti börside parimaks börsiettevõtteks. Anname investoritele igakuiselt aru LHV tulemustest. Alates 2017. aastast avalikustame veebruaris aasta finantsplaani. Alates 2018. aastast avalikustame ka viieaastase finantsprognoosi. Korraldame kvartaalseid investorkohtumisi, mille kokkuvõtetega on kõigil võimalik tutvuda. Eesmärk on olla avatud küsimustele, läbipaistev ja anda oma tegevusest investoritele aru. Avalikkusele selgitame oma eesmärke, suundi. Omame avalikku arvamust võimalike trendide, regulatiivse- ja ärikeskkonna muutuste osas. Avaldame klientidele kogu teabe, mis puudutab nende kasutatavat teenust. Hindame seda, et suur osa LHV investoritest on ka meie kliendid.

Olemuslikult on LHV Eesti ettevõte, põhinedes kohalikul kapitalil ja tegeledes põhitegevusena Eesti ettevõtete ja inimeste vara hoidmise ja kasvatamisega. Oleme osa Eesti majandusest ja ühiskonnast. Teadvustame oma vastutust Eesti kui kogukonna ees. Selles suunas on sihitud enamik meie sponsorlussuhteid (vt allpool) kui ka tegevusest. Peame oluliseks ka oma hangete ja koostöösuhetega aidata Eesti tootjaid ja ettevõtjaid. LHV kasutab teadlikult Eesti ettevõtjate tooteid ja teenuseid (alates kontori kohvist, lõpetades Eesti disaini ja töörõivaste kasutamiseni).

Oleme panustamas ka sellesse, et LHV töötajad saaksid panustada Eesti ühiskonda ja riiki. Heaks näiteks on see, et kaitseväe kordusõppekogunemistel osalemist soodustame töötajaile 100% töötasu säilitamisega kogunemiste ajal.

Looduskeskkond

LHV tegevuse mõju looduskeskkonnale on piiratud meie tegevuskorraldusest tingitult. LHV Groupi ettevõtted asuvad kahes tegevuskohas Tallinna ja Tartu kesklinnas. Põhimõttena ei halda me laia kontorivõrgustikku. Samuti on meie teenuste pakkumine lahendatud elektrooniliste kanalite kaudu, mis muuhulgas vähendab ka meie tegevuse mõju looduskeskkonnale.

Viimastel aastatel oleme teinud mitmeid otsuseid väiksema keskkonnamõju suunas. Nii oleme vähendamas paberi kasutamist LHV tegevuses (paberivabale dokumendihaldusele üleminek, elektrooniliste kliendilepingute võimaldamine, nn follow-me lahendus printimise süsteemis). Paberjäätmed utiliseerime muust olmeprügist eraldi. Samuti oleme oma kontorites liikunud veeautomaatide kasutamiselt kraanivee kasutamisele joogiveeks.

Selleks, et vähendada transpordimahtu on LHV-s töötatud välja lahendused elektroonilise side kaudu koosolekute pidamiseks, nt Tartu ja Tallinna vaheline asjaajamine käib valdavalt elektrooniliselt.

Töökeskkond

LHV-s töötavad inimesed moodustavad kogukonna, mis on ettevõtte olulisemaid varasid. LHV eesmärk on olla parim tööandja, nii et iga ettevõttes töötav inimene saaks rääkida kaasa ettevõtte kujunemisele ja tunda oma panuse olulisust.

Töötajatelt tagasiside saamiseks ja asutusesisese suhtlemise soodustamiseks oleme välja töötanud erinevaid meetmeid. Iga kahe aasta tagant korraldame töötajate rahulolu uuringuid (2016. aasta uuringus oli rahulolu rekordtasemel), arvestame ettepanekutega juhtimises. Ettevõttesiseste muudatuste tegemiseks korraldame töötajate töötubasid. Juhtide arendamiseks ja nendelt tagasiside saamiseks käib koos juhtide klubi. Sisekommunikatsioonikanalitena oleme võtnud kasutusele sotsiaalmeedia ja siseveebi. Töötajad saavad anda sisendit ja rääkida kaasa ettevõtte arengus koosolekutel, strateegiapäevadel. Uutelt töötajatelt kogume tagasisidet katseaja lõpus ja arvestame sellega nende edaspidise töö korraldamisel.

Soositud on töötajate hakkamine ja saamine LHV omanikeks. Muuhulgas on juhtidele ja võtmetöötajatele kehtestatud optsiooniprogramm. Tegemist on pikaajalise tulemustasu programmiga (juhtidele kestab see vähemalt 4 aastat), ühildades seeläbi omanike ja tulemustasu saajate huvid ning soodustades riske arvestavale pikaajalistele tulemustele fokusseerimist.

Panustame meie inimeste individuaalsesse arengusse. LHV koolitusvaldkond on juhitud isikupõhiselt, lähtudes inimesest, mida on vaja oskuste, motivatsiooni, tema kvalifikatsiooni tõstmiseks, sh pakume koolitusi, õppematerjale jms. Vajadusel võimaldame LHV sisest rotatsiooni. Oleme välja töötanud sisekoolituste programmi, seal hulgas uutele töötajatele koolitused ja keelekoolitused. Ametialased nõuded ja juhised on dokumenteeritud sise-eeskirjades, millega on kõigil võimalik tutvuda. Juhtidele oleme töötanud välja arenguprogrammi.

LHV panustab töötajate füüsilisse ja vaimsesse tervisesse.

Toetame töötajate sportlikke initsiatiive (jalgpall, korvpall, võrkpall, squash, tennis) ja pakume spordihüvitist (spordikulud, taastusravi). Hüvitame hambaravikulusid.

LHV-s on eeskujulikult korraldatud töötervishoiu temaatika. LHV kuulub tervist edendavate tööandjate võrgustikku. Arvestame töötervishoiu soovitustega: kasutame silmasõbralikke arvutikuvareid, 100% reguleeritavaid töötoole- ja laudu, vajadusel pakume inimestele abivahendeid. Kasutame kontoris tervisesõbralikke ja looduslikke kõrge villasisaldusega vaipkatteid.

LHV-s tegutseb töökeskkonna nõukogu, milles on nii tööandja kui töötajate esindajad.

Rõhku oleme pannud tööohutuse tagamisele. Kõik tööpinnad on läbinud riskianalüüsi. Kontorite igal korrusel on olemas vastavad koolitused läbinud esmaabiandjad, tuleohutuse eest vastutajad.

LHV-s töötavate inimeste personaalsete vajadustega püüame võimalikult palju arvestada. Nii näiteks võimaldame õpingutega tegelejatele osalist tööaega, võimalusel paindlikku tööaega. Iga 10. töötaja on alustanud LHV-s praktikandina, st pakume võimalust õppuritel tööle asuda. Töö- ja pereelu tasakaalustamiseks tähtsustame pereelu: lapse sünni puhul pakume ka isadele 15-päevast isapuhkust, lapse kooli alguse puhul toetame töötajaid rahaliselt, laste sünnipäeval on töötajal õigus lühendatud tööpäevale, abiellumise puhul õigus vabale päevale. Pakume sünnitoetust, matusetoetust.

Perega töötajatele oleme suunanud lisaüritused: perepäevad, laste jõulupidu.

Tasustamispoliitikas oleme objektiivsed ega lähtu töötaja isikust. Ametikohtade puhul, kus nõutud, kontrollime värbamisel alati sisenemislävenditele vastamist.

Kõik eelpool loetletu tagab, et LHV töökeskkond on parim võimalik ja võtab arvesse töötajate ootusi.

Sotsiaalne keskkond

Oma võimaluste piires toetab LHV Group ettevõtmisi ja algatusi, mis aitavad kaasa Eesti ühiskonna arengule. Eelistame sponsorlusprojektide puhul pikaajalist sisulist koostööd. Oleme valmis panustama Eesti ühiskonna arengusse ja toetame uuenduslikke ja Eesti elu paremaks muutvate mõtete teostamist.

Eesti kultuur

- Eesti Muusika Päevad – 2016. aastal alustasime Eesti vanima muusikafestivali toetamist ja anname välja Eesti uue heliloomingu auhinda.
- Enn Soosaare Sihtasutus – LHV toetusel hakati 2012. aastal välja andma iga-aastast Enn Soosaare aastapreemiat "Eetilise esseistika auhind".
- Raamatud Eesti kunstist – me toetame Eesti kunstnike raamatute avaldamist.
- Muusikasündmused – 2017. aastal toetas LHV Intsikurmu Festivali Põlvas, Acoussion Live Festivali Kesk-Eestis, Südamemuusika festivali Võrumaal, SÄRTS kultuurifestivali Raplas.

Sport ja tervislik eluviis

- Eesti Jalgpalli Liit – LHV Pank on olnud Eesti Jalgpalli Liidu ja Eesti rahvuskoondise peatoetaja 2010. aastast. Lisaks oleme loonud LHV jalgpallikaardi tugisüsteemi, mis 2017. aastal toetas Eesti jalgpalliklubisid rekordilise summaga.
- Eesti Optimist Klassi Liit – oleme viimase 10 aasta jooksul aidanud kindlustada Eesti purjespordi järjepidevust. LHV toetusel taaskäivitati liit 2007. aastal ja hakati uuesti aktiivselt tegelema laste ja noorte purjetamishuvi tekitamisega.
- Jooksuvõistlused – toetasime LHV tervisejooks ja -kõnd sarja korraldamist.
- Korraldame ettevõtete jalgpalliüritust LHV Cup. 2017. aastal toimus see esimest korda, osales 100 harrastussportlast. Plaanime muuta ürituse regulaarseks.

Eesti majandus ja ettevõtlus

- Eesti Aasta Ettevõtja konkurss - oleme 2012. aastast EY poolt korraldatava Eesti Aasta Ettevõtja konkursi üks peatoetajatest.
- Gaselliliikumine – LHV on gaselliliikumise sponsor. Liikumine toetab ja tunnustab kiiresti kasvavaid Eesti ettevõtteid.
- Tallinna Restoranide Nädal -– oleme toetanud Eesti Restoranide Liidu algatust alates 2011. aastast. Eesmärk on populariseerida ja elavdada kodust väljaspool söömist ja tutvustada toitlustamises tegutsevaid ettevõtteid.
- Fintech Forum 2017 korraldamise toetamine.
- Toetasime teist aastat tehnoloogiakonverentsi Latitude 59 läbiviimist.
- Alustasime Tallinna Loomeinkubaatoriga koostöös eksporditoetuse väljaandmist.

Toetame mitmeid väiksemaid kohalikke algatusi oma teadmistega, LHV temaatiliste kingitustega, nõuannetega ja oma inimeste esinemistega. Osaleme messidel, teeme koostööd ülikoolidega, ka praktikaprogrammi raames. Osaleme Eesti infotehnoloogia ettevõtete liidus, oleme Kaubandus-tööstuskoja ja Tööandjate keskliidu liige.

Turukeskkond

Meie jaoks on Eesti ettevõtluskeskkond ja pangandusturg tähtis. Soovime oma parima turu tundmisega, aktiivsuse ja teenustega mõjutada nii Eesti ettevõtlust kui ka Eesti inimeste finantskäitumist targema majandamise suunas.

Vastutustundlik laenamine

LHV hoolib äri- ja elukeskkonnast ja teeb jõupingutusi, et vähendada oma tegevuse ja protsesside negatiivset keskkonnamõju miinimumini.

Grupi krediidipoliitika näeb ette, et LHV püüab tegutseda sotsiaalselt vastutustundlikul viisil, olles eeskujuks nii oma töötajatele kui üldsusele. Seega peab näiteks mis tahes krediidiotsuse puhul juhinduma põhimõttest, et LHV ei rahasta osapooli, kelle tegevus võib põhjustada ebaproportsionaalselt suurt kahju keskkonnale või ei täida sotsiaalse vastutuse põhimõtteid.

LHV on eriti hoolikas maksutehingute rahastamisel, veendudes et see ei riku maksuseaduste mõtet ja tähendust.

Erakliente rahastatakse vastutustundliku laenamise põhimõtte alusel. Seda on selgelt näha ka grupi kõrges krediidikvaliteedis.

Lähtume oma turundustegevuses vastutustundlikust reklaamimisest, järgmine finantssektorile kehtestatud reklaaminõudeid, erilist tähelepanu pöörame krediiditoodete ja investeerimisteenuste reklaami korrektsusele.

Rahapesu ja terrorismi tõkestamine

Järgime eeskujulikult kõiki nõudeid klientide ja nendega seotud isikute tuvastamisel, nende tegevusest arusaamisel. Oleme suurendanud rahapesu- ja terrorismi tõkestamisega tegelevat meeskonda. Teeme koostööd järelevalveasutustega.

Eesti majanduskeskkonna toetamine

Mida paremini läheb Eesti majandusel, seda kõrgem on elukvaliteet. Pangandus on maailmamajanduse vereringe. Kohaliku finantsgrupina teadvustame me oma rolli majan-

duse toetamisel ja edendamisel. Me kaasame kapitali Eesti hoiustajatelt, suunates seda Eesti ettevõtetele.

Anname oma panuse Eesti kapitaliturgude arengusse. Püüdsime anda eeskuju LHV aktsiate esmase avaliku pakkumisega Tallinna börsil. Meie institutsionaalne maaklerifirma aitab Balti firmadel kaasata investoritelt raha. LHV pensionifondid on suurimad kohalikud institutsionaalsed investorid.

Pensionifondid investeerivad Eestisse

LHV pensionifondid on investeerinud märkimisväärse osa klientide pensionivaradest Eesti ja Balti riikide majandusse. Oleme investeerinud Eesti kinnisvaraturule, ettevõtetesse, metsa. 2017. aastal tegi LHV Varahaldus 170 miljoni euro eest positiivseid investeerimisotsuseid Eestisse. Sellega me mitte ainult ei lisanud majandusse kapitali, vaid ka lõime uusi investeerimisinstrumente ja –võimalusi, arendades Eesti kapitaliturgu.

Meie eesmärgiks on otsida ja analüüsida kohalikke investeerimisvõimalusi. Oleme valmis looma selliseid võimalusi ka ise.

LHV on Balti aktsiabörside parim turuosaline.

Meie igapäevane maaklertegevus ja meie püüdlused olla eeskujuks aitavad kaasa Eesti kapitaliturgude toimimisele. 2017. aastal nimetasid NASDAQ Balti börsid LHV Panga aasta tegijaks. Aitame oma tegevusega kaasa kohalike ettevõtete börsile jõudmisele. Eesmärgistatud investorsuhtlusega näitame eeskuju avatuse ja läbipaistvuse osas, meie sooviks on saada parima investorsuhtlusega Balti ettevõtteks.

Avatud pangandus

Me loome ja arendame oma teenuseid lähtudes avatud pangandusest. Meie eesmärgiks on arendada Eesti ettevõtluskeskkonda ja B2B koostööd, tugevdades partnerlust, innovatsiooni ja läbipaistvust. Panustame innovatsiooni ja uudsete lahenduste tutvustamisesse. Nt Maksu- ja Tolliametiga koos turule toodud palgamakse võimalus on algatus paberimajanduse vähendamiseks ja ettevõtete töö lihtsustamiseks.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Konsolideeritud kasumiaruanne ja muu koondkasumiaruanne

(tuhandetes eurodes)	Lisa	2017	2016
Intressitulu		40 636	35 160
Intressikulu		-5 133	-5 184
Neto intressitulu	5,7	**35 503**	**29 976**
Komisjoni- ja teenustasutulu		27 603	23 290
Komisjoni- ja teenustasukulu		-5 424	-4 104
Neto teenustasutulu	5,8	**22 179**	**19 186**
Netokasum õiglases väärtuses kajastatavatelt finantsvaradelt	11,12	714	1 414
Valuutakursi ümberhindluse kasumid/kahjumid		265	-105
Netokasum finantsvaradelt	5	**979**	**1 309**
Muud tulud		36	156
Muud kulud		-182	-69
Tööjõukulud	9	-14 664	-12 976
Administratiiv- ja muud tegevuskulud	9	-17 273	-15 940
Kasum äritegevusest		**26 578**	**21 642**
Laenude allahindluse kulu	5,13	-3 153	-1 480
Kasum osalustelt sidusettevõtetes	5	0	1
Kasum enne tulumaksu		**23 425**	**20 163**
Tulumaksukulu	5,6	-1 248	-270
Aruandeperioodi puhaskasum	5	**22 177**	**19 893**
Muu koondkasum/-kahjum:			
Kirjed, mida võib edaspidi klassifitseerida kasumiaruandesse:			
Müügiootel investeeringud:			
Finantsvarade ümberhindlus	11	76	-17
Aruandeperioodi koondkasum		**22 253**	**19 876**
Puhaskasum omistatud:			
Emaettevõtte omanikud		19 603	17 815
Mittekontrolliv osalus		2 574	2 078
Aruandeperioodi puhaskasum	5	**22 177**	**19 893**
Kokku koondkasum omistatud:			
Emaettevõtte omanikud		19 679	17 798
Mittekontrolliv osalus		2 574	2 078
Aruandeperioodi koondkasum		**22 253**	**19 876**
Tavakasum aktsia kohta (eurodes)	25	0,77	0,72
Lahustatud kasum aktsia kohta (eurodes)	25	0,75	0,70

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Lisad lehekülgedel 39 kuni 100 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

(tuhandetes eurodes)	Lisa	31.12.2017	31.12.2016
Varad			
Nõuded keskpangale	10	920 714	265 127
Nõuded krediidiasutustele	10	26 312	33 300
Nõuded investeerimisühingutele	10	14 186	8 073
Müügiootel finantsvarad	11	775	799
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	12	55 859	75 391
Laenud ja nõuded klientidele	13	732 043	537 641
Muud nõuded klientidele	14	9 800	3 479
Muud finantsvarad	15	2 289	941
Muud varad	15	1 516	1 391
Materiaalne põhivara	16	1 421	1 191
Immateriaalne põhivara	16	4 327	4 500
Firmaväärtus	6	3 614	3 614
Varad kokku	5	**1 772 856**	**935 447**
Kohustused			
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	1 542 929	777 581
Finantskohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	12	2	209
Võlad hankijatele ja muud kohustused	18	71 070	19 031
Allutatud kohustused	20	30 900	30 900
Kohustused kokku	5	**1 644 901**	**827 721**
Omakapital			
Aktsiakapital	21	25 767	25 356
Ülekurss	21	46 304	45 892
Kohustuslik reservkapital	21	2 471	1 580
Muud reservid	11,21	1 449	1 244
Jaotamata kasum		44 071	28 335
Emaettevõtte aktsionäridele kuuluv omakapital kokku		**120 062**	**102 407**
Mittekontrolliv osalus	6	7 893	5 319
Omakapital kokku		**127 955**	**107 726**
Kohustused ja omakapital kokku		**1 772 856**	**935 447**

Lisad lehekülgedel 39 kuni 100 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

(tuhandetes eurodes)	Lisa	2017	2016
Rahavood äritegevusest			
Saadud intressid		40 276	34 731
Makstud intressid		-5 415	-5 354
Saadud teenustasud		27 601	23 291
Makstud teenustasud		-5 423	-4 105
Muud saadud tulud		-133	86
Makstud tööjõukulu		-13 534	-12 956
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud		-15 922	-14 898
Makstud tulumaks		-1 248	0
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustuste muutust		**26 202**	**20 795**
Äritegevusega seotud varade muutus:			
Kauplemiseks hoitavad finantsvarad õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande		278	-287
Laenud ja nõuded klientidele		-202 857	-129 439
Kohustuslik reservkapital keskpangas		-7 639	-1 598
Tagatisdeposiidid		-1 348	-1
Muud varad		-765	-546
Äritegevusega seotud kohustuste muutus:			
Klientide nõudmiseni hoiused		785 454	191 312
Klientide tähtajalised hoiused		-25 052	-31 506
Saadud laenud		6 000	0
Saadud laenude tagasimaksed		-779	-14 731
Kauplemiseks hoitavad finantskohustused õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande		-207	120
Muud kohustused		51 856	-918
Neto rahavood äritegevusest		**631 143**	**33 201**
Rahavood investeerimistegevusest			
Soetatud materiaalne ja immateriaalne põhivara	16	-1 466	-1 603
Müüdud materiaalne ja immateriaalne põhivara	16	-61	10
Tütarettevõtete soetamine, netorahavoog	6	0	-9 902
Müüdud või lunastatud müügiootel finantsvarad	11	100	3 608
Netosoetused ja -müügid õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavatelt finantsvaradelt	12	19 962	35 292
Neto rahavood investeerimistegevusest		**18 657**	**27 405**
Rahavood finantseerimistegevusest			
Aktsiakapitali sissemakse (sh ülekurss)	21	823	13 900
Makstud dividendid		-3 804	0
Neto rahavood finantseerimistegevusest		**-2 981**	**13 900**
Valuutakursi muutuse mõju raha ja raha ekvivalentidele		**254**	**-105**
Raha ja raha ekvivalentide muutus		**647 073**	**74 401**
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	10	298 764	224 363
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	10	**945 837**	**298 764**

Lisad lehekülgedel 39 kuni 100 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Konsolideeritud omakapitali muutuse aruanne

(tuhandetes eurodes)	Aktsia-kapital	Üle-kurss	Kohustuslik reservka-pital	Muud reservid	Jaotamata kasum	Kokku	Mitte-kontrolliv osalus	Omakapital kokku
Saldo seisuga 01.01.2016	**23 356**	**33 992**	**895**	**551**	**11 205**	**69 999**	**3 241**	**73 240**
Aktsiakapitali sissemakse	2 000	11 900	0	0	0	13 900	0	**13 900**
Kantud kohustuslikku reservkapitali	0	0	685	0	-685	0	0	**0**
Aktsiaoptsioonid	0	0	0	710	0	710	0	**710**
Puhaskasum	0	0	0	0	17 815	17 815	2 078	**19 893**
Muu koondkahjum	0	0	0	-17	0	-17	0	**-17**
Aruandeperioodi koondkasum	0	0	0	-17	17 815	17 798	2 078	19 876
Saldo seisuga 31.12.2016	**25 356**	**45 892**	**1 580**	**1 244**	**28 335**	**102 407**	**5 319**	**107 726**
Saldo seisuga 01.01.2017	**25 356**	**45 892**	**1 580**	**1 244**	**28 335**	**102 407**	**5 319**	**107 726**
Aktsiakapitali sissemakse	411	412	0	0	0	823	0	**823**
Kantud kohustuslikku reservkapitali	0	0	891	0	-891	0	0	**0**
Makstud dividendid	0	0	0	0	-3 804	0	0	**-3 804**
Aktsiaoptsioonid	0	0	0	129	828	957	0	**957**
Puhaskasum	0	0	0	0	19 603	19 603	2 574	**22 177**
Muu koondkasum	0	0	0	76	0	76	0	**76**
Aruandeperioodi koondkasum	0	0	0	76	19 603	19 679	2 574	22 253
Saldo seisuga 31.12.2017	**25 767**	**46 304**	**2 471**	**1 449**	**44 071**	**120 062**	**7 893**	**127 955**

Täiendav info omakapitali kohta on toodud lisas 21.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Lisad lehekülgedel 39 kuni 100 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud raamatupidamisaruannete lisad

LISA 1 Üldine informatsioon

AS-i LHV Group ja tema tütarettevõtete AS LHV Pank,

AS LHV Finance (AS-i LHV Pank tütarettevõte), AS LHV Varahaldus, OÜ Cuber Technology ja UAB Mokilizingas (edaspidi koos nimetatuna „Grupp“) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne, mis on koostatud seisuga 31. detsember 2017, on kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. AS LHV Group omab 50 % + 1 osa UAB Mokilizingas osakapitalist ja läbi LHV Panga 65%-ilist osalust AS-s LHV Finance.

AS LHV Group on aktsiaselts, mis on registreeritud Eesti Vabariigis ja mille alaline asukoht on Eesti. Ettevõtte ametlik aadress on Tartu mnt 2, Tallinn. AS LHV Group on valdusettevõte, mille tütarettevõte AS LHV Pank osutab pangateenuseid ning finantsnõustamise- ja väärtpaberivahenduse teenuseid Eesti klientidele. Klientide teenindamiseks on avatud esindused Tallinnas ja Tartus (Vilniuse esindus suleti 31. märtsil 2017). AS LHV Finance pakub järelmaksu ja tarbimislaenude teenust. AS LHV Varahaldus osutab pensioni- ja muude fondide fondivalitsemise teenuseid Eesti klientidele. UAB Mokilizingas osutab tarbimislaenude ja järelmaksu teenuseid Leedus. Seisuga 31.12.2017 on Grupi palgal täistööaja arvestuse alusel 365 töötajat, sh 16 passiivset (31.12.2016: 348 töötajat, sh 14 passiivset).

Käesolev konsolideeritud aastaaruanne (sh raamatupidamise aruanded) on juhatuse poolt heaks kiidetud 22. veebruaril 2018. AS LHV Group üle olulist mõju omavateks osapoolteks on Rain Lõhmus, kellele kuulub 25,14% hääleõigusest ja Andres Viisemann, kellele kuulub 9,87% hääleõigusest (vt ka lisa 21).

Juhatuse kinnitatud konsolideeritud aastaaruande kinnitavad nõukogu ja aktsionärid. Aktsionärid omavad õigust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet mitte kinnitada. Nõukogu vastavat õigust ei oma.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 2 Kokkuvõte olulistest arvestuspõhimõtetest

Põhilised arvestuspõhimõtted, mida on kasutatud käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel, on toodud allpool. Toodud arvestuspõhimõtteid on Grupis järjepidevalt kasutatud kõikidele aruandes toodud perioodidele ja konsolideeritavatele grupi ettevõtetele, välja arvatud juhtudel, kui on kirjeldatud teisiti.

2.1 Koostamise alused

Grupi 2017. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud kui mõnes allpool toodud arvestuspõhimõttes on kirjeldatud teisiti, näiteks "õiglases väärtuses läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad ja -kohustused", sh tuletisinstrumendid ja müügiootel finantsvarad.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamine vastavalt IFRS-le nõuab mitmetes valdkondades kriitiliste hinnangute tegemist. Samuti nõuab see juhtkonnapoolsete hinnangute tegemist arvestuspõhimõtete rakendamisel. Valdkonnad, mis on olulisel määral hinnangulised ja keerukad, või valdkonnad, kus tehtud eeldused ja hinnangud avaldavad raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju, on välja toodud lisas 4.

Majandusaasta algas 1. jaanuaril 2017 ja lõppes

31. detsembril 2017. Raamatupidamise aastaaruande arvnäitajad on esitatud tuhandetes eurodes, kui ei ole märgitud teisiti.

Käesoleva aruande koostamise hetkeks on välja antud uusi rahvusvahelise finantsaruandluse standardeid ning olemasolevate standardite muudatusi ja tõlgendusi, mis on kohustuslikud Grupi aruandeaastatele, mis algavad 1. jaanuaril 2017 või hiljem. Ülevaade neist standarditest ning nende tõlgenduste mõjust Grupi aruannetele on välja toodud allpool.

(a Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Grupile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2017.

"Avalikustamise projekt" – IAS 7 muudatused (rakendus 1. jaanuaril 2017 algavale aruandeperioodile). Muudetud standard IAS 7 nõuab finantseerimistegevusest tekkinud kohustuste alg- ja lõppsaldo vahel toimunud liikumiste avalikustamist. Grupp on uue standardi kohaselt nõutava informatsiooni avalikustanud lisas 20.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis on kehtivad alates 1. jaanuarist 2018 või pärast seda, ei ole eeldatavasti olulist mõju Grupile.

(b) Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Grupile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2018 või hilisematel perioodidel ja mida Grupp ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

IFRS 9 „Finantsinstrumendid" (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Lubatud on standardi varasem rakendamine, kuid Grupp ei ole plaaninud seda teha. Grupp kavatseb esmasel IFRS 9 standardi rakendamisel 2018. aastaaruandes kasutada vabastust 2017 võrdlusandmeid mitte korrigeerida. Uue standardi peamised reeglid on järgmised:

Finantsvarad tuleb klassifitseerida ühte kolmest mõõtmis-kategooriast:

- varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (AC)
- varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande (FVOCI)
- varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (FVTPL).

IFRS 9 klassifitseerimise ja mõõtmise reeglite alusel tuleb finantsvarad klassifitseerida ja mõõta kas amortiseeritud soetusmaksumuses, õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande või õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande. Võlainstrumendi klassifitseerimine sõltub ettevõtte ärimudelist finantsvarade haldamisel ning sellest, kas vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid („APIM"). Ärimudeli hindamiseks on Grupp jaganud finantsvarad portfellidesse ja/või alamportfellidesse selle alusel, kuidas sarnaseid finantsvarasid koos hallatakse saavutamaks kindel äriline eesmärk. Kui võlainstrumenti hoitakse sissenõudmise eesmärgil ja APIM nõue on täidetud, võib instrumenti kajastada korrigeeritud soetusmaksumuses. Võlainstrumendid, mis vastavad APIM nõudele ja mida hoitakse portfellis, kus ettevõte hoiab varasid nii sissenõudmise kui ka müümise eesmärgil, võib kajastada õiglases väärtuses läbi koondkasumiaruande. Finantsvarad, mis ei sisalda APIM rahavoogusid, tuleb mõõta õiglases väärtuses läbi kasumiaruande (näiteks tuletisinstrumendid). Varjatud („embedded") tuleti-

sinstrumente ei eraldata enam finantsvaradest, vaid kaasatakse APIM tingimuse hindamisel.

Omakapitaliinstrumendid tuleb alati kajastada õiglases väärtuses. Samas võib juhtkond teha tagasivõtmatu valiku kajastada õiglase väärtuse muutused läbi muu koondkasumi-aruande, eeldusel, et instrumenti ei hoita kauplemiseesmärgil. Kui omakapitaliinstrumenti hoitakse kauplemiseesmärgil, tuleb selle õiglase väärtuse muutused kajastada kasumiaruandes.

IAS 39 nõuded finantskohustuste klassifitseerimiseks ja mõõtmiseks kanti muutmata kujul üle IFRS 9-sse. Peamiseks muudatuseks on see, et finantskohustuste puhul, mis on määratud kajastamiseks õiglases väärtuses läbi kasumi-aruande, peab ettevõte enda krediidiriski muutusest tulenevad õiglase väärtuse muutused kajastama muus koondkasumi-aruandes.

Finantsinstrumentide mõõtmises ei toimunud olulisi muutusi võrreldes IAS 39-ga. Standardi esmakordne rakendamine ei mõjuta oluliselt Grupi finantspositsiooni, finantstulemusi või omakapitali perioodil, mil standardit esmakordselt rakendatakse.

IFRS 9 väärtuse languse kahjumite kajastamise mudeli nõuded põhinevad oodatava krediidikahjumi mudelil, vastupidiselt IAS 39 tegeliku toimunud krediidikahjumi mudelile. Samuti on IFRS 9 väärtuse languse kahjumite kajastamise nõuded laiahaardelisemad võrreldes standardiga IAS 39, nõudes kõigi finantsvarade, mida mõõdetakse amortiseeritud soetusmaksumuses ja õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi, sh bilansiväliste kohustuste (nii garantiid kui ka väljastamata laenusummad), puhul finantsvara väärtuse languse testimist. Testitavad finantsvarad jaotatakse kolme gruppi vastavalt finantsvarade krediidikvaliteedi muutumisele. Esimesse gruppi kuuluvad finantsvarad, mille puhul pole toimunud olulist krediidikvaliteedi halvenemist, teise gruppi kuuluvad finantsvarad, millel on toimunud oluline krediidikvaliteedi halvenemine, ning kolmandas grupis on mittetöötavad finantsvarad. Kolmandasse gruppi kuuluvate oluliste finantsvarade väärtuse langust hinnatakse individuaalselt, samas kui ebaolulistele finantsvaradele rakendatakse grupipõhist hindamist. Esimesse gruppi kuuluvate finantsvarade allahindluse summa moodustab 12 kuu oodatav krediidikahjum. Teise ja kolmandasse gruppi kuuluvate finantsvarade allahindluse summa on võrdne finantsvara oodatava krediidikahjumiga kogu eluea jooksul.

IFRS 9 alusel mõjutab finantsvara klassifitseerumine esimesest grupist teise gruppi oluliselt allahindluse summa suurust. IFRS 9-le üleminek tõi kaasa laenude allahindluse muutuse summas 749 tuhat eurot. Tulevikus arvele võetavate finantsvarade puhul kasutatakse krediidikvaliteedi indikaatorina makseviivituse tõenäosust (PD ehk probability of default) kogu eluea jooksul. Lisaks, erilise kohtlemise all olevad ja üle 30 päeva makseviivitusega finantsvarad klassifitseeritakse esimesest grupist teise gruppi.

IFRS 9 alusel arvutatakse allahindlus makseviivituse hetkel oleva laenu suuruse (EAD), makseviivituse tõenäosuse (PD) ja kahjumäär makseviivituse korral (LGD) korrutisena. Esimesse gruppi kuuluvate finantsvarade puhul arvutatakse 12 kuu oodatav krediidikahjum, kuid teise gruppi kuuluvatel finantsvaradel arvutatakse oodatav krediidikahjum kogu eluea jooksul.

Finantsvaradel, millel on toimunud oluline krediidikvaliteedi halvenemine, arvutab Grupp praegu individuaalse allahindluse summa krediidikvaliteedi halvenemise kaasa toonud sündmuse kuupäeva ja sellest teavitamise kuupäeva vahelise perioodi hinnangulise kahjumi alusel, kuid IFRS 9 alusel arvutatakse oodatav krediidikahjum kogu eluea kohta. Kogu eluea oodatava krediidikahjumi arvutamisel IFRS 9 alusel, sh grupi hindamisel, peab arvutus põhinema tõenäosusega kaalutud tulevikku vaataval informatsioonil.

Allahindluste arvutamine IFRS 9 alusel hakkab nõudma ettevõtetelt kogenumat krediidikvaliteedi hindamist võrreldes praeguse standardiga IAS 39 ning seega toob kaasa suurema subjektiivsuse. Tulevikku vaatava informatsiooni kaasamine muudab standardi rakendamise keerulisemaks ja allahindlused sõltuvaks juhtkonna hinnangutest majanduse tulevikuväljavaadete osas. Tõenäoliselt on IFRS 9 reeglite alusel arvutatud allahindluste summad volatiilsemad ning tsüklisoodumuslikumad võrreldes standardiga IAS 39, tulenedes põhiliselt tulevikustsenaariumite subjektiivsusest.

Uus standard muudab riskimaandamisarvestuse nõudeid põhiliselt selle poolest, et seob riskimaandusarvestuse paremini riskijuhtimisega, kuid need standardi muudatused ei oma otsest mõju Grupile, sest Grupp ei kasuta praegu riskimaandust. Samas näeme, et uued riskimaandusarvestuse nõuded annavad Grupile paremad võimalused riskimaandusarvestuse kasutuselevõtuks, eesmärgiga vähendada finantsaruannetes selliste positsioonide volatiilsust, mida maandatakse raamatupidamislikult teisiti kajastatavate instrumentidega.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Järgnevas tabelis on toodud finantsvarade bilansiline maksumus võttes arvesse nende varasemaid mõõtmiskategooriaid kooskõlas IAS 39-ga ning uusi mõõtmiskategooriaid IFRS 9-le üleminekul 1. jaanuaril 2018:

(tuhandetes eurodes)	Lisa	Mõõtmiskategooria		Bilansiline jääkväärtus vastavalt IAS-39-le (seisuga 31.12.2017)	Mõju Ümberarvestus	Bilansiline jääkväärtus vastavalt IFRS 9-le (seisuga 31.12.2017)
		IAS 39	IFRS 9		ECL	
Nõuded krediidiasutustele	10	L&R	AC	26 312	0	26 312
Nõuded investeerimisühingutele	10	L&R	AC	14 186	0	14 186
Nõuded keskpangale	10	L&R	AC	920 714	0	920 714
Raha ja raha ekvivalendid kokku				**961 212**		**961 212**
Võlainstrumendid	11	AFS	FVOCI	555	0	555
Võlainstrumendid	12	FVTPL	FVTPL	55 859	0	55 859
Võlainstrumendid kokku				**56 414**		**56 414**
Omakapitali instrumendid	11	AFS	FVOCI	220	0	220
Omakapitali instrumendid kokku				**220**		**220**
Laenud ja nõuded klientidele	13	L&R	AC	732 043	-749	731 294
Muud nõuded klientidele	14	L&R	AC	9 800	0	9 800
Muud finantsvarad	15	L&R	AC	2 289	0	2 289
Finantsvarad kokku				**1 761 978**		**1 761 229**

Ümberklassiftseerimisi ei olnud kuna nii IAS 39 kui IFRS 9 järgi on finantsvarad samas klassifikatsioonis.

IFRS 16 "Rendilepingud" (rakendub 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Uus standard sätestab rendilepingute arvelevõtmise, mõõtmise, esituse ja avalikustamise põhimõtted. Kõikide rendilepingute tulemusena saab rendilevõtja õiguse kasutada vara alates rendilepingu algusest ning – juhul kui rendimakseid tehakse üle perioodi – ka finantseeringu. Sellest tulenevalt elimineerib IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle asemel kehtestab ühe arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks. Rendilevõtjad peavad (a) arvele võtma varad ja kohustused kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a juhul kui renditav vara on väikese väärtusega; ning (b) kajastama kasumiaruandes kulumit renditavadelt varadelt ja intressikulu rendikohustustelt. IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt. Seisuga 31.12.2017 oli Grupil pikaajalisi kasutusrendi korras sõlmitud rendilepingutest tulenevaid kohustusi summas 2 152 tuhat eurot (lisa 19). Alates 01.01.2019 kajastatakse vastav summa Grupi bilansis vara ja kohustustena, mille tulemusel suureneb Grupi bilansimaht.

IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega" (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Uue standardi põhiprintsiibi kohaselt kajastatakse müügitulu siis, kui kaup või teenus antakse kliendile üle, ning müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Koos müüdud kaubad ja teenused, mis on eristatavad, tuleb kajastada eraldi ning lepinguhinnast antavad hinnaalandused tuleb reeglina allokeerida eraldi elementidele. Kui saadav tasu võib teatud põhjustel muutuda, kajastatakse müügituluna miinimumsumma, kui sellega ei kaasne olulist tühistamise/tagasimaksmise riski. Klientidega lepingute saamise tagamiseks tehtud kulutused tuleb kapitaliseerida ja amortiseerida selle perioodi jooksul, mil leping tekitab tulusid. Kõige suurem mõju saab olema LHV Varahalduse jaoks, kus tuleb kapitaliseerida eelnevate aastate müügikulud ning amortiseerida need kliendilepingute eeldatava eluea jooksul, mis pensionifondide puhul on üle 20 aasta. See suurendab oluliselt LHV Varahalduse omavahendeid antud IFRS standardi rakendamisel. Seisuga 01.01.2018 suureneb Grupi jaotamata kasum läbi LHV Varahalduse kuni 2017. aasta lõpuni tehtud müügikulude kapitaliseerimise summas 10 618 tuhat eurot ning samas summas suurenevad ka varad. Alates 01.01.2018 kajastatakse müügikulud immateriaalse varana ning kasumiaruandes asenduvad müügikulud kliendilepingute amortisatsioonikuluga.

IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega", muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

Muudatused ei muuda standardi põhiprintsiipe, vaid selgitavad, kuidas neid printsiipe tuleks rakendada. Muudatused selgitavad, kuidas tuvastada teostamiskohustusi (lubadust kliendile üle anda kaupa või osutada teenust) lepingus; kuidas määrata, kas ettevõte on müügitehingu põhiosutaja (principal) (kauba või teenuse pakkuja) või agent (vastutav

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

kauba või teenuse pakkumise korraldamise eest); ning kuidas määrata, kas müügitulu litsentsi andmise eest tuleb kajastada konkreetsel ajahetkel või perioodi jooksul. Neile selgitustele lisaks sisaldavad muudatused kaks täiendavat lihtsustust eesmärgiga vähendada ettevõtte kulusid ja keerukust standardi esmakordsel rakendamisel. Uuel standardil puudub oluline mõju Grupi finantsaruandele.

Ennetähtaegne tagasimakse negatiivse kompensatsiooniga, IFRS 9 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt). Muudatus võimaldab kajastada teatud laene ja võlaväärtpabereid korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil ka juhul, kui neid võib ennetähtaegselt tagasi maksta summas, mis on väiksem kui korrigeeritud soetusmaksumus, näiteks kui tagasimakse toimub õiglases väärtuses või kui tagasimakse sisaldab mõistlikku kompensatsiooni laenuandjale, olles mõõdetud selle instrumendi järelejäänud elueal toimuva turuintresside kasvu mõju nüüdisväärtuse summas. Lisaks on standardi otsuste aluste (basis of conclusions) osasse lisatud info, mis kinnitab kehtivaid IFRS 9 juhiseid, mis sätestavad, et kui korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavaid finantskohustusi muudetakse või vahetatakse selliselt, et neid bilansist ei eemaldata, tuleb tekkinud kasum või kahjum kajastada kasumiaruandes. Seetõttu ei saa ettevõtted enamikel juhtudel muuta laenu sisemist intressimäära laenu järelejäänud elueaks, et vältida laenutingimuste muutmise hetkel mõju kasumiaruandele. Grupp plaanib standardi muudatust rakendada peale Euroopa Liidu poolt vastu võtmist koos standardiga IFRS 9. Standardi muudatuse juhiseid on arvesse võetud, hindamaks IFRS 9 rakendamisel, kas finantsvarade rahavood vastavad APIM nõuetele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Grupile

2.2 Konsolideerimine

2017. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab AS LHV Group (emaettevõte) ja tema tütarettevõtjate AS LHV Pank, AS LHV Finance (AS LHV Panga tütarettevõte),

AS LHV Varahaldus, UAB Mokilizingas ja OÜ Cuber Technology finantsaruandeid. AS LHV Group omab 50% + 1 osa UAB Mokilizingas osakapitalist ja läbi LHV Panga 65% osalust LHV Finance's.

Tütarettevõtjad on kõik majandusüksused, mille üle Grupil on kontroll. Grupp kontrollib majandusüksust, kui ta saab või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja ta saab mõjutada seda kasumi suurust kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle. Tütarettevõtja soetamist kajastatakse ostumeetodil (välja arvatud ühise kontrolli all olevate ettevõtete soetused). Soetusmaksumuseks loetakse omandamise kuupäeval makstava tasu (s.o. omandamise eesmärgil üleantava vara, võetud kohustuse ja omandaja poolt emiteeritud omakapitaliinstrumentide) õiglast väärtust. Omakapitaliinstrumentide emiteerimise tehingukulusid kajastatakse omakapitali vähendamisena, võlainstrumendi emiteerimise tehingukulud kajastatakse võlainstrumendi bilansilise väärtuse vähendamisena ning kõik muud omandamisega seotud väljaminekud kajastatakse kuludes. Ostumeetodi korral võetakse kõik omandatud tütarettevõtja eristatavad varad, kohustused ja tingimuslikud kohustused ostukuupäeval arvele nende õiglastes väärtustes, sõltumata mittekontrolliva osaluse olemasolust.

Iga äriühenduse puhul teeb Grupp valiku, kas kajastada mitte-kontrolliv osalus omandatavas ettevõttes, mis annab selle omanikule õiguse proportsionaalsele osale ettevõtte netovarast selle likvideerimise korral, (a) õiglases väärtuses või (b) mitte-kontrolliva osaluse proportsionaalses osas omandatavast eristatavast netovarast. Mitte-kontrollivaid osalusi, mis ei ole osalused enam käesoleval hetkel, mõõdetakse õiglases väärtuses.

Kui üleantud tasu, omandatavas ettevõttes oleva mitte-kontrolliva osaluse ja omandajale eelnevalt omandatavas ettevõttes kuulunud omakapitaliosaluse õiglase väärtuse (omandamise kuupäeva seisuga) summa ületab Grupi osalust omandatud eristatavates varades ja ülevõetud kohustustes, kajastatakse vahe firmaväärtusena. Kui eelnimetatud summa on soodusostude puhul väiksem kui omandatud tütarettevõtte netovarade õiglane väärtus, siis pärast juhtkonna poolt täiendavate hinnangute tegemist kõikide omandatud varade, kohustuste ja tingimuslike kohustuste ja nende õiglaste väärtuste hindamiste osas, kajastatakse vahe koheselt kasumiaruandes.

Kõik omavahelised nõuded ja kohustused ning grupisisesed tehingud ja realiseerimata tulu Grupi ettevõtete vahelistelt tehingutelt on elimineeritud. Elimineeritud on ka realiseerimata kahjumid, v.a. kui tehing viitab loovutatud vara väärtuse langusele.

Majandusaasta kestel soetatud tütarettevõtjate tulud ja kulud konsolideeritakse Grupi kasumi- ja muu koondkasumiaruandesse alates omandamise hetkest kuni majandusaasta lõpuni. Majandusaasta jooksul müüdud tütarettevõtjate tulemus konsolideeritakse kasumi- ja muu koondkasumiaruandesse alates majandusaasta algusest kuni müügihetkeni.

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele tuleb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades avaldada konsolideeriva üksuse (emaettevõtja) eraldiseisvad konsolideerimata põhiaruanded. Emaettevõtja põhiaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Tütarettevõtjate kajastamist

käsitlevaid arvestuspõhimõtteid on emaettevõtja eraldiseisvates põhiaruannetes, mis on esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisana, muudetud IAS 27 „Konsolideeritud raamatupidamise aruanded" nõuetele vastavalt.

Emaettevõtja eraldiseisvates põhiaruannetes, mis on lisatud käesolevasse konsolideeritud raamatupidamise aruandesse (vt lisa 27), on investeeringud tütarettevõtjate aktsiatesse kajastatud soetusmaksumuses miinus võimalikud allahindlused vara väärtuse langusest.

Mitte-kontrolliv osalus on see osa tütarettevõtte aruandeperioodi tulemusest ja netovaradest, mida Grupp otseselt või kaudselt ei oma. Mitte-kontrolliv osalus moodustab eraldi osa Grupi omakapitalist. Konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatakse mitte-kontrolliv osalus eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast omakapitalist. Konsolideeritud kasumi- ja muus koondkasumiaruandes kajastatakse mitte-kontrolliva osaluse osa kasumist eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast osast.

2.3 Sidusettevõtted

Sidusettevõte on ettevõte, mille üle Grupp omab olulist mõju, kuid mida ta ei kontrolli. Üldjuhul eeldatakse olulise mõju olemasolu juhul, kui Grupp omab ettevõttes 20% kuni 50% hääleõiguslikest aktsiatest või osadest. Seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 ei ole Grupil ühtegi sidusettevõtet.

Investeeringud sidusettevõtetesse kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes kapitaliosaluse meetodil. Selle meetodi kohaselt võetakse investeering algselt arvele tema soetusmaksumuses, mida korrigeeritakse järgmistel perioodidel investori osalusega muutustes investeeringuobjekti omakapitalis (nii muutused sidusettevõtte kasumis/kahjumis, kui muudel omakapitali kirjetel) ning investeeringuobjekti varade, kohustuste ja tingimuslike kohustuste ostuanalüüsis leitud õiglase väärtuse ja bilansilise väärtuse vahe elimineerimisega või amortisatsiooniga. Omavahelistes tehingutes tekkinud realiseerumata kasumid elimineeritakse vastavalt Grupi osaluse suurusele. Realiseerimata kahjumid elimineeritakse samuti, välja arvatud juhul, kui kahjumi põhjuseks on vara väärtuse langus.

Juhul kui Grupi osalus kapitaliosaluse meetodil kajastatava sidusettevõtte kahjumis ületab sidusettevõtte bilansilist väärtust, vähendatakse investeeringu bilansilist väärtust nullini ning hinnatakse alla selliseid pikaajalisi nõudeid, mis sisuliselt moodustavad osa investeeringust. Edasisi kahjumeid kajastatakse bilansiväliselt. Juhul kui Grupp on garanteerinud või kohustatud rahuldama sidusettevõtte kohustusi, kajastatakse finantsseisundi aruandes nii vastavat kohustust kui kapitaliosaluse meetodi kahjumit. Muid nõudeid sidusettevõtte vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses miinus võimalikud allahindlused.

Osalust omandatud sidusettevõtte varades ja kohustustes ning omandamisel tekkinud firmaväärtust kajastatakse finantsseisundi aruandes netosummana real „Investeeringud sidusettevõtetesse".

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas on indikatsioone, et investeeringu kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse. Kui selliseid indikatsioone esineb, viiakse läbi vara väärtuse test. Investeeringu kaetava väärtuse määramisel lähtutakse punktis 2.9 kirjeldatud põhimõtetest.

2.4 Välisvaluutas toimunud tehingute ja saldode kajastamine

(a) Arvestus- ja esitusvaluuta

Grupi ettevõtete arvestus- ja esitusvaluutaks on euro.

(b) Tehingud ja saldod välisvaluutas

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja -kohustused hinnatakse ümber eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutas fikseeritud mittemonetaarsed finantsvarad ja -kohustused, mida kajastatakse õiglase väärtuse meetodil, hinnatakse ümber eurodesse õiglase väärtuse hindamise päeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välis-valuutas fikseeritud monetaarsete varade ja kohustuste ümber-arvestamisel tekkivad kasumid ning kahjumid kajastatakse kasumiaruandes real "Valuutakursi ümberhindlus kasumid/kahjumid". Mittemonetaarsete varade, nagu investeeringud omakapitali-instrumentidesse, mida kajastatakse õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, valuutakursimuutuste mõju kajastatakse kasumiaruandes real "Valuutakursi ümberhindluse kasumid/kahjumid".

2.5 Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, nõudmiseni hoiuseid keskpangas ja teistes pankades ja investeerimisühingutes ning tähtajalisi hoiuseid esialgse tähtajaga kuni 3 kuud, mida saab ilma piiranguteta kasutada ja mille väärtuse muutuse risk on ebaoluline.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

2.6 Finantsvarad

Grupp klassifitseerib finantsvarasid järgmistesse kategooriatesse:

- õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad
- lunastustähtajani hoitavad finantsinvesteeringud
- müügiootel finantsvarad
- laenud ja nõuded

Klassifitseerimine sõltub finantsvara soetuse eesmärgist. Grupi juhtkond määrab finantsvarade esmasel kajastamisel nende klassifitseerimise.

Finantsvarad

IAS 39 kategooria	Klass (määratletud Grupis)		31.12.2017	31.12.2016
Laenud ja nõuded	Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele		961 212	306 500
	Laenud ja nõuded klientidele	Laenud juriidilistele isikutele	542 913	415 637
		Laenud eraisikutele	189 130	122 004
	Muud nõuded klientidele		9 800	3 479
	Muud finantsvarad		2 289	941
Õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad	Kauplemise eesmärgil soetatud väärtpaberid	Aktsiad	430	408
		Noteeritud võlakirjad	49 138	63 817
		Tuletisinstrumendid	30	250
	Esmasel kajastamisel klassifitseeritud kui õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	Aktsiad ja fondiosakud	6 261	10 916
Müügiootel finantsvarad	Investeerimisväärtpaberid	Noteeritud võlakirjad	555	579
		Noteerimata aktsiad	220	220

(a) Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

Finantsvaradena õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatakse

- kauplemise eesmärgil hoitavaid finantsvarasid (sh tuletisinstrumendid)
- finantsvarasid, mida nende esmasel kajastamisel on määratletud õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavaks

Finantsvarad kajastatakse **kauplemise eesmärgil hoitavaks,** kui need on soetatud või tekkinud peamiselt edasimüügi või tagasiostmise eesmärgil lähitulevikus. Tuletisinstrumendid kajastatakse kauplemise eesmärgil hoitavaks, kui neid ei ole kajastatud riskimaandamisinstrumentidena.

Finantsvarade tavapäraseid oste ja müüke kajastatakse finantsseisundi aruandes tehingupäeval. Sellesse kategooriasse kuuluvad finantsvarad võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses; tehingukulud kajastatakse otse kasumiaruandes. Pärast esmast arvelevõtmist kajastatakse neid finantsvarasid jätkuvalt nende õiglases väärtuses. Finantsvaradelt arvestatakse intressitulu korrigeeritud soetusmaksumuselt kasutades sisemist intressimäära ning kajastatakse kasumiaruandes intressitulude koosseisus. Finantsvarade õiglase väärtuse muutused kajastatakse kasumi või kahjumina aruandeperioodi kasumiaruandes netona real "Netokasum õiglases väärtuses kajastatavatelt finantsvaradelt". Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade ostu ja müügi arvestusel kajastatakse soetatavate varade tehingu- ja bilansipäeva vahelisel perioodil toimunud väärtuse muutust aruandeperioodi kasumi või kahjumina, analoogselt Grupi omanduses olevate samasuguste finantsvarade kajastamisele. Dividenditulu finantsvaradelt, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, kajastatakse kasumiaruandes real „Dividenditulu" siis, kui Grupil tekib õigus dividendide saamiseks.

Investeeringute õiglaseks väärtuseks on noteeritud väärtpaberite puhul (st väärtpaberid, millele eksisteerib aktiivne turg) nende ostunoteering. Turul aktiivselt mittekaubeldavate investeeringute õiglase väärtuse hindamiseks kasutatakse alternatiivseid meetodeid nagu hiljutistes tehingutes kasutatud hind (kui tegu on turutingimustega), diskonteeritud rahavoogude meetod või optsioonide hindamise mudelid.

Tuletisinstrumendid (forward-, swap- ja optsioonitehingud) võetakse finantsseisundi aruandes arvele õiglases väär-

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

tuses tehingupäeval, edasine kajastamine toimub nende õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Juhul, kui tuletisinstrumendid on noteeritud aktiivsel turul, kasutatakse õiglase väärtusena turuväärtust. Vastasel juhul kasutatakse õiglase väärtuse hindamiseks hindamismeetodeid. Kasumid/kahjumid tuletisinstrumentide ümberhindlusest kajastatakse tulu või kuluna kasumiaruande real „Netokasum õiglases väärtuses kajastatavatelt finantsvaradelt". Tuletisinstrumendid kajastatakse finantsseisundi aruandes varana, kui nende turuväärtus on positiivne ning kohustusena, kui turuväärtus on negatiivne. Bilansilisi varade ja kohustuste õiglasi väärtusi tuletisinstrumentidelt ei saldeerita. Tuletisinstrumentide arvestusel ei kasutata riskimaandamis-arvestuse erireegleid.

Finantsvarad, mis on soetamisel määratletud õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande - finantsvarad klassifitseeritakse nimetatud kategooriasse, kui varade esmasel kajastamisel on need määratletud õiglases väärtuses läbi kasumiaruande kajastatavateks ning muutused õiglases väärtuses kajastatakse järjepidevalt kasumiaruandes.

Finantsvara kajastatakse esmasel arvelevõtmisel finantsvarana õiglases väärtuses läbi kasumiaruande kui teatud finantsvarade, nagu näiteks võla- või omakapitaliinstrumentide, õiglast väärtust hinnatakse kooskõlas dokumenteeritud riskipoliitika ja investeerimisstrateegiaga ning raporteerimine juhtkonnale toimub samadel alustel.

Lisas 3.6 on toodud finantsvarade õiglane väärtus.

(b) Lunastustähtajani hoitavad finantsinvesteeringud

Lunastustähtajani hoitavad finantsinvesteeringud on aktiivsel turul noteeritud finantsinstrumendid, millel on kindel tähtaeg ja mille osas Grupi juhatusel on kavatsus ja võimalus hoida neid lõpptähtajani. Nendeks ei ole:

- investeeringud, mis on soetusel defineeritud kui õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad;
- investeeringud, mis on klassifitseeritud kui müügiootel varad;
- investeeringud, mis vastavad laenude ja nõuete kriteeriumitele.

Need investeeringud on algselt arvele võetud õiglases väärtuses koos kõigi soetusega otseselt seotud kuludega ning edasi kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Intressitulu lunastustähtajani hoitavatelt investeeringutelt kajastatakse kasumiaruandes intressitulude koosseisus. Allahindlused lahutatakse investeeringu bilansilisest väärtusest ja allahindluse kulu kajastatakse kasumiaruandes.

(c) Müügiootel finantsvarad

Müügiootel finantsvarad on finantsinstrumendid, mis on mõeldud määramata tähtajaga hoidmiseks, mida võidakse müüa vastavalt likviidsusvajadusele või muutustele intressimäärades, valuutakurssides või aktsiahindades. Müügiootel väärtpaberid kajastatakse õiglases väärtuses.

Müügiootel finantsvaradena kajastatud võlakirjade intressitulu kajastatakse kasumiaruandes, kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Muud müügiootel finantsvarade õiglase väärtuse muutused on kajastatud muus koondkasumis.

(d) Laenud ja nõuded

Laenud ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul. Laenunõuded klientide vastu kajastatakse siis, kui Grupp annab võlgnikule raha kindlaksmääratavate maksetega noteerimata nõude vastu, mis ei ole tuletisinstrument, ilma kavatsuseta sellest tuleneva debitoorse võlgnevusega kaubelda. Laenud ja ettemaksed kajastatakse kuni nende tagasimaksmiseni või mahakandmiseni. Peale esmast arvelevõtmist kajastab Grupp laene ja ettemakseid korrigeeritud soetusmaksumuses (miinus põhiosa tagasimaksed ja vajadusel võimalikud allahindlused) ning arvestab järgmistel perioodidel intressitulu nõudelt kasutades sisemise intressimäära meetodit. Krediitkaartide puhul on finantsseisundi aruandes kajastatud laenuvõtja tegelik limiidi kasutus.

Kapitalirenditehinguks loetakse renditehingut, mille korral kõik olulised vara kasutamisest tulenevad riskid ja hüved lähevad rendileandjalt üle rentnikule. Vara juriidiline omandiõigus võib rentnikule üle minna rendiperioodi lõppedes. Kapitalirenti kajastatakse finantsseisundi aruandes varana renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses (pluss renditava vara garanteerimata jääkväärtus), juhul kui see on madalam. Rentnikult saadavad rendimaksed jagatakse kapitalirendi nõude põhiosa tagasimakseteks ja finantstuluks. Finantstulu jagatakse rendiperioodile arvestusega, et rendileandja tulususe määr on igal ajahetkel kapitalirendi netoinvesteeringu jäägi suhtes sama. Kui rendilepingu sõlmimisega kaasnevad teenustasud ja algsed otsesed kulud, võetakse need arvesse rendi sisemise intressimäära ja kapitalirendi nõude arvestusel. Nõude hindamise aluseks on lepinguliste kohustuste õigeaegne täitmine, rendiobjekti eeldatav turuväärtus ja täiendavad tagatised, kliendi finantspositsioon ja usaldusväärsus. Nõude allahindlus vähendab finantsseisundi aruandes vastava vara väärtust.

Tulenevalt lepingutingimuste olulistest muutustest kajastatakse restruktureeritud laenud uute laenudena juhul, kui

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

on toimunud uue laenu väljastamine, sh olemasoleva laenu refinantseerimine või olemasoleva laenu suurendamine laenu põhiosa, intresside, viiviste või muude sellega seotud maksete tasumiseks. Laenud, mille puhul toimub muude lepingutingimuste muutmine kliendi krediidikvaliteedi halvenemise tõttu, ei vasta kajastamise lõpetamise kriteeriumile.

Nõuded klientidele tekivad klientidele teenuse osutamisest ja need võetakse algselt arvele õiglases väärtuses koos tehingukuludega ning kajastatakse seejärel korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit (miinus tagasimaksed ning allahindlus vara väärtuse langusest).

Laenude ja nõuete väärtuse langust hinnatakse vastavalt punktis 2.7 kirjeldatud põhimõtetele.

2.7 Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade väärtuse langus

Finantsvarade väärtuse langusest tulenevad allahindlused kajastatakse kasumiaruandes perioodil, mil kahjulik sündmus (või sündmused) leiab aset pärast vara esialgset arvelevõtmist ja see kahjulik sündmus (või sündmused) omab mõju finantsvara või finantsvarade grupi tuleviku rahavoole, mis on usaldusväärselt hinnatav. Kui Grupp hindab, et individuaalselt hinnatava finantsvara osas ei ole võimalik objektiivselt hinnata kahjuliku sündmuse (või sündmuste) toimumist, siis nimetatud finantsvara kaasatakse teiste sarnaste krediidiriski tunnustega finantsvarade gruppi ja allahindlusvajadust hinnatakse grupipõhiselt.

Grupp hindab riske, võttes arvesse kogu kliendi maksevõime kohta teada oleva informatsiooni ning kas on ilmnenud objektiivseid asjaolusid, mis viitaks väärtuse langusele (kliendi finantsraskused, pankrot või võimetus täita oma võlakohustus Grupi ees).

Ettevõtluslaene, arvelduskrediiti ja liisinguid hinnatakse individuaalselt, lähtudes peamiselt võlgnevuses nõuete ületähtaegsete päevade arvust ja tagatise realiseerimisväärtusest selle olemasolul. Muud kriteeriumid vara väärtuse võimaliku languse objektiivseks hindamiseks on ettevõtja majanduslik seisund, majandusharu olukord, laenuvõtja usaldusväärsus, tema juhtkonna kompetents ja muud faktorid. Aktsiate või võlakirjade tagatisel väljastatud võimendus- ja repolaene nii juriidilistele kui füüsilistele isikutele hinnatakse individuaalselt, lähtudes eelkõige tagatise turuväärtusest. Eraisikutest klientidele väljastatud tarbimislaene, eluasemelaene, krediitkaardilaene ja järelmaksulaene hinnatakse grupipõhiselt. Füüsilisest isikust laenusaajate puhul hinnatakse laenulepingus fikseeritud kohustuste täitmise õigeaegsust, maksevõimet, tagatise väärtust, vanust, haridust, tööstaaži, säästmisharjumusi ja muid krediidiriski mõjutavaid tegureid.

Grupipõhise allahindluse otstarbel grupeeritakse finantsvarasid homogeensete krediidiriski tunnuste põhjal. Need tunnused on vajalikud, hindamaks selliste varagruppide tulevasi rahavooge, mille puhul toimub võlgnike eeldatava maksekäitumise hindamine lepinguliste kohustuste õigeaegse ja täieliku täitmise osas. Grupipõhiselt allahinnatavate varagruppide tuleviku rahavoogu hinnatakse varade lepinguliste rahavoogude põhjal ning juhtkonna hinnangu põhjal nende varade ajaloolise makseviivitusse jäämise ja laenukahjumite kohta. Ajaloolisi laenukahjumeid korrigeeritakse kehtivate vaadeldavate andmete põhjal, kajastamaks hetke tingimuste mõju, mis ei mõjutanud seda perioodi, millel ajaloolised kahjumid tuginevad, ja kõrvaldamaks nende möödunud perioodide neid mõjusid, mis hetkel ei esine. Grupp vaatab regulaarselt üle tuleviku rahavoogude hindamise meetodeid ja eeldusi, et vähendada võimalikke erinevusi kahjuhinnangute ja tegelike kahjude vahel.

Juhul, kui korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatava varasemalt allahinnatud finantsvara lepingutingimusi muudetakse või toimub muu muutus seoses võlgniku finantsraskustega, leitakse allahindlus, kasutades enne lepingutingimuste muutmist kehtinud esialgset sisemist intressimäära. Muudetud lepingutingimustega vara kajastamine lõpetatakse ning kajastatakse uus vara õiglases väärtuses ainult juhul, kui varaga seotud riskid ja hüved oluliselt muutusid. Viimane on tavaliselt hinnatav olulise erinevusega vara esialgsete rahavoogude ja uute tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuses.

Vara väärtuse langused kajastatakse alati läbi allahindluskonto, milleks on vara jääkväärtuse allahindamine eeldatavate tulevaste rahavoogude (mis ei sisalda veel toimumata tulevasi krediidikahjumeid) nüüdisväärtuseni, kasutades diskonteeri-miseks laenu esialgset sisemist intressimäära. Tagatisega kaetud finantsvarade tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse arvutamisel võetakse arvesse ülevõetavast tagatisest eeldatavalt saadavad rahavood, millest arvestatakse maha tagatise saamise ja müügiga seotud kulud, olenemata, kas tagatise ülevõtmine on tõenäoline. Vara väärtuse langused kajastatakse kasumiaruandes real „Laenude allahindluse kulu“.

Juhul, kui nõuete hindamise aluseks olevad asjaolud muutuvad (kliendi krediidireitingu paranemine) ning muutust on võimalik objektiivselt seostada peale vara väärtuse langust toimunud sündmusega, tühistatakse eelnevalt kajastatud allahindlus, vähendades aruandeaastal kasumiaruande allahindluse kontot. Kasumiaruandes kajastatakse allahindluse tühistamine tuluna real „Laenude allahindluse kulu“.

Ebatõenäoliselt laekuvad laenud kantakse finantsseisundi aruandest maha vastava laenu allahindluse arvelt, kui kõik laenu sissenõudmisega seotud protseduurid on lõpetatud ning täpne laenust saadav kahjum selgunud. Varasemalt

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

finantsseisundi aruandest välja kantud laenude hilisemad laekumised kajastatakse kasumiaruandes allahindluse kulu vähendamisena.

Intressitulu laenudelt on kajastatud kasumiaruandes real „Intressitulu".

2.8 Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse Grupi enda majandus-tegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta. Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et Grupp saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikulusid kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Materiaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Arvutustehnika, mööbli ning sisustuse aastase amortisatsioonimäärana kasutatakse 33%, rendipinna parendustele kas 20% aastas või amortiseerimist rendiperioodi pikkuse jooksul, sõltuvalt kumb on lühem. Amortisatsiooni arvestamist alustatakse kasutusele võtmise kuust ning arvestatakse kuni vara bilansiline väärtus jõuab selle vara lõppväärtuseni. Kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse amortisatsiooni arvestamine.

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas kasutatavad amortisatsiooninormid, -meetodid ja varade lõppväärtuste hinnangud on asjakohased. Grupp viib läbi materiaalsete varade väärtuse testi, kui on ilmnenud asjaolusid, mis võiksid viidata varade kaetava väärtuse langusele alla bilansilise jääkmaksumuse. Juhul, kui vara bilansiline jääkmaksumus on suurem tema kaetavast väärtusest (kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus miinus müügikulud või vara kasutusväärtus), on materiaalse põhivara objektid koheselt alla hinnatud nende kaetavale väärtusele kajastades vara väärtuse languse kulu aruandeperioodi kasumiaruandes.

Põhivara müügist saadud kasumid ja kahjumid, mis leitakse jääkväärtuse lahutamisel müügist saadud summadest, on kajastatud kasumiaruandes muu tulu või tegevuskuluna.

2.9 Immateriaalne põhivara

Immateriaalsed varad on eraldi identifitseeritavad mitterahalised mittefüüsilised varad ja mille hulka hetkel kuulub soetatud tarkvara. Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Peale soetamist kajastatakse immateriaalset põhivara finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja kogunenud võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Amortisatsiooni arvestatakse lineaarselt. Amortisatsioonimäär ostetud litsentsidele on 33% aastas. Ostetud kliendilepinguid amortiseeritakse kahaneva jäägi meetodil. Ostetud kliendilepingute aastane amortisatsiooninorm on 12% nende varade bilansilisest jääkmaksumusest. Igal bilansipäeval hinnatakse, kas kasutatavad amortisatsiooninormid, -meetodid ja immateriaalsete varade lõppväärtuste hinnangud on asjakohased. Grupp viib läbi immateriaalsete varade väärtuse testi, kui on ilmnenud asjaolusid, mis võiksid viidata varade kaetava väärtuse langusele alla bilansilise jääkmaksumuse. Väärtuse languse kulu kajastatakse koondkasumiaruandes ulatuses, mille võrra vara bilansiline jääkmaksumus ületab kaetavat väärtust, mis on kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus miinus müügikulud või vara kasutusväärtus.

2.10 Varade väärtuse langus

Määramata kasuliku elueaga immateriaalsete põhivarade (sh firmaväärtus) puhul kontrollitakse kord aastas vara väärtuse langust, võrreldes vara bilansilist maksumust kaetava väärtusega.

Piiramata kasutuseaga materiaalse põhivara ning amortiseeritavate varade puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada (cash generating unit).

Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud (v.a firmaväärtus, mille allahindlusi ei tühistata). Kui väärtuse testi tulemusena selgub,

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

et vara või varade grupi (raha genereeriva üksuse) kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, tühistatakse varasem allahindlus ja suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes põhivara allahindluse kulu vähendamisena.

2.11 Finantsgarantiid ja tegevusgarantiid

Grupp väljastab finantsgarantiisid ja võtab kohustusi väljastada laene. Finantsgarantii lepingud nõuavad garantii andjalt ettenähtud maksete tegemist, kui klient ei ole täitnud võlakohustuse tingimusi kolmanda osapoole ees ning finantsgarantiid kannavad krediidiriski nagu antud laenud. Finantsgarantiid võetakse algselt arvele õiglases väärtuses (lepingu väärtus) garantii andmise päeval. Seejärel garantii jääkväärtus amortiseeritakse lineaarselt garantii eluea jooksul, välja arvatud juhul, kui on muutunud tõenäoliseks, et Grupil on kohustus välja anda laen ning ei planeerita nimetatud laenu koheselt peale väljastamist müüa. Sellistel juhtudel laenu esmasel kajastamisel garantiitasud kajastatakse laenu jääkväärtuse osana. Igal bilansipäeval hinnatakse garantiist tulenevaid kohustusi kõrgemas kahest, kas lineaarselt amortiseeritud garantiitasu jääkväärtus või juhtkonna hinnangust garantiilepingust tulenevate kohustuste arveldamiseks. Grupp hindab iga raporteerimisperioodi lõpus kohustusi maksimumina (i) esialgse summa järelejäänud amortiseerimata väärtusest, ja (ii) kasutades parimat hinnangut kulude summa leidmiseks tehingu arveldamiseks.

Tegevusgarantiid on lepingud, mis pakuvad kompensatsiooni juhul, kui teine osapool ei suuda täita lepingulisi kohustusi. Sellised lepingud kannavad lisaks krediidiriskile ka mitte-finantsilist tegevuse riski. Tegevusgarantiid võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses, mis tavapäraselt võrdub saadud teenustasudega. Tasude summa amortiseeritakse lineaarselt lepinguperioodi vältel. Iga aruandeperioodi lõppedes hinnatakse tegevusgarantiid kas (i) algselt arvele võetud tasude amortiseerimata jäägi ulatuses või (ii) parima hinnangu alusel, milline on tänasesse väärtusesse diskonteeritud lepingu lõpetamise potentsiaalne kulu iga aruandeperioodi lõppedes; sõltuvalt kumb on kõrgem. Kui Grupil on lepinguline õigus kliendilt sisse nõuda garantiilepingu alusel täitmiseks kulunud summasid, võetakse sellised summad garantii saajale rahalise kahju korvamise hetkel arvele kui laenunõuded.

2.12 Finantskohustused

Grupp klassifitseerib finantskohustused kahte kategooriasse:

- finantskohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande
- korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantskohustused

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande finantskohustuse (tuletisinstrument) kajastamist vaata arvestuspõhimõttes 2.6.a. Kõigi muude finantskohustuste edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Tehingukulud kaasatakse sisemise intressimäära arvutustesse. Erinevused laekunud summade (miinus tehingukulud) ja lunastusväärtuse vahel kajastatakse kasumiaruandes instrumendi tähtaja jooksul kasutades sisemist intressimäära. Intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu".

Klientide deposiidid võetakse arvele väärtuspäeval õiglases väärtuses, miinus tehingukulud, ning edaspidi mõõdetakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemise intressimäära meetodit ja kajastatakse real „Klientide hoiused ja saadud laenud", sh kajastatakse samal real tekkepõhiselt arvestatud intressikohustusi. Tekkepõhiselt arvestatud intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu".

Võetud laenud, emiteeritud võlaväärtpaberid ja sarnased allutatud kohustused võetakse algselt arvele õiglases väärtuses, miinus tehingukulud (laekumisel saadud raha summas, vähendatuna tehingukulude võrra). Allutatud kohustuseks loetakse kohustusi, mis krediidiasutuse likvideerimise või pankroti väljakuulutamise korral rahuldatakse pärast teiste võlausaldajate õigustatud nõuete rahuldamist. Muud finantskohustused (võlad hankijatele, viitvõlad ja muud võlakohustused) võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud, ning edaspidi kajastatakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses.

2.13 Kohustused töövõtjate ees

Kohustused töövõtjate ees sisaldavad nii välja maksmata palgakohustusi kui töövõtja elukohariigis kehtiva tööseadusandluse kohaselt arvestatud puhkusetasu kohustust bilansipäeva seisuga, mis sisaldab lisaks puhkusetasu kohustusele ka sellelt arvestatud sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksu. Kohustused töövõtjatele kajastatakse finantsseisundi aruandes lühiajalise kohustusena ning kasumiaruandes kajastatakse seonduv kulu tööjõukuluna.

Sotsiaalmaks sisaldab ka sissemakseid riigi pensionifondi.

Grupil puudub nii juriidiline kui faktiline kohustus teha sotsiaalmaksule lisanduvalt pensioni- või muid sarnaseid makseid.

2.14 Aktsiapõhised maksed

AS LHV Group on kehtestanud aktsiapõhistel maksetel põhineva optsiooniprogrammi, mille järgi tasub grupi töötajatele nende teenuste eest väljastades optsioone AS LHV Group aktsiate omandamiseks. Väljastatud optsioonide õiglane väärtus kajastatakse optsiooniprogrammi kehtivuse jooksul grupi tööjõukuluna ning omakapitali (muude reservide) suurenemisena. Kulude kogusumma on määratletud optsioonide õiglase väärtuse alusel optsioonide väljastamise hetkel. Optsioonide õiglane väärtus on leitud:

- arvestades optsiooni hinda mõjutavaid turutingimusi (näiteks AS LHV Group aktsiahinda);
- jättes välja aktsiate üleandmise eelduseks olevad tegevustulemustega seotud eesmärkide ja turuga mitteseotud tingimuste mõju nagu näiteks ettevõtte kasumlikkus ja kasvueesmärgid ning töötaja töötamine ettevõttes üle teatud ajaperioodi.

Iga aruandeperioodi lõpus hindab Grupp, kui palju optsioone kuulub tõenäoliselt realiseerimisele tulenevalt optsioonide väljastamise tingimustest (välja arvatud turutingimustel). Algsete hinnangute muutuse mõjud kajastatakse kasumiaruandes ning vastukandena omakapitalis. Kui optsioonid realiseeritakse, emiteerib AS LHV Group uusi aktsiaid.

Optsioonide väljastamist AS LHV Group tasandil tema tütarettevõtete töötajatele käsitletakse kui kapitali sissemakset tütarettevõttesse. Optsioonide õiglase väärtuse kulu kajastatakse optsiooniperioodi vältel emaettevõtte eraldiseisvas finantsseisundi aruandes tütarettevõtte investeeringu suurendamisena ning krediteeritakse omakapitalis. Vastavalt optsioonide väljastamise tingimustele ei kaasne optsioonide realiseerimisel peale 3 aastat sotsiaalmaksu kulu.

2.15 Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Finantsseisundi aruandes kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevaid kohustusi, millel on kas seaduslik alus või mis tulenevad Grupi senisest tegevuspraktikast (seaduslik või tõlgenduslik), mis nõuavad tõenäoliselt ressurssidest loobumist, mille realiseerumine on tõenäoline (on rohkem tõenäoline kui mitte, et vahendite väljavool on vajalik kohustuse rahuldamiseks) ja mille summa suurust on võimalik usaldusväärselt mõõta, kuid mille realiseerimise aeg või summa ei ole täpselt teada. Eraldiste kajastamisel finantsseisundi aruandes lähtutakse juhtkonna hinnangust eraldiste täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse finantsseisundi aruandes summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolele. Eraldiste kulu ja eraldiste bilansilise maksumuse muutuste kulu kajastatakse aruandeperioodi kuludes. Eraldisi ei moodustata äritegevuse tulevaste perioodide kahjumite katmiseks.

Juhul, kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Muude tingimuslike kohustuste osas (garantiid, v.a. finantsgarantiid, ja muud kohustused), mille realiseerumine on vähem tõenäoline kui mitterealiseerumine või millega seotud kulusid ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kajastatakse raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohutustena. Tingimuslikud kohustused võivad ajas muutuda esialgsest ootusest erineval viisil. Seetõttu hinnatakse neid järjepidevalt portfelli põhiselt tuvastamaks, kas on muutunud tõenäoliseks, et tulenevalt kohustusest on tõenäoliselt Grupil vaja varast loobuda. Kui on muutunud tõenäoliseks, et seni tingimusliku kohustusena kajastatud kohustise või mitmete kohustiste tulemusena peab ettevõte varast loobuma, võtab Grupp arvele eraldise selle perioodi raamatupidamise aastaaruandes, millal vastav tõenäosuse muutus toimus (välja arvatud väga harvadel juhtudel kui kohustusega seotud kulu ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata).

2.16 Pika- ja lühiajaliste varade ja kohustuste eristamine

Varad, milledest tulenevate hüvede realiseerumist Grupi jaoks on oodata 12 kuu jooksul, kajastatakse lühiajalise varana. Varad, millede puhul osaline hüvede realiseerumine toimub peale 12 kuu möödumist bilansipäevast, kajastatakse pikaajalisena selles osas, mille realiseerumist on oodata pärast 12 kuulise perioodi möödumist (vt lisa 3.4).

Kohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või Grupil pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva. Saadud laene, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena saadud laene, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Kõigi pikaajaliste varade ja kohustuste kohta on vastav pikaajaline osa eraldi välja toodud raamatupidamise aastaaruande vastava lisa juures (vt lisa 3.4).

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

2.17 Tulud ja kulud

Tulud ja kulud on kirjendatud tekkepõhise arvestusprintsiibi alusel. Tulu kajastatakse siis, kui on tekkinud põhjendatud eeldus, et tehingust tulenevad hüved laekuvad Grupile, tulu on usaldusväärselt määratav ning teenused on Grupi poolt osutatud. Grupi tavapärase äritegevuse käigus teenitud tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglases väärtuses. Kulud kajastatakse kui Grupil on tekkinud kohustus vastava kulu osas ja/või kui Grupp on saanud kaupu või teenuseid, ja viimane on varasem.

Teenustasutulud (ka kontohalduse ja portfellihalduse tasud) kirjendatakse raamatupidamises siis, kui teenus on osutatud ja Grupil on tekkinud summale nõudeõigus. Nõustamisteenuste käigus saadavad teenustasutulud kolmandatelt osapooltelt (müügi- ja ostunõustamised, osaluste omandamised jms) kajastatakse üldjuhul lepingu aluseks oleva tehingu toimumisel või juhul, kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist. Portfellihalduse, muude nõustamisteenuste tasud ning investeerimisfondide tegevusega seonduvad varahaldustasud kajastatakse vastavalt lepingule, tavaliselt teenuse osutamise perioodi jooksul. Samu arvestuspõhimõtteid kasutatakse ka pikema perioodi jooksul osutatavate varahalduse, finantsplaneerimise ja kontohalduse teenuste osas. Tulemusega seotud tasud või tasu osad kajastatakse siis, kui vastavad tulemusega seotud kriteeriumid on täidetud või lähtudes valmidusastme meetodist. Muud ühekordsed tehingutulud ning muud tulud kajastatakse tekkepõhiselt vastava tehingu toimumise hetkel.

Teenustasukulu kajastatakse peale teenuse saamist ja kui kohustus on tekkinud.

Intressitulu ja intressikulu on kajastatud kasumiaruandes kõikide instrumentide osas, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit või õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavate võlakirjade osas. Õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavate võlakirjade tehingu kulud on osa sisemise intressimäära arvestusest. Laenude kohustis-tasud, mis on seotud antud laenude väljavõtmata osaga ja mille tasu muutub vastavalt väljavõtmata osa suurusele, kajastatakse intressituluna perioodi jooksul, mil täiendava laenusumma väljavõtmist on kliendile võimaldatud.

Sisemise intressimäära meetod on finantsvara või -kohustuse korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamise ja intressitulu või intressikulu vastavale perioodile jaotamise meetod. Sisemine intressimäär on määr, mis diskonteerib täpselt eeldatava tulevase rahavoo läbi finantsinstrumendi eeldatava eluea finantsvara või -kohustuse bilansilise väärtuseni. Sisemise intressimäära arvutamisel hindab Grupp rahavooge arvestades finantsinstrumendi kõiki lepingulisi tingimusi, kuid ei arvesta tulevasi krediidikahjumeid. Arvutusse kaasatakse kõik lepingulised olulised pooltevahelised tasutud või saadud teenustasud, mis on sisemise intressimäära lahutamatuks osaks, tehingukulud ja kõik muud täiendavad maksed või mahaarvamised. Kui nõude puhul tekib vajadus allahindluseks, siis vähendatakse nõude bilansilist väärtust tema kaetava väärtuseni, milleks on eeldatavad rahavood diskonteerituna esialgse sisemise intressimääraga ning jätkates intressitulu kajastamist järgnevatel perioodidel vähendades allahindlust. Kui finantsvara või rühm sarnaseid finantsvarasid on vara väärtuse languse tõttu alla hinnatud, kajastatakse neilt tekkivat intressitulu kasutades sama intressimäära, millega diskonteeriti tuleviku rahavoogusid leidmaks vara väärtuse langusest tekkinud kahju.

Dividenditulu kajastatakse siis, kui omanikul on tekkinud seaduslik õigus nende saamiseks ning majandusliku kasu saamine on tõenäoline.

2.18 Varahaldusteenused

Grupp tegeleb varahaldusteenuste pakkumisega (lisa 22). Selliseid varasid, mille on Grupile hallata andnud kolmandad osapooled ja mis ei kuulu Grupile, kajastatakse bilansiväliselt. Antud varade haldamisest ja hoidmisest saadakse teenustasu ja Grupile nendega krediidi- ega tururiske ei kaasne.

2.19 Rendiarvestus – Grupp kui rentnik

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised materiaalse põhivara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna. Grupp kasutab kasutusrenti peamiselt ruumide rentimiseks. Rendikulud kajastatakse kasumiaruande real „Administratiiv- ja muud tegevuskulud".

2.20 Maksustamine ja edasilükkunud tulumaks

Ettevõtte tulumaks Eestis

Vastavalt kehtivale seadusandlusele Eestis ettevõtete kasumit ei maksustata, mistõttu ei eksisteeri ka edasilükkunud tulumaksu nõudeid ja kohustusi. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks alates 1.1.2015 on 20/80 väljamakstavalt netosummalt. Teatud tingimustel on võimalik saadud dividende jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte

tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval. Alates 2018. aasta teisest kvartalist muutub krediidiasutuste maksustamine, mille tulemusena krediidiasutused hakkavad maksma 14%-list avansilist tulumaksu.

Ettevõtte tulumaks teistes riikides

Vastavalt kohalikele tulumaksuseadustele maksustatakse Lätis ja Leedus ettevõtte kasumit, mida on korrigeeritud seaduses ettenähtud püsivate ja ajutiste erinevustega, tulumaksuga.

Ettevõtte tulumaksumäärad	2017	2016
Läti	15%	15%
Leedu	15%	15%

Edasilükkunud tulumaks on arvestatud kõikidelt olulistelt ajutistelt erinevustelt maksuarvestuse ja konsolideeritud finantsaruandes kajastatud vara ja kohustuste bilansiliste väärtuste vahel. Põhilised ajutised erinevused tekivad põhivara amortisatsioonist ja edasikantavast maksukahjumist. Edasilükkunud tulumaks arvutatakse kehtivate või eeldatavalt kehtivate maksumääradega, mis on rakendatavad nendel perioodidel, kui ajutised erinevused või maksukahjumid realiseeruvad. Edasilükkunud tulumaksuvara ja kohustused on tasaarveldatud ainult ühe Gruppi kuuluva äriühingu piires. Edasilükkunud tulumaksuvara ajutistelt erinevustelt ning maksukahjumitelt kajastatakse finantsseisundi aruandes ainult siis, kui on tõenäoline, et see realiseerub läbi maksustatava kasumi tekke tulevikus. Edasilükkunud tulumaks arvestatakse ajutistelt erinevustelt investeeringutest tütarettevõtetesse, välja arvatud juhul, kui ajutise erinevuse realiseerumine on Grupi kontrolli all ja ajutise erinevuse realiseerumine lähitulevikus on ebatõenäoline.

Finantsseisundi aruandes ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisas 21.

2.21 Varade ja kohustuste saldeerimine

Finantsvarade ja -kohustuste vahel tehakse netoarvestusi ja netosumma kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes ainult juhul, kui selleks eksisteerib juriidiline õigus ning on kavas nimetatud summad realiseerida netobaasil või samaaegselt. Täpsem informatsioon on toodud lisas 3.11.

2.22 Kohustuslik reservkapital

Vastavalt äriseadustikule moodustatakse kohustuslik reservkapital iga-aastastest puhaskasumi eraldistest. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid aktsionäridele.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 3 Riskide juhtimine

Risk on defineeritud kui võimalik negatiivne kõrvalekalle oodatavast majandustulemusest. Oma igapäevastes toimingutes puutub LHV kokku mitmete riskidega. LHV riskijuhtimise eesmärgiks on riske ära tunda, neid õigesti mõõta, juhtida ja raporteerida. Laiemas plaanis on riskijuhtimise eesmärgiks ettevõtte väärtuse suurendamine kahjude minimiseerimise ning tulemuste volatiilsuse vähendamise kaudu.

Riskijuhtimine baseerub LHVs tugeval riskikultuuril ning on üles ehitatud kolme kaitseliini põhimõttel, kus esimene kaitseliin ehk ärivaldkonnad on vastutavad riskide võtmise ning igapäevase juhtimise eest. Teine kaitseliin ehk riskijuhtimise valdkond on vastutav riskijuhtimise metoodikate väljatöötamise ning riskide raporteerimise eest. Kolmas kaitseliin ehk siseaudit teostab sõltumatut järelevalvet kogu organisatsioonile. Riskijuhtimise põhimõtted, nõuded ning vastutusvaldkonnad on kirjeldatud riskijuhtimise poliitikas. Kapitali juhtimise põhimõtted ning eesmärgid on kirjeldatud vastavalt sisedokumentides (kapitali juhtimise poliitika ning kapitali eesmärgid). Detailsemad riskijuhtimise protsessid on kirjeldatud vastava valdkonna sise-eeskirjades.

Riskijuhtimise üksuse eestvedamisel on LHV-l välja töötatud grupiülene riskiisu raamistik, mis on kinnitatud nõukogu poolt. Raamistik sisaldab muuhulgas kvantitatiivseid riskitolerantsi tasemeid peamiste riskide lõikes.

Riskiisu raamistik

Riskijuhtimise põhimõtted, rollid ja vastutus

- Riskijuhtimise ja kontrolli põhimõtted
- Eetika põhimõtted
- Tasustamise põhimõtted
- Organisatsiooni ülesehitus
- Rollid ja vastutus

Eesmärgid, mõõdikud ja kontrollid

- Riskitolerantsi tasemed
- Riskide mõõtmine
- Õigused ja limiidid

Sisemine ning väline riskiraporteerimine, avalikustamine

Riskiisu peegeldab LHV valmisolekut võtta riske saavutamaks seatud eesmärke. Riskiisu limiiti on LHV enda jaoks nimetanud riskitolerantsiks – maksimaalne risk, mida ollakse valmis võtma, et saavutada võetud eesmärke. Samuti on defineeritud riskivõime kui suurim risk, mida LHV on võimeline taluma. Alloleval joonisel on näitlikustatud kolm erinevat riskiprofiili taset vastu riskitolerantsi taset ning kirjeldatud lühidalt tegevusi antud situatsioonides.

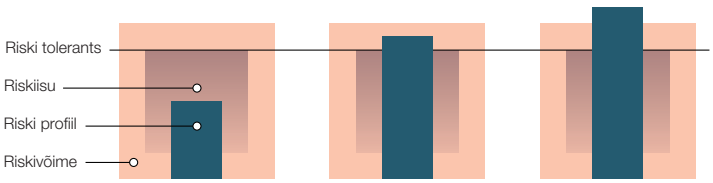

Tegelik riskiprofiil on riskiisu sees, kuid allpool riskitolerantsuse taset. Kõik on OK.

Tegelik riskiprofiil ületab riskitolerantsuse piirmäära, kuid on allpool riskivõimet. On käivitunud tegevusplaan riskiprofiili vähendamiseks.

Tegelik riskiprofiil ületab LHV riskivõimet. On käivitunud finantsseisundi taastamise kava.

Riskivõime *(risk capacity)* – maksimaalne kahju, mida LHV on võimeline taluma. Riskivõime ületamisel on käivitunud finantsseisundi taastamise kava.

Riskitolerants *(risk tolerance)* – maksimaalne risk, mida LHV on valmis oma eesmärkide saavutamiseks võtma. Riskitolerantsi ületamisel käivitub ettevõtte tasandil tegevused riskiprofiili vähendamiseks.

Riskiisu *(risk appetite)* on soovitav riskitase, mida LHV plaanib oma plaanide ja eesmärkide elluviimiseks võtta. Riskiisu peegeldab soovitavat riskiprofiili. Riskikiisu maksimaalset taset defineeritakse riskitolerantsina.

Riskiprofiil *(risk profile)* - kombinatsioon LHV tegelikest riskidest, mis tulenevad meie tegevuste laadist, ulatusest ja keerulisuse astmest ning tegevuskeskkonnast.

Nagu jooniselt näha, kui tegelik riskiprofiil jääb riskiisu piiridesse, on tegemist ootuspärase olukorraga ning täiendavaid tegevusi ei ole vajalik ette võtta. Kui tegelik riskiprofiil ületab riskitolerantsi taset, võetakse kasutusele tegevusplaan riskiprofiili alandamiseks. Samuti on vajalik informeerida nõukogu. LHV riskiprofiili juhtimise ning riskiisu piiridesse jäämise eest vastutab esimene kaitseliin, sõltumatu monitooringu ning raporteerimise eest aga riskijuhtimise üksus.

Finantsseisundi taastamise kava raames on LHV-l välja töötatud varajase hoiatuse indikaatorid koos lävendite ning vastavate meetmetega.

Vastavalt riskijuhtimise poliitikale peavad olema määratletud riskitolerantsi tasemed vähemalt kapitali-, krediidiriski, tururiski, operatsiooniriski, likviidsusriski ning rahapesu tõkestamise riski lõikes. Riskitolerantsi tasemed on kirjeldatud iga vastava riski poliitikas, mis on kinnitatud nõukogu tasemel. Täpsemad juhised ja suunised on kirjeldatud eeskirjades.

Kinnitaja	Dokument							Riskiisu
Grupi nõukogu				**Riski-juhtimise poliitika**				Loetelu, millistes riski kategooriates peab olema riskitolerants määratletud
Grupi nõukogu	**Kapitali poliitika ja eesmärgid** • Min kapitali adekvaatsuse eesmärgid • Finants-võimendus	**Krediidi-poliitika** • Läbi tsükli keskmine krediidikahju	**Op.riski poliitika** • Op. riski kahjud • Intsidendid	**AML poliitika** • Mitte residentide hoiuste osakaal	**Vastavus-poliitika**	**Lik.riski poliitika** • LCR • NSFR	**Tururiski poliitika** • Kahjude % kapitali	Konkreetsed riskitolerantsi tasemed
Juhatus / Valdkonna juht	Juhendid, eeskirjad	Juhendid, eeskirjad	Juhendid, eeskirjad	Juhendid, eeskirjad	Juhendid, eeskirjad	Juhendid, eeskirjad	Juhendid, eeskirjad	Vajadusel detailsemad riskitolerants tasemed

LHVs on kindlaks määratud komiteede ning otsustuspädevuste süsteem. Peamiste komiteede funktsioonid on välja toodud alljärgneval joonisel.

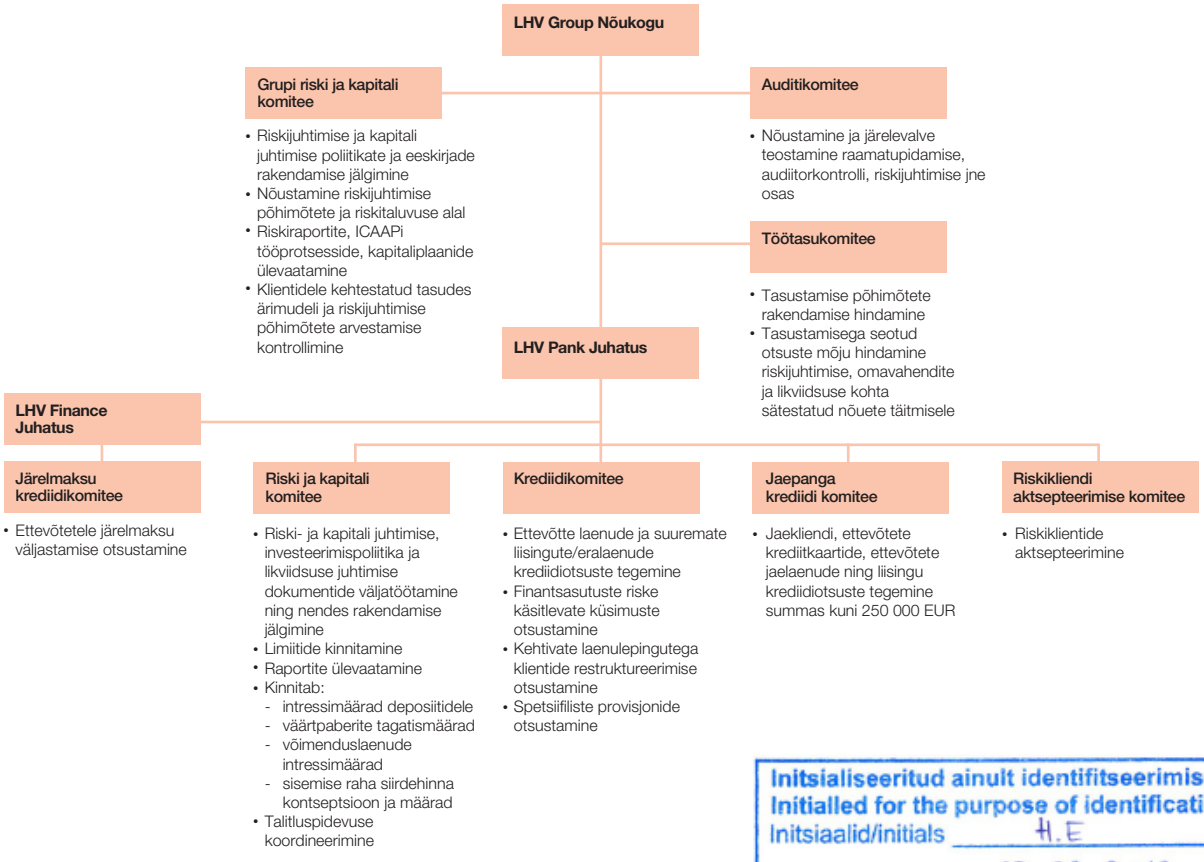

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Osana riskipoliitika raamistikust on LHV-l välja töötatud riskide raporteerimise protsess. Allolev tabel annab ülevaate peamistest riskijuhtimise poolt koostatavatest raportitest, mida juhtorganitele esitatakse ning raporteerimise sagedustest.

Juhtorgan	Liikmed	Raporti nimetus	Raporti sagedus	Riskide kaetus
Grupi nõukogu	Grupi kõik nõukogu liikmed	Riskiraport	Kord kvartalis	Krediidirisk, Tururisk, Intressirisk, Likviidsusrisk, Operatsioonirisk, Rahapesu tõkestamine, Õigusaktide monitooring
		Vastavuskontrolli ülevaade	Kord aastas	Vastavusriskid
		ICAAP raport, ICAAP makrostsenaarium, SREP raport	Kord aastas	Kõik riskid
Panga nõukogu	Panga kõik nõukogu liikmed	Riskiraport	Kord kuus	Krediidirisk, Tururisk, Intressirisk, Likviidsusrisk, Operatsioonirisk, Rahapesu tõkestamine, Õigusaktide monitooring
		Riskijuhtimise valdkonna ülevaated	Kord aastas	Kõik riskid
		ICAAP raport, ICAAP makrostsenaarium, SREP raport	Kord aastas	Kõik riskid
Grupi Riski ja Kapitali Komitee	Rain Lõhmus, Andres Viisemann, Tiina Mõis	Riskiraport	Kord kvartalis	Krediidirisk, Tururisk, Intressirisk, Likviidsusrisk, Operatsioonirisk, Rahapesu tõkestamine, Õigusaktide monitooring
		Probleemsed laenukliendid	Kord kvartalis	Krediidrisk
Auditikomitee	Kristel Aarna, Urmas Peiker, Tauno Tats	Riskiraport	Kord kvartalis	Krediidirisk, Tururisk, Intressirisk, Likviidsusrisk, Operatsioonirisk, Rahapesu tõkestamine, Õigusaktide monitooring
Grupi CEO, Panga nõukogu esimees	Madis Toomsalu	Riskiraport	Kord kuus	Krediidirisk, Tururisk, Intressirisk, Likviidsusrisk, Operatsioonirisk, Rahapesu tõkestamine, Vastavusriskid, Õigusaktide monitooring
Panga Riski ja Kapitali Komitee	Panga juhatus, Juhan Peet, Romet Enok	Riskiraport	Kord kuus	Krediidirisk, Tururisk, Intressirisk, Likviidsusrisk, Operatsioonirisk, Rahapesu tõkestamine, Vastavusriskid, Õigusaktide monitooring
		Talitluspidevus testid ja planeerimine	Valmimisel	Operatsiooniriskid
		Riskide enesehindamine	Valmimisel	Operatsiooniriskid
Panga juhatus	Panga juhatuse liikmed	Vastavuskontrolli ülevaade	Kord aastas	Vastavusriskid
		Rahapesutõkestamise ülevaade	Kord aastas	Rahapesu riskid
		Õigusaktide monitooring	Kord kuus	Vastavusriskid
		Vastavusauditid	Valmimisel	Vastavusriskid
		ICAAP raport, ICAAP makrostsenaarium, SREP raport	Kord aastas	Kõik riskid

LHVs on kehtestatud riskijuhtimise poliitika, mis seab riskijuhtimise raamistiku. Eraldi on kehtestatud oluliste riskikategooriate poliitikad. Riske analüüsitakse ja monitooritakse ning raporteeritakse erinevatele tasemetele kuise ja kvartaalse regulaarsusega. Riskiraportis, mida koostatakse igakuiselt, tuuakse välja informatsioon riskitüüpide lõikes. Riskiraport sisaldab informatsiooni ka kapitali adekvaatsuse kohta. See võimaldab saada regulaarselt tervikliku pildi kõikide oluliste riskide kohta ettevõtte tasandil ja jälgida nende arenguid, tuvastada kitsaskohti ja reageerida operatiivselt.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

3.1 Kapitali juhtimine

Grupi eesmärk kapitali juhtimisel on:

- tagada Grupi tegevuse jätkuvus ning võime aktsionäridele kasumit toota;
- säilitada tugev kapitali baas, mis toetab äritegevuse arengut;
- täita kapitalile kehtestatud nõudeid, nagu need on ette nähtud järelevalveorganite poolt.

Grupp käsitleb kapitalina neto-omavahendeid. Grupi poolt hallatav kapital 31.12.2017 seisuga oli 141 609 tuhat eurot (31.12.2016: 123 907 tuhat eurot). Kapitali eesmärkide määramisel lähtutakse nii regulatiivsetest miinimumnõuetest kui ka sisemisest täiendavast puhvrist.

Grupp jälgib oma kapitali planeerimisel alljärgnevaid üldpõhimõtteid:

- Grupp peab igal ajal olema piisavalt kapitaliseeritud, omades vajalikku kapitalivaru, mis tagab majandusliku säilimise ja võimaldab finantseerida uusi kasumlikke kasvuvõimalusi;
- Kapitali juhtimisel on põhitähelepanu esmase tasandi omavahenditel, sest ainult esmase tasandi omavahendid omavad kahjumite absorbeerimise võimet. Kõik muud kasutatavad kapitalikihid on sõltuvuses esmase tasandi omavahendite mahust;
- Grupi kapitali saab jagada: 1) reguleeritud miinimumkapital ja 2) grupi poolt hoitav kapitalivaru. Täitmaks oma pikaajalisi majanduslikke eesmärke peab Grupp püüdlema ühelt poolt reguleeritud miinimumkapitali proportsionaalse vähendamise suunas (läbi riskide vähendamise ja kõrge läbipaistvuse). Teiselt poolt peab Grupp püüdlema piisava ja konservatiivse kapitalivaru suunas, mis tagab majandusliku säilimise ka ränga negatiivse riskistsenaariumi korral;
- Grupi poolt seatud riskiisu on oluline sisend kapitali planeerimisele ja kapitali eesmärkide seadmisele. Kõrgem riskiisu tähendab kõrgema kapitalivaru hoidmist.

Omavahendid

(tuhandetes eurodes)	31.12.2017	31.12.2016
Sissemakstud aktsiakapital	25 767	25 356
Ülekurss	46 304	45 892
Kasumi arvel moodustatud kohustuslik reservkapital	2 471	1 580
Muud reservid	36	-40
Eelmiste perioodide jaotamata kasum/(kahjum)	24 468	10 517
Immateriaalne põhivara (miinusega)	-7 940	-8 114
Aruandeperioodi kasum	19 603	17 816
Esimese taseme omavahendid kokku	**110 709**	**93 007**
Allutatud kohustused	30 900	30 900
Teise taseme omavahendid kokku	**30 900**	**30 900**
Kokku neto-omavahendid	**141 609**	**123 907**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Krediidiasutuse omavahendid peavad igal hetkel olema võrdsed või ületama krediidiasutuste seaduses sätestatud aktsiakapitali (5 miljonit eurot) minimaalsuurust. 2014. aasta alguses hakkas Euroopa Liidus pankade ja investeerimisühingute kapitalile kehtima õigusraamistik (CRD IV/CRR), mis põhineb suures osas Baseli pangandusjärelevalve komitees kokkulepitud, nn Basel III raamistikul. Antud reeglistiku eesmärk on tugevdada finantssektori vastupidavust majandussõkkidele ja tagada selle abil majanduse piisav ning jätkusuutlik rahastamine. Oluliste muudatustena näevad selle regulatsiooni nõuded krediidiasutustele ette varasemast rohkema ja kvaliteetsema kapitali hoidmist ning ühtlustatud raamistikku likviidsuspuhvrite kujundamiseks. Kapitalinõuete direktiivis on määratletud ka makrofinants-järelevalve meetmed, millega liikmesriigid saavad ohjeldada tsüklit võimendavat krediidiasutuste käitumist ning leevendada turustruktuurist tulenevaid riske.

Otsekohalduva määrusega kohustatakse kõiki Euroopa Liidus tegutsevaid krediidiasutusi (ja neid konsolideerivaid valdusettevõtteid) ning investeerimisühinguid hoidma riskivarade suhtes 4,5% ulatuses esimese taseme põhiomavahendeid (CET 1 – common equity tier 1) ning 6,0% ulatuses esimese taseme omavahendeid (Tier 1 kapital). Kogu kapitalinõue (CAD), mis sisaldab nii esimese taseme kui ka teise taseme omavahendeid, jääb seni kehtinud 8,0% juurde.

Lisaks ühtsetest reeglitest lähtuvatele põhinõuetele on direktiiviga määratletud kapitalipuhvrite kujundamise põhimõtted.

Eestis on lisaks omavahendite baasnõuetele krediidiasutustele kehtestatud kapitali säilitamise ning süsteemse riski puhvrid, vastavalt 2,5% (määratud Finantsinspektsiooni poolt) ning 0,92% (määratud Eesti Panga poolt). Kuna nimetatud puhvrid lisanduvad nii Tier 1 kui ka kogu omavahendite baasnõuetele, on minimaalne Tier 1 nõue Eestis 9,42% ning kogu omavahendite nõue 11,42%.

Viimasele lisandub veel krediidiasutuse spetsiifiline täiendav Pillar 2 nõue. Ülevaade kapitalinõude kujunemisest on toodud alljärgnevas tabelis:

Nõuded	CET1	Tier1	CAD
Baasnõue	4,50%	6,00%	8,00%
Kapitalisäilitamise puhver	2,50%	2,50%	2,50%
Süsteemse riski puhver	0,92%	0,92%	0,92%
Minimaalne regulatiivne nõue	**7,92%**	**9,42%**	**11,42%**

Kuni augustini 2017 kehtinud kapitalinõue:

Kapitalinõuded	CET1	Tier1	CAD
Baasnõue	4,50%	6,00%	8,00%
Kapitalisäilitamise puhver	2,50%	2,50%	2,50%
Süsteemse riski puhver	1,00%	1,00%	1,00%
Kapitalinõuded kokku	**8,00%**	**9,50%**	**11,50%**

2016. aasta augustini kehtinud kapitalinõuded:

Kapitalinõuded	CET1	Tier1	CAD
Baasnõue	4,50%	6,00%	8,00%
Kapitalisäilitamise puhver	2,50%	2,50%	2,50%
Süsteemse riski puhver	2,00%	2,00%	2,00%
Kapitalinõuded kokku	**9,00%**	**10,50%**	**12,50%**

Igal aastal kinnitab Grupi nõukogu kapitaliseerituse eesmärgid ja kapitali adekvaatsuse sihttaseme katmaks võimalikke riske. Samuti viiakse igal aastal läbi sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess (ICAAP), mille eesmärk on tuvastada võimalik sisemine kapitalivajadus lisaks regulatiivsetele kapitalinõuetele. Sisemised kapitalinõuete eesmärgid 2017. aastaks on:

- Tier 1 kapitalinõue12,29%
- Kogu kapitalinõue 15,06%

Kapitali adekvaatsust ja seaduses ette nähtud kapitali kasutamist jälgib finantsosakond. Järelevalveorganile esitatakse regulaarselt aruandlus krediidiasutusele kehtestatud usaldatavusnormatiivide nõuete ning riskide katmiseks vajalike kapitalinõuete täitmise kohta. LHV kasutab krediidi- ja tururiski kapitalinõuete arvutamiseks standardmeetodit ning operatsiooniriski kapitalinõuete arvutamiseks baasmeetodit.

LHV Varahalduse kui fondivalitseja omavahendid peavad igal hetkel ületama investeerimisfondide seaduses sätestatud aktsiakapitali (3 miljoni eurot) minimaalsuurust. Fondivalitseja, kelle valitsetavate pensionifondide vara turuväärtus on suurem kui 125 miljonit eurot, neto-omavahendid pidid olema kuni 10. jaanuarini 2017 vähemalt 2,5 miljonit eurot ning 1% tema valitsetavate pensionifondide vara turuväärtuse osast, mis ületas 125 miljonit eurot. Lisaks pidi fondivalitseja hoidma täiendavaid omavahendeid 0,02% kõigi tema valitsetavate fondide turuväärtuse osalt, mis ületas 250 miljonit eurot. Alates 10. jaanuarist 2017 peavad fondivalitseja neto-omavahendid olema 0,5% kõigi tema valitsetavate fondide turuväärtuse osalt, mis on alla ühe miljardi euro ning 0,02% kõigi tema valitsetavate fondide turuväärtuse osalt, mis ületab ühte miljardit eurot.

Grupp ja tema tütarettevõtted on aruandeaastal ning võrreldavatel perioodidel täitnud kõiki kapitalinõudeid.

3.2 Krediidirisk

Krediidirisk kajastab potentsiaalset kahju, mis tuleneb vastaspoole suutmatusest täita õigeaegselt endale võetud kohustusi Grupi ees. Krediidirisk tuleneb rahast ja raha ekvivalentidest, tuletisinstrumentidest, panga- ja teiste finantsinstitutsioonide deposiitidest, võlakirjadest, kõige rohkem aga klientidele laenu andmisest, sealhulgas laekumata laenudest, antud garantiidest ja muudest nõuetest ning väljastamata laenudest. Krediidiriski hindamiseks analüüsib Grupp nii klientide kui ka äripartnerite majandustegevust ja finantsseisu. Pärast laenu väljastamist jälgitakse regulaarselt kliendi maksevõimet ja tagatise väärtust.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

3.2.1 Krediidiriskide jaotus

Grupp jaotab krediidiriski kandvad finantsvarad järgnevatesse olulisematesse kategooriasse:

a) Võlakirjad ja tuletisinstrumendid

b) laenud ja nõuded keskpangale ja krediidiasutustele (tabelites kasutatud „pankadele“) ja investeerimisühingutele

c) finantsvõimenduslaenud (laenud aktsiate või võlakirjade tagatisel), sh repolaenud

d) ettevõtluslaenud ja arvelduskrediit ettevõtetele

e) jaelaenud

f) tagatiseta tarbimislaenud

g) krediitkaardid ja eraisikute arvelduskrediit

h) liising

i) järelmaks

j) hüpoteeklaenud

k) finantsgarantiid

l) valmisolekulaenud

Maksimaalne krediidiriskile avatud positsioon

(tuhandetes eurodes)	Lisa	31.12.2016	31.12.2015
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	10	961 212	306 500
Müügiootel finantsvarad	11	555	579
Finantsvarad õiglases väärtuses (võlakirjad)	12	49 168	64 067
Laenud ja nõuded klientidele	13	732 043	537 641
Muud nõuded klientidele	14	9 800	3 479
Muud finantsvarad	15	2 289	941
Finantsvarad kokku		**1 755 067**	**913 207**
Bilansivälised kohustused, v.a tegevusgarantiid ja akreditiivid	23	185 571	137 962
Kokku maksimaalne krediidiriskile avatud positsioon		**1 940 638**	**1 051 169**

Kõikide laenutoodete, v.a võimendus- ja repolaenude, puhul kasutatakse LHVs kliendi krediidiriski hindamiseks kas reitingu- või skooringusüsteeme nagu allolevas tabelis välja toodud. Kõikidel krediiditoodetel on taotlusmudelid, mille väljundeid kasutatakse krediidiotsuste tegemisel. Samuti on arendatud välja portfelli skooringumudelid ning mudelid katmaks makseviivitusest tingitud kahjumäära (Loss Given Default, LGD) ning krediidi ümberhindlusteguri (Credit Conversion Factor, CCF) dimensioone.

Kliendi tüüp	Segment	Definitsioon	PD		LGD	CCF
			Taotlus	Portfell		
Ettevõtted	**Suured ettevõtted**	Juriidlised isikud, kelle riskipositsiooni maht < 250 tuhat EUR	Reitungu metodoloogia		-	-
Jaeklient	**VKE**	Juriidlised isikud, kelle riskipositsiooni maht > 250 tuhat EUR	Sisemine mudel	Sisemine mudel	Sisemine mudel	Sisemine mudel
	Hüpoteeklaenud	Kõik eraisikute hüpoteeklaenud	Sisemine mudel	Sisemine mudel	Sisemine mudel	Sisemine mudel
	Jaelaenud Eestis	Kõik eraisikute jaelaenud	Sisemine mudel	Sisemine mudel	Sisemine mudel	Sisemine mudel
	Jaelaenud Leedus	Kõik eraisikute jaelaenud	Sisemine mudel	Sisemine mudel	Sisemine mudel	Sisemine mudel

a) Võlakirjad ja tuletisinstrumendid

Võlakirjade krediidiriski võtmisele kehtestatakse limiidid vastavalt emitendi reitingule krediidikomitees. Limiitide piires otsustab investeeringud riski ja kapitali komitee või selleks volitatud töötajad.

Võlakirjadest tulenevad põhiosa ja tekkepõhised intressinõuded ei ole tähtaega ületanud. Võlakirjadel puuduvad tagatised.

Vastavalt Standard & Poor's reitingutele või nende ekvivalentidele jagunevad Grupi õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande (FVTPL) ja müügiootel (AFS) võlakirjaportfell järgnevalt:

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Reitinguklass *(tuhandetes eurodes)*	FVTPL Investeerimisportfell	Likviidsusportfell	Kauplemisportfell	Valuutaforwardid	AFS	Kokku 31.12.2017
AAA	0	29 869	0	0	0	29 869
A- kuni A+	18 223	0	1 046	0	555	19 824
Reitinguta	0	0	0	30	0	30
Kokku (lisa 11,12)	**18 223**	**29 869**	**1 046**	**30**	**555**	**49 723**

Reitinguklass *(tuhandetes eurodes)*	FVTPL Investeerimisportfell	Likviidsusportfell	Kauplemisportfell	Valuutaforwardid	AFS	Kokku 31.12.2016
AAA	5 209	33 904	0	0	0	39 113
A- kuni A+	19 558	1 942	1 104	0	579	23 183
BBB- kuni BBB+	1 050	0	1 050	0	0	2 100
B- kuni BB+	994	0	0	0	0	994
Reitinguta	0	0	0	250	0	250
Kokku (lisa 11,12)	**25 817**	**35 846**	**2 154**	**250**	**579**	**64 646**

b) Laenud ja nõuded pankadele ning investeerimisühingutele

Krediidiriskile avatud positsioon rahast ja raha ekvivalentidest, mida hoitakse keskpangas, teistes korrespondentpankades ning investeerimisasutustes, kannab oma olemuselt juhtkonna hinnangul madalat krediidiriski. Laenud ja nõuded keskpangale, krediidiasutustele ja investeerimisühingutele ei ole tähtaega ületanud ning on tagamata. Grupi vahendid hinnatakse vastavalt Standard & Poor's reitingutele või nende ekvivalentidele (keskpank on reitinguta). Kui erinevatel agentuuridel on erinevad reitingud, kasutatakse konservatiivsuse põhimõttel madalamat reitingut. Grupi vahendid on hoiustatud järgnevalt:

Reiting *(tuhandetes eurodes)*	Krediidiasutused	Investeerimisühingud	Kokku 31.12.2017	Krediidiasutused	Investeerimisühingud	Kokku 31.12.2016
Keskpank (Eesti Pank)	920 714	0	920 714	265 127	0	**265 127**
AA- kuni AA+	2 321	0	2 321	9 470	0	**9 470**
A- kuni A+	8 856	0	8 856	7 195	0	**7 195**
BBB kuni BBB+	6 294	14 116	20 410	11 454	7 919	**19 373**
Reitinguta	8 841	70	8 911	5 181	154	**5 335**
Kokku (lisa 10)	**947 026**	**14 186**	**961 212**	**298 427**	**8 073**	**306 500**

c) Finantsvõimenduslaenud

LHV Pank annab klientidele võimenduslaene aktsia- või võlaväärtpaberite tagatisel ehk võimaldab finantsvõimendust. Laenu maksimaalne summa sõltub investeerimiskontol hoitavate tagatisvarade turuväärtusest ja LHV Panga poolt määratud üldisest limiidist, milleks on 100 tuhat eurot (või selle ekvivalent välisvaluutas) kliendi kohta. Piirmäära ületavate laenude väljastamine eeldab kliendi poolt tagatiseks pakutava portfelli analüüsi ja otsustus kuulub krediidikomitee pädevusse. LHV Panga poolt tagatisena aktsepteeritavate turukõlbulike finantsinstrumentide loetelu ja tagatismäärad on avaldatud LHV Panga kodulehel www.lhv.ee. Võimenduse laenuga seotud risk on maandatud tagatiseks nõutavate finantsinstrumentide väärtuse pideva jälgimise kaudu. Grupp on kehtestanud piisavalt konservatiivsed laenu ja tagatisvarade väärtuse suhte piirmäärad. Tagatisvarade väärtuse langemisel alla kehtestatud piirmäära on LHV Pangal õigus nõuda kliendilt lisatagatise kandmist kontole või teostada ilma kliendi tehingukorralduseta kliendi kontol laenu tagastamist, likvideerides selleks tagatisvara. Detailsem info laenude krediidikvaliteedi kohta vt lisa 3.2.2.

Finantsvõimenduse laenude krediidiriski hindamiseks teostatakse stressiteste võimaliku kahju määratlemiseks tagatisvarade väärtuste muutuste korral ning muude laenude krediidiriski hindamiseks hinnatakse laenusaaja maksejõuetuse tekkimise tõenäosust, tagatisega katmata laenu suurust maksejõuetuse tekkimise hetkel ja sellest tulenevat oodatava kahju suurust. Vajadusel otsustatakse täiendava riskikapitali hoidmine krediidiriskide katteks.

LHV Pangal ei olnud seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 ühtegi alla hinnatud finantsvõimenduslaenu.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

d) Ettevõtluslaenud ja arvelduskrediit ettevõtetele

Ettevõtluslaene hinnatakse individuaalselt. Igale kliendile määratakse krediidireiting vahemikus 1-13, kus 1 tähendab madalaimat maksejõuetuse tõenäosust ning 13 viitab maksejõuetusele. Krediidireiting määratakse kliendile finantsseisu ja äririski hinnangu koosmõjul. Finantsseisu alusel arvutatakse kliendile finantsreiting, keskendudes ettevõtte varade ja kohustuse struktuurile, kasumlikkusele, rahavoogudele ning prognoositavatele tulemustele. Finantsanalüüsi rõhk on suunatud tulevikku laenuvõtmise järgsele perioodile. Finantsanalüüsiga paralleelselt analüüsitakse ettevõtte äririski, sh juhtkonda ja omanikke, turuolukorda ja konkurentsi, tegevuse hajutatust ja tegevusajalugu, informatsiooni kvaliteeti ning varasemat maksekäitumist. Konsolideerimisgruppide puhul hinnatakse kogu grupi krediidiriski. Krediidireitingu määrab krediidianalüütik ning selle kinnitab krediidijuht, kuid lõplik riskivõtmine otsustatakse krediidikomitees ühehäälse otsuse alusel.

Nõuded laenude tagatistele on kehtestatud Grupi krediidipoliitikas ning täpsustatud LHV Panga krediidiriski juhtimise eeskirjas. Eelistatud on tagatised, mille puhul tagatise väärtuse ja kliendi maksejõuetuse riski vahel ei ole tugevat korrelatsiooni. Üldjuhul peab panditud vara olema kindlustatud, tagatise eluiga peab olema pikem kui laenu lõplik tagasimakse tähtaeg ja tagatisvara turuväärtus peab ületama laenujääki.

Lisaks individuaalsele väärtuse languse hindamisele, arvutatakse ärilaenude potentsiaalsete krediidikahjumite provisjon nende laenude ajaloolise maksekäitumise baasilt ning allahindlusmäära rakendatakse bilansipäeva portfellile. Grupipõhise allahindluse otstarbel grupeeritakse nõuded alamklassidesse homogeensete krediidiriski tunnuste alusel, võttes arvesse klientide maksepraktikat ja makseviivituses olnud aega. Grupeeritud nõuete puhul on allahindluse suuruseks antud gruppi kuuluvate nõuete jääkväärtuse ning grupi allahindluse protsentuaalse määra korrutis. Raamistik põhineb klassikalisel meetodil, kus leitakse laenu makseviivituse tõenäosus (PD ehk probability of default), kahjumäär antud makseviivituse korral (LGD ehk loss given default) ning laenu suurus makseviivituse hetkel (EAD ehk exposure at default). EAD koosneb kahest komponendist, olemasolevast nõude suurusest ning hinnangulisest täiendava limiidi kasutusele võtmise suurusest. Viimase arvutamiseks on mudelisse sisse toodud krediidi ümberarvestamise koefitsient CCF (credit conversion factor).

Iga kliendi kohta teostatakse peale laenu väljastamist järelmonitooringut tema finantsseisundi kohta vähemalt kord kvartalis. Vähemalt kord aastas vaadatakse üle kõik kliendihinnangud. Detailsem info laenude krediidikvaliteedi kohta vt lisa 3.2.2. Seisuga 31.12.2017 moodustavad grupipõhised alla-hindlused 0,5% ettevõtluslaenudest ja arvelduskrediidist ning nendega seotud intressinõuetest (31.12.2016: 0,5%).

e) Juriidiliste isikute jaelaenud

2016. aastal alustati mikrolaenu pakkumist. See laen on suunatud kasvufaasis mikroettevõtjatele ja maksimaalne laenusumma on kuni 25 000 eurot. Lisaks mikrolaenudele kuuluvad ka muud ettevõtete krediidikohustused summas alla 250 tuhande euro jaepanganduse valdkonna alla Krediidikohustused üle 250 tuhande euro kuuluvad eelpool alapunktis d) kirjeldatud ettevõtete panganduse krediidi alla. Alla 250 tuhande euroseid krediidikohustusi analüüsitakse kuluefektiivsema skooringuprotsessiga. Skooring teostatakse taotluse hetkel ning on üks kriteeriumitest laenu väljastamiseks. Laenu makseviivituse tõenäosuse (PD) leidmiseks kasutatakse ettevõtte finantsandmeid ja informatsiooni maksekäitumise kohta. Finantsandmete alusel võetakse arvesse ettevõtte varade ja kohustuse struktuuri, kasumlikkust, rahavoo suhtarve. Tagatiste osas kehtivad samad põhimõtted nagu ettevõtluslaenude puhul. Juriidiliste isikute jaelaenud on aruandes toodud real jaelaenud. Seisuga 31.12.2017 moodustavad grupipõhised allahindlused 1,1% jaelaenudest ja nendega seotud nõuetest (31.12.2016: 1,4%).

f) Tagatiseta tarbimislaenud

Kuna tarbimislaenud on homogeensed, siis võimalikud krediidikahjumitest tulenevad allahindlused arvutatakse nende homogeensete laenude ajaloolise maksekäitumise baasilt ning allahindlusmäära rakendatakse bilansipäeva portfellile. Grupipõhise allahindluse otstarbel grupeeritakse nõuded homogeensete krediidiriski tunnuste põhjal alamklassidesse, arvestades klientide maksepraktikat, makseviivituses olnud aega ja kohtutäiturile antud laenude puhul menetluses olnud aega. Eestis on Grupp sõlminud lepingud, milliste puhul tähtpäevaks tasumata tarbimislaenud müüakse – tavaliselt siis, kui nõue on 70 päeva üle tähtaja. Sarnase lepingu allkirjastas kolmandas kvartalis ka Mokilizingas Leedus. Grupeeritud nõuete puhul on allahindluse suuruseks antud gruppi kuuluvate nõuete jääkväärtuse ning grupi allahindluse protsentuaalse määra korrutis. Raamistik põhineb meetodil, kus leitakse laenu makseviivituse tõenäosus (PD), kahjumäär antud makseviivituse korral (LGD) ning laenu suurus makseviivituse hetkel (EAD).

Tarbimislaenud jaotatakse iga tootegrupi lõikes töötavateks (alla 90 päeva makseviivituses ja mittelõpetatud), mittetöötavateks (üle 90 päeva makseviivituses ja/või lõpetatud) ja ebatõenäoliselt laekuvateks (esialgne laenugraafik on läbi saanud ja järjepideva 6-kuulise perioodi jooksul ei ole rahavoogusid tekkinud; pettuse juhtum, jne). Kahjumäärad

leitakse ajalooliste maksejõuetuse andmete ja laekumiste tervikliku ajaloo põhjal. Maksejõuetuse määra volatiilsuse ja kvaliteetse informatsiooni puudulikkuse tõttu rakendatakse Leedus PD ja LGD määradele konservatiivset 20% puhvrit.

PD ja LGD väärtused uuendatakse vähemalt kord aastas uute ajalooliste andmetega, et portfellis säilitada piisavalt ajakohaseid allahindluse tasemeid. Vajadusel kajastatakse finantsseisundi aruandes täiendavad allahindlused. Kui mittetöötavate või ebatõenäoliselt laekuvate laenude sissenõudmise jätkamine ei ole majanduslikult kasulik ega praktiline, hinnatakse laen lootusetuks ja kantakse maha.

Seisuga 31.12.2017 moodustavad grupipõhised allahindlused 3,4% tarbimislaenudest ja nendega seotud intressinõuetest (31.12.2016: 5,8%).

g) Krediitkaardid

LHV Pank väljastab krediitkaarte ning koostöös Tallinna Kaubamajaga Partner krediitkaarte. Sarnaselt tarbimis-laenudega rakendatakse krediitkaardi portfellile krediidi-skooringu mudelit hindamaks kliendi maksekäitumist. Skooring teostatakse taotluse hetkel ning on üks kriteeriumitest laenu väljastamiseks.

Krediidikahjumitest tulenevad võimalikud allahindlused moodustatakse tarbimislaenudega samadel põhimõtetel. Raamistik baseerub PD, LGD ja EAD näitajatel. Seisuga 31.12.2017 moodustavad grupipõhised allahindlused 1,9% krediitkaardilaenudest ja nendega seotud nõuetest (31.12.2016: 2,4%).

h) Liising

LHV Pank pakub liisingutoodeid nii era- kui ka juriidilistele isikutele. Klientide krediidivõime hindamiseks kasutatakse skooringumudeleid, mis peamiselt koosnevad tarbimislaenude juures kirjeldatud tunnustest. Liisinglepingute allahindlused moodustatakse vastavalt liisingu skooringumudelile. Seisuga 31.12.2017 moodustavad grupipõhised allahindlused 0,3% liisinguportfellist (31.12.2016: 0,5%).

Leedus pakutakse liisingutooteid nii eraisikutele kui juriidilistele isikutele. Klientide krediidivõimet hinnatakse krediidiskooringu mudelite abil, mis peamiselt koosnevad tarbimislaenude juures kirjeldatud tunnustest.

Liisingu provisjonid arvestatakse järgmisel meetodil: portfelli bilansiline väärtus miinus portfelli nüüdispuhasväärtus. Nüüdispuhasväärtus leitakse tulevaste rahavoogude diskonteerimisel kasutades sisemist intressimäära, mida korrigeeritakse võimalike kahjude koefitsiendiga. Lisaks homogeensele allahindlusele hinnatakse osasid probleemseid laene individuaalselt vastavalt nende aluseks olevate varade turuhinnale/kiirmüügihinnale.

Seisuga 31.12.2017 moodustavad grupipõhised allahindlused 5,3% liisinguportfellist (31.12.2016: 6,5%).

i) Järelmaks

Grupp pakub Eestis järelmaksu teenust läbi oma tütarettevõtte LHV Finance. Klientide krediidivõime hindamiseks kasutatakse skooringumudeleid, mis peamiselt koosnevad tarbimislaenude juures kirjeldatud tunnustest. Sarnaselt teiste homogeensete portfellidega kajastatakse allahindlused tarbimislaenudega samadel põhimõtetel. Seisuga 31.12.2017 moodustavad grupipõhised allahindlused 1,2% järelmaksu portfellist (31.12.2016: 1,0%).

Leedus pakub Grupp järelmaksu eraisikutele. Klientide krediidivõime hindamiseks ja allahindluste moodustamiseks kasutatakse samu põhimõtteid, mida Leedus väljastatud tarbimislaenudele. 31.12.2017 moodustab grupipõhise allahindluse reserv 1,6% järelmaksu (31.12.2016: 3,7%).

j) Hüpoteeklaenud

2013. aastal alustas Grupp ainult Tallinna ja Tartu piirkonna klientidele piiratud mahus hüpoteeklaenude väljastamist. 2016. aasta sügisel alustas Grupp hüpoteeklaenu väljastamist suurele hulgale jaeklientidele.

Klientide krediidivõimekust hinnatakse kasutades punktisüsteemi ning maksimaalne laenusumma on kooskõlas Eesti Panga regulatsioonidega. Allahindlust arvestatakse tarbimislaenudega samadel põhimõtetel.

31.12.2017 moodustavad grupipõhised allahindlused 0,3% hüpoteeklaenude portfellist (31.12.2016: 0,4%).

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

3.2.2 Laenud ja nõuded klientidele ja bilansiväliste kohustuste krediidikvaliteet

Laenud ja nõuded klientidele 31.12.2017 *(tuhandetes eurodes)*	Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud	Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud	Individuaalselt allahinnatud	Kokku	Üldine allahindlus	Individuaalne allahindlus	Neto
Laenud juriidilistele isikutele							
Ettevõtluslaenud	443 822	3 766	9 160	**456 748**	-2 161	-1 518	**453 069**
Jaelaenud	13 049	581	26	**13 656**	-155	0	**13 501**
Arvelduskrediit	34 309	0	4 883	**39 192**	-122	-793	**38 277**
Järelmaks	268	0	1	**269**	-3	-1	**265**
Finantsvõimenduslaenud	4 547	0	0	**4 547**	0	0	**4 547**
Liising	31 603	2 170	67	**33 840**	-140	-614	**33 086**
Krediitkaardilaenud	172	0	0	**172**	-4	0	**168**
Laenud eraisikutele							
Tarbimislaenud	31 120	0	3 354	**34 474**	-1 169	-86	**33 219**
Järelmaks	50 101	6 772	454	**57 327**	-824	-30	**56 473**
Finantsvõimenduslaenud	2 621	0	0	**2 621**	0	0	**2 621**
Liising	11 147	236	19	**11 402**	-19	-7	**11 376**
Hüpoteeklaenud	77 471	169	0	**77 640**	-243	0	**77 397**
Krediitkaardilaenud	7 523	0	676	**8 199**	-231	-5	**7 963**
Arvelduskrediit	77	1	3	**81**	0	0	**81**
Kokku (lisa 13)	**707 830**	**13 695**	**18 643**	**740 168**	**-5 071**	**-3 054**	**732 043**

Laenud ja nõuded klientidele 31.12.2016 *(tuhandetes eurodes)*	Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud	Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud	Individuaalselt allahinnatud	Kokku	Üldine allahindlus	Individuaalne allahindlus	Neto
Laenud juriidilistele isikutele							
Ettevõtluslaenud	339 030	1 024	1 304	**341 358**	-1 758	-297	**339 303**
Jaelaenud	6 917	171	0	**7 088**	-101	0	**6 987**
Arvelduskrediit	31 248	0	85	**31 333**	-246	-37	**31 050**
Järelmaks	264	0	1	**265**	-2	-1	**262**
Finantsvõimenduslaenud	4 383	0	0	**4 383**	0	0	**4 383**
Liising	31 832	1 771	97	**33 700**	-143	-29	**33 528**
Krediitkaardilaenud	130	0	0	**130**	-6	0	**124**
Laenud eraisikutele							
Tarbimislaenud	23 469	0	3 825	**27 294**	-1 568	-31	**25 695**
Järelmaks	41 770	4 273	769	**46 812**	-1 187	-33	**45 592**
Finantsvõimenduslaenud	3 004	0	0	**3 004**	0	0	**3 004**
Liising	7 394	294	6	**7 694**	-45	-2	**7 647**
Hüpoteeklaenud	35 451	0	0	**35 451**	-143	0	**35 308**
Krediitkaardilaenud	4 773	0	15	**4 788**	-107	-5	**4 676**
Arvelduskrediit	82	0	0	**82**	0	0	**82**
Kokku (lisa 13)	**529 747**	**7 533**	**6 102**	**543 382**	**-5 306**	**-435**	**537 641**

Tähtaja ületanud laenudena on toodud laenude kogusaldo, mitte ainult tähtajaks tasumata osamaksed.

Laenu individuaalse allahindluse määramiseks eksisteerivad mitmed tingimused. Grupi sisemine maksejõuetuse definitsioon on kooskõlas üldtunnustatud maksejõuetuse kriteeriumite definitsiooniga, nagu makseviivitus üle 90 päeva ükskõik millise materiaalse laenukohustuse puhul; makseraskuste tõttu restruktureeritud nõue; spetsiifiline krediidimuudatus, mis on tingitud olulisest krediidikvaliteedi langusest peale reitingu andmist; võlgniku olulised finantsraskused või tõenäoline pankrotimenetlus; jne.

Riskianalüüsi protsess Grupis hõlmab regulaarselt stressitestide ja sensitiivsusanalüüside läbi viimist tulenevalt krediidiriskist ja selle komponentidest (näiteks laenu makseviivi-

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

tuse tõenäosus (PD), kahjumäär antud makseviivituse korral (LGD)). Üldisest allahindlusest tulenevate krediidikahjude hindamisel lähtutakse ajaloolisest kahjumäärast ja krediidiklassist. Grupp on läbi viinud stressitestid lähtuvalt olukorrast, kus nii PD ja LGD hinnangud tõusevad 10% (näiteks 1,0% pealt 1,1% peale). Stressitestide kogumõju allahindlustele on toodud järgnevas tabelis. Tabel sisaldab laene, millele on moodustatud üldine allahindlus (välja arvatud finantsvõimenduslaenud) ning oluline saldo ja potentsiaalne mõju.

Mõju allahindlusele seisuga 31.12.2017 **(PD ja LGD komponendid suurenevad 10%)** ***(tuhandetes eurodes)***	**Saldo seisuga 31.12.2017**	**Allahindlus suurenenud PD ja LGDga**	**Mõju finantsseisundi aruandes kajastatud allahindlusele**
Laenud juriidilistele isikutele			
Ettevõtluslaenud (sh ettevõtete arvelduskrediit)	495 940	-5 056	-462
Liising	33 840	-783	-29
Jaelaenud	13 656	-188	-33
Laenud eraisikutele			
Tarbimislaenud	34 474	-1 509	-254
Järelmaks	57 327	-1 015	-161
Hüpoteeklaenud	77 640	-294	-51
Liising	11 402	-31	-5
Krediitkaardilaenud	8 199	-277	-41
Kokku	**732 478**	**-9 153**	**-1 036**

Mõju allahindlusele seisuga 31.12.2016 **(PD ja LGD komponendid suurenevad 10%)** ***(tuhandetes eurodes)***	**Saldo seisuga 31.12.2016**	**Allahindlus suurenenud PD ja LGDga**	**Mõju finantsseisundi aruandes kajastatud allahindlusele**
Laenud juriidilistele isikutele			
Ettevõtluslaenud (sh ettevõtete arvelduskrediit)	372 691	-2 829	-491
Liising	33 700	-206	-34
Laenud eraisikutele			
Tarbimislaenud	27 294	-1 923	-334
Järelmaks	46 812	-1 488	-258
Hüpoteeklaenud	35 451	-173	-30
Liising	7 694	-57	-10
Krediitkaardilaenud	4 788	-135	-23
Kokku	**528 430**	**-6 811**	**-1 180**

Ettevõtluslaenude maksejõuetuse tõenäosuse hindamiseks mõeldud reitinguskaala koosneb kokku 13st krediidireitingust, kus 1 tähistab madalaimat ja 13 kõige kõrgeimat krediidiriski. Reitingud 1 ja 2 omistatakse ainult reitinguagentuuride Fitch, Moody's ja Standard & Poor's keskmise reitingu põhjal, Grupi finantsanalüüs viiakse läbi lähtuvalt vajadusest. Seega omistatakse reitingud 1 ja 2 ainult rahvusvahelistele ettevõtetele ja organisatsioonidele ning omavalitsustele ja riikidele, mille maksesuutlikkust on reitinguagentuurid oma investeerimisjärgu reitinguga kinnitanud. Reitinguagentuuride hinnangul põhinevad osaliselt ka reitinguklassid 3 kuni 13, ehkki selles kategoorias on peamiselt rahvusvahelise reitinguta Eesti ettevõtted.

Ettevõtluslaenude sisemiste reitingute jaotus:

- 1 – minimaalne krediidirisk. Reiting määratakse ainult reitinguagentuuride reitingute põhjal, reitinguagentuuride poolt omistatud reitingute keskmine peab vastama vähemalt väärtusele AAA (Moody's reiting Aaa).
- 2 – minimaalne krediidirisk. Reiting määratakse ainult reitinguagentuuride reitingute põhjal, reitinguagentuuride poolt omistatud reitingute keskmine peab vastama vähemalt väärtusele AA+ (Moody's Aa1).
- 3 – madal krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele AA- (Moody's Aa3).
- 4 – madal krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele A- (Moody's A3).
- 5 – madal krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele BBB+ (Moody's Baa1).

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

- 6 – madal krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele BBB (Moody's Baa2).
- 7 – keskmine krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele BBB- (Moody's Baa3).
- 8 – keskmine krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele BB (Moody Ba2).
- 9 – kõrgendatud krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele BB- (Moody's Ba3).
- 10 – kõrge krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele B+ (Moody's B1).
- 11 – kõrge krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele B- (Moody's B3).
- 12 – mitterahuldav reiting. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Krediidianalüütik hindab ettevõtte finantspositsiooni piisavalt nõrgaks, mis viitab väga kõrgele maksejõuetuse tõenäosusele. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele C (Moody's Caa3).
- 13 – ettevõte on maksejõuetu.

Ettevõtluslaenude ja ettevõtete arvelduskrediidi jaotus sisemise reitingu järgi 31.12.2017 *(tuhandetes eurodes)*	Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud	Tähtaega ületanud, kuid mitte alla hinnatud	Individuaalselt allahinnatud	Kokku
4 madal krediidirisk	794	0	0	794
5 madal krediidirisk	18 637	0	0	18 637
6 madal krediidirisk	113 983	0	0	113 983
7 keskmine krediidirisk	126 335	0	0	126 335
8 keskmine krediidirisk	139 264	0	0	139 264
9 kõrgendatud krediidirisk	44 452	0	0	44 452
10 kõrge krediidirisk	23 649	0	0	23 649
11 kõrge krediidirisk	6 898	3 716	0	10 613
12 mitterahuldav reiting	4 119	50	0	4 169
13 maksejõuetu	0	0	14 043	14 043
Kokku	**478 131**	**3 766**	**14 043**	**495 940**

Ettevõtluslaenude ja ettevõtete arvelduskrediidi jaotus sisemise reitingu järgi 31.12.2016 *(tuhandetes eurodes)*	Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud	Tähtaega ületanud, kuid mitte alla hinnatud	Individuaalselt allahinnatud	Kokku
4 madal krediidirisk	915	0	0	915
5 madal krediidirisk	2 585	0	0	2 585
6 madal krediidirisk	68 909	0	0	68 909
7 keskmine krediidirisk	103 073	0	0	103 073
8 keskmine krediidirisk	113 961	0	0	113 961
9 kõrgendatud krediidirisk	38 844	417	0	39 261
10 kõrge krediidirisk	22 609	68	0	22 677
11 kõrge krediidirisk	18 377	0	0	18 377
12 mitterahuldav reiting	1 004	530	0	1 533
13 maksejõuetu	0	9	1 389	1 398
Kokku	**370 278**	**1 024**	**1 389**	**372 691**

Grupp hindab laenu mittetöötavaks ja hindab alla, kui laenumakseid ei ole tähtajaks tasutud ja/või eeldatav tagatise realiseerimisest saadav rahavoog ei kata laenu põhiosa jääki ega intressimakseid. Grupp hindab neid laene individuaalselt. Individuaalse hindamise puhul on allahindluse suuruseks nõude bilansilise väärtuse ning sisemise intressimääraga diskonteeritud oodatavate rahavoogude nüüdisväärtuse vahe. 2017. aastal tegi Grupp ettevõtluslaenudele allahindlusi kogusummas 2 267 tuhat eurot (2016: 932 tuhat eurot).

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Reitingute 10-13 laenuklientide osas toimub sagedasem monitoorimine, mille käigus hinnatakse laenusaaja maksevõimet. Maksekäitumise halvenemise korral hinnatakse individuaalse allahindluse moodustamise vajadust muuhulgas ka laenu tagatist arvesse võttes, mistõttu osad laenud ei ole individuaalselt alla hinnatud, kuna nad on piisavalt tugevalt tagatud. Nendele laenudele rakendatakse üldallahindluse reitingupõhist määra.

Lisaks väljastatud laenudele on sõlmitud ja allkirjastatud laenulepinguid, mille osas väljastamata laenulimiit oli 31.12.2017 seisuga 179 572 tuhat eurot (31.12.2016: 132 520 tuhat eurot), vt ka lisa 23.

Järgnevas tabelis on välja toodud ettevõtluslaenude väljastamata osad ja finantsgarantiide limiidid. Bilansivälistele kohustustele ei ole moodustatud eraldisi, kuna tagatiste väärtus ületab võimalikku maksimaalselt kohustust. Lisaks sellele on Grupp seisuga 31.12.2017 võtnud kohustuse väljastada eraisikutele hüpoteeklaene, järelmaksu, tarbimislaenu, arvelduskrediiti ja krediitkaardi laene kokku summas 48 899 tuhat eurot (31.12.2016: 31 288 tuhat eurot). Kõik eraisikutele pakutavad valmisolekulaenud on saanud vähemalt “Hea” sisemise reitingu iga vaadeldava aruandeperioodi lõpus.

Bilansiväliste kohustuste krediidikvaliteet
(väljastamata valmisolekulaenud ettevõtetele ja finantsgarantiid)

(tuhandetes eurodes)	31.12.2017	31.12.2016
5 madal krediidirisk	5 632	793
6 madal krediidirisk	13 135	8 569
7 keskmine krediidirisk	25 582	30 336
8 keskmine krediidirisk	57 446	52 354
9 kõrgendatud krediidirisk	28 932	10 440
10 kõrge reiting	4 176	3 980
11 kõrge reiting	342	202
13 makseviivituses	760	0
Reitinguta (jaekliendid)	719	0
Kokku	**136 724**	**106 674**

Sisemiste reitingute jaotus muude laenutoodete osas:

- Suurepärane – aktsia- või võlaväärtpaberi tagatisel väljastatud finantsvõimenduslaenud ning väga madala äririskiga laenud.
- Väga hea – keskmisest madalama äririskiga laenud, millel ei ole ühtegi makset üle tähtaja.
- Hea – keskmisest madalama äririskiga laenud, mis on kuni 30 päeva makseviivituses olnud.
- Rahuldav – keskmise äririskiga laenud, mis on kuni 60 päeva makseviivituses olnud.
- Kahtlane või nõrk – suure äririskiga laenud, mis on üle 60 päeva makseviivituses olnud ja kohtutäituri menetluses olev portfell.

Seisuga 31.12.2017 *(tuhandetes eurodes)*	Jaelaenud	Finantsvõimendus	Krediitkaardid	Liising	Tarbimislaenud	Järelmaks	Arvelduskrediit	Hüpoteeklaenud	Kokku
Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud									
Suurepärane	0	7 168	0	0	0	0	0	0	**7 168**
Hea ja väga hea	13 049	0	7 695	42 750	31 120	50 369	77	77 471	**222 531**
Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud									
Hea	481	0	0	1 725	0	5 202	0	169	**7 577**
Rahuldav	61	0	0	664	0	1 266	1	0	**1 992**
Kahtlane või nõrk	39	0	0	17	0	304	0	0	**360**
Individuaalselt allahinnatud									
Hea	0	0	78	0	2 160	52	0	0	**2 290**
Rahuldav	0	0	221	0	623	51	0	0	**895**
Kahtlane või nõrk	26	0	377	86	571	352	3	0	**1 415**
Kokku	**13 656**	**7 168**	**8 371**	**45 242**	**34 474**	**57 596**	**81**	**77 640**	**244 228**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Seisuga 31.12.2016 *(tuhandetes eurodes)*	Jaelaenud	Finantsvõi-mendus	Krediit-kaardid	Liising	Tarbimis-laenud	Järelmaks	Arveldus-krediit	Hüpoteek-laenud	Kokku
Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud									
Suurepärane	0	7 387	0	0	0	0	0	0	**7 387**
Hea ja väga hea	6 917	0	4 903	39 226	23 469	42 034	82	35 451	**152 082**
Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud									
Hea	171	0	0	1 193	0	4 075	0	0	**5 439**
Rahuldav	0	0	0	731	0	139	0	0	**870**
Kahtlane või nõrk	0	0	0	141	0	59	0	0	**200**
Individuaalselt allahinnatud									
Hea	0	0	0	0	2 413	0	0	0	**2 413**
Rahuldav	0	0	0	0	210	0	0	0	**210**
Kahtlane või nõrk	0	0	15	103	1 202	770	0	0	**2 090**
Kokku	**7 088**	**7 387**	**4 918**	**41 394**	**27 294**	**47 077**	**82**	**35 451**	**170 691**

Järgnevas tabelis on kajastatud laenude ja nõuete tagatiste info tagatise liigi ning bilansilise jääkväärtuse või tagatise õiglase väärtuse, juhul kui see on madalam, alusel. Alatagatud osa on kajastatud real “Tagatiseta”.

Laenude jagunemine tagatiste lõikes seisuga 31.12.2017 *(tuhandetes eurodes)*	Ettevõtlus-ja jaelaenud (sh arveldus-laenud)	Finantsvõi-mendus	Krediitkaardid, tarbimislaenud, eraisikute arvelduskrediit	Liising	Järelmaks	Hüpoteek-laenud	Kokku
Noteeritud väärtpaberid	0	7 168	0	0	0	0	7 168
Noteerimata väärtpaberid	36 603	0	0	0	0	0	36 603
Hüpoteek	233 876	0	0	0	0	77 640	311 516
Kredex ja MES käendused	4 410	0	0	0	0	0	4 410
Nõudeõiguse pant	15 163	0	0	0	0	0	15 163
Hoiuse pant	3 262	0	0	0	0	0	3 262
Liisitud vara	0	0	0	45 242	57 596	0	102 838
Muud	90 915	0	81	0	0	0	90 996
Tagatiseta	125 367	0	42 845	0	0	0	168 212
Kokku	**509 596**	**7 168**	**42 926**	**45 242**	**57 596**	**77 640**	**740 168**

Laenude jagunemine tagatiste lõikes seisuga 31.12.2016 *(tuhandetes eurodes)*	Ettevõtlus-ja jaelaenud (sh arveldus-laenud)	Finantsvõi-mendus	Krediitkaardid, tarbimislaenud, eraisikute arvelduskrediit	Liising	Järelmaks	Hüpoteek-laenud	Kokku
Noteeritud väärtpaberid	0	7 387	0	0	0	0	7 387
Noteerimata väärtpaberid	70 354	0	0	0	0	0	70 354
Hüpoteek	214 121	0	0	0	0	35 451	249 572
Kredex ja MES käendused	10 293	0	0	0	0	0	10 293
Nõudeõiguse pant	8 182	0	0	0	0	0	8 182
Hoiuse pant	3 376	0	0	0	0	0	3 376
Liisitud vara	0	0	0	41 394	47 077	0	88 471
Muud	34 451	0	82	0	0	0	34 533
Tagatiseta	39 002	0	32 212	0	0	0	71 214
Kokku	**379 779**	**7 387**	**32 294**	**41 394**	**47 077**	**35 451**	**543 382**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Tagatiseta laenude hulgas kajastuvad 2017. ja 2016. aastal krediitkaardilaenud ja Leedu tarbimislaenud.

Finantsvõimenduslaenude tagatisi monitooritakse igapäevaselt ning kui tagatise väärtus langeb, viiakse koheselt läbi vajalikud meetmed krediidikahjude vältimiseks. Seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 on kõik võimendus- ning repolaenud ületagatud. Tarbimis- ja krediitkaardilaenud on väljastatud tagatiseta ning riski maandamiseks toimub regulaarne klientide maksekäitumise monitoorimine. Liisingud, järelmaksulaenud, hüpoteeklaenud ning eraisikute arvelduskrediit on kõik ületagatud. Liisingute, järelmaksulaenude, hüpoteeklaenude ja arvelduskrediidi osas eraisikutele monitoorib Grupp regulaarselt võlgnevuses kliente.

Alatagatud ettevõtluslaenude osas tuleb arvesse võtta, et Grupp on teatud tagatiste (isiklikud käendused, kommertspandid) turuväärtust hinnanud konservatiivselt. Alatagatud laenud on peamiselt kõrgema riskiga, mille osas teostab Grupi krediidikomitee võimalike krediidikahjude maandamiseks igakuist monitoorimist. Alatagatud laenude hulgas on üle 90 päeva võlas lepinguid kogusummas 1 383 tuhat (2016: 399 tuhat) eurot, mille tagatiste väärtus on 0 tuhat (2016: 316 tuhat) eurot.

Ettevõtluslaenud ja ettevõtete arvelduskrediidid *(tuhandetes eurodes)*	Ületagatud laenud		Alatagatud laenud	
	Bilansiline jääkväärtus	Tagatise õiglane väärtus	Bilansiline jääkväärtus	Tagatise õiglane väärtus
Seisuga 31.12.2017	208 356	552 362	301 002	175 873
Seisuga 31.12.2016	314 139	731 661	65 640	26 638

Tagatiste turuväärtuse hindamisel lähtutakse konservatiivsuse printsiibist, mille puhul arvestatakse nii tagatise tüübi, asukoha, realiseerimise võimalikkuse ja likviidsusega. Kinnisasjade hindamisel kasutatakse eksperthinnanguid. Turuväärtuste ajakohasuse tagamiseks uuendatakse kommertskinnisvara individuaalseid hinnanguid vähemalt üks kord aastas. Elukondliku ning muu homogeenset tüüpi kinnisvara puhul kasutatakse regulaarseks ümberhindluseks ka statistilisi indekseerimis-mudeleid.

Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud laenude struktuur vastavalt makseviivituses oldud ajale (laenud, millel bilansipäeva seisuga on tasumata kas intressimakse või põhiosa makse, jaotatakse kategooriatesse vastavalt nõuete jääkidele varaseima graafikujärgse maksega võlgnevuses oldud aja järgi):

Seisuga 31.12.2017 *(tuhandetes eurodes)*	Ettevõtluslaenud (sh arvelduskrediit)	Jaelaenud	Liising	Järelmaks	Eraisikute arvelduskrediit	Hüpoteeklaenud	Kokku
Tähtaja ületanud nõuded							
1-30 päeva	56	481	1 725	5 202	0	169	**7 633**
31-60 päeva	3 710	61	664	1 266	1	0	**5 702**
61-90 päeva	0	39	17	304	0	0	**360**
91-180 päeva	0	0	0	0	0	0	**0**
181-360 päeva	0	0	0	0	0	0	**0**
üle 360 päeva	0	0	0	0	0	0	**0**
Kokku	**3 766**	**581**	**2 406**	**6 772**	**1**	**169**	**13 695**

Seisuga 31.12.2016 *(tuhandetes eurodes)*	Ettevõtluslaenud (sh arvelduskrediit)	Jaelaenud	Liising	Järelmaks	Eraisikute arvelduskrediit	Hüpoteeklaenud	Kokku
Tähtaja ületanud nõuded							
1-30 päeva	494	171	1 193	3 297	0	0	**5 155**
31-60 päeva	530	0	731	794	0	0	**2 055**
61-90 päeva	0	0	141	182	0	0	**323**
91-180 päeva	0	0	0	0	0	0	**0**
181-360 päeva	0	0	0	0	0	0	**0**
üle 360 päeva	0	0	0	0	0	0	**0**
Kokku	**1 024**	**171**	**2 065**	**4 273**	**0**	**0**	**7 533**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Individuaalselt allahinnatud laenude struktuur vastavalt makseviivituse oldud ajale (laenud, millel bilansipäeva seisuga on tasumata kas intressimakse või põhiosa makse, jaotatakse kategooriatesse vastavalt nõuete jääkidele varaseima graafikujärgse maksega võlgnevuses oldud aja järgi):

Seisuga 31.12.2017 *(tuhandetes eurodes)*	Ettevõtlus-laenud (sh arveldus-laenud)	Jaelaenud	Finantsvõi-mendus	Krediit-kaardid	Liising	Järelmaks	Tarbimis-laenud	Eraisikute arveldus-krediit	Kokku
Makseid ei ole üle tähtaja	0	0	0	0	0	12	37	0	**49**
Tähtaja ületanud nõuded									
1-30 päeva	0	0	0	78	0	40	2 123	0	**2 241**
31-60 päeva	0	0	0	221	0	51	623	0	**895**
61-90 päeva	0	0	0	115	0	35	268	0	**418**
91-180 päeva	12 664	26	0	176	78	161	159	3	**13 267**
181-360 päeva	0	0	0	60	7	37	88	0	**192**
üle 360 päeva	1 379	0	0	26	1	119	56	0	**1 581**
Kokku	**14 043**	**26**	**0**	**676**	**86**	**455**	**3 354**	**3**	**18 643**

Seisuga 31.12.2016 *(tuhandetes eurodes)*	Ettevõtlus-laenud (sh arveldus-laenud)	Jaelaenud	Finantsvõi-mendus	Krediit-kaardid	Liising	Järelmaks	Tarbimis-laenud	Eraisikute arveldus-krediit	Kokku
Makseid ei ole üle tähtaja	0	0	0	0	0	58	97	0	**155**
Tähtaja ületanud nõuded									
1-30 päeva	0	0	0	0	0	75	2 045	0	**2 120**
31-60 päeva	0	0	0	0	0	57	647	0	**704**
61-90 päeva	990	0	0	0	0	50	296	0	**1 336**
91-180 päeva	0	0	0	1	61	157	184	0	**403**
181-360 päeva	0	0	0	1	36	172	355	0	**564**
üle 360 päeva	399	0	0	13	6	201	201	0	**820**
Kokku	**1 389**	**0**	**0**	**15**	**103**	**770**	**3 825**	**0**	**6 102**

Muude nõuete krediidikvaliteet

(tuhandetes eurodes)	31.12.2017	31.12.2016
Allahindlusvajaduseta ja tähtaega mitte ületanud nõuded	9 392	3 182
Tähtaja ületanud nõuded (mitte alla hinnatud)	408	297
sh nõuded eraisikutele	215	7
sh nõuded juriidilistele isikutele	193	290
Kokku (lisa 14)	**9 800**	**3 479**

Seisuga 22. veebruar 2018 on laekumata muud nõuded summas 175 tuhat eurot, varasemate aastate jooksul ei ole Grupp muid nõudeid maha kandnud. Muud finantsvarad (vt lisa 15) summas 2 289 (31.12.2016: 941) tuhat eurot on Balti börside garantiideposiidid Tallinna, Riia ja Vilniuse börsidel tehtavate väärtpaberitehingute tagamiseks ning VISA ja MasterCard deposiidid krediitkaarditehingute tagamiseks. Grupp hindab vastaspoolte krediidiriski väga madalaks.

3.3 Tururisk

Tururisk tuleneb Grupi kauplemis- ja investeerimistegevusest intressitoodete, valuuta- ja aktsiaturgudel ning laenutegevusest ja finantseerimisallikate kaasamisest. Tururisk väljendab potentsiaalset kahju, mis võib tekkida valuutakursside, väärtpaberite hindade või intressimäärade ebasoodsatest muutustest. Potentsiaalsete kahjude hindamiseks kasutatakse sisemist hinnangut. Tururiskide maandamiseks on kehtestatud konservatiivsed kauplemisportfelli ja välisvaluuta netopositsiooni limiidid.

LHV Varahaldus investeerib suurema osa vabadest vahenditest enda poolt juhitud pensionifondide osakutesse. Tururiski jälgimisega tegeleb LHV Varahalduse juhatus.

3.3.1 Valuutarisk

Valuutarisk võib tekkida seoses välisvaluutas denomineeritud väärtpaberite omandamisega või välisvaluutas nõuete ja kohustuste tekkimisel klientide vastu. LHV Panga Treasury vastutab igapäevaselt välisvaluutade avatud netopositsioonide jälgimise eest. Grupi välisvaluuta riskimaandamine on kirjeldatud tururiskipoliitikas, kehtestatud limiitidega ning sise-eeskirjadega. Ettepanekud välisvaluutade avatud neto-positsioonide sisemistele limiitidele teeb riskikontrolli üksus ja Treasury ning limiidid kinnitatakse riski ja kapitali komitee poolt. Komitee poolt seatakse maksimaalne euro ekvivalendi nominaalne limiit suhestatuna Grupi neto-omavahenditesse. Individuaalsele valuutale määratud limiidid on kooskõlas Eesti Panga poolt antud juhistega. Kui riskile avatud positsioon ületab Komitee poolt kehtestatud limiite, rakendatakse koheselt meetmed selliste positsioonide sulgemiseks või vähendamiseks (maandatakse risk vastavate instrumentidega, nt valuutaforward, valuutafutuur).

Teostatud on tundlikkuse analüüs valuutariskile avatud positsioonidest tulenevate põhjendatud võimalike muutuste mõju kohta koondkasumile juhul, kui kõik muud muutujad on konstantsed.

Mõju koondkasumile

(tuhandetes eurodes)	2017	2016
USD kurss +/- 10%	+/-16	+/-2
SEK kurss +/- 10%	+/-4	+/-2
GBP kurss +/- 10%	+/-1	+/-2
CHF kurss +/- 10%	+/-1	+/-2

Avatud valuutapositsioonid

Järgnevad tabelid annavad ülevaate valuutade avatud positsioonist tulenevast riskist. Erinevates valuutades nomineeritud varad ja kohustused on tabeli veergudes toodud euro ekvivalendis vastavalt bilansipäeval kehtinud vahetuskursile. Finantsseisundi aruandes õiglases väärtuses kajastatud tuletisinstrumendid on kajastatud bilansiväliste varade/kohustuste hulgas lepingulistes summades. Grupi avatus valuutariskile ja finantsvarade ning -kohustuste mahud bilansipäeval ei erine oluliselt aasta jooksul esinenud keskmisest positsioonist. Valuutariski kandvate varade koosseisus ei ole esitatud valuutafutuure nende õiglases väärtuses, mis käesolevas tabelis on näidatud bilansiväliste varade/kohustuste hulgas lepingulistes summades, samuti ei kajastu tabelis valuutariski mittekandvad varad (põhivarad), kohustused

31.12.2017

(tuhandetes eurodes)	Lisa	EUR	CHF	GBP	SEK	USD	Muud	Kokku
Valuutariski kandvad varad								
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	10	922 431	2 587	28 237	892	1 359	5 706	**961 212**
Finantsvarad õiglases väärtuses	11, 12	21 998	0	0	4	34 603	29	**56 634**
Laenud ja nõuded klientidele	13	730 165	0	4	14	1 832	28	**732 043**
Muud nõuded klientidele	14	9 357	7	204	11	145	76	**9 800**
Muud finantsvarad	15	288	0	0	0	2 001	0	**2 289**
Valuutariski kandvad varad kokku		**1 684 239**	**2 594**	**28 445**	**921**	**39 940**	**5 839**	**1 761 978**
Valuutariski kandvad kohustused								
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	1 457 593	2 534	33 134	3 558	42 646	3 464	**1 542 929**
Finantskohustused õiglases väärtuses	12	0	0	0	1	1	0	**2**
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused	18	63 596	66	259	82	54	2 775	**66 832**
Allutatud kohustused	20	30 900	0	0	0	0	0	**30 900**
Valuutariski kandvad kohustused kokku		**1 552 089**	**2 600**	**33 393**	**3 641**	**42 701**	**6 239**	**1 640 663**
Tuletisinstrumendi avatud brutopositsioon lepingulistes summades		699	0	4 959	2 763	3 615	450	**12 486**
Tuletisinstrumendi avatud brutopositsioon lepingulistes summades		11 787	0	0	0	699	0	**12 486**
Avatud valuutapositsioon		**121 062**	**-7**	**10**	**43**	**155**	**51**	**121 315**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

31.12.2016

(tuhandetes eurodes)	Lisa	EUR	CHF	GBP	SEK	USD	Muud	Kokku
Valuutariski kandvad varad								
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	10	278 929	1 994	13 061	3 942	6 668	1 906	**306 500**
Finantsvarad õiglases väärtuses	11, 12	34 505	0	0	1	41 243	441	**76 190**
Laenud ja nõuded klientidele	13	535 747	4	4	2	1 873	11	**537 641**
Muud nõuded klientidele	14	3 255	1	43	6	171	3	**3 479**
Muud finantsvarad	15	211	0	0	0	730	0	**941**
Valuutariski kandvad varad kokku		**852 647**	**1 999**	**13 108**	**3 951**	**50 685**	**2 361**	**924 751**
Valuutariski kandvad kohustused								
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	700 874	1 983	13 264	3 869	55 924	1 667	**777 581**
Finantskohustused õiglases väärtuses	12	0	0	0	0	72	137	**209**
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused	18	8 116	2	1 226	65	5 341	1 227	**15 977**
Allutatud kohustused	20	30 900	0	0	0	0	0	**30 900**
Valuutariski kandvad kohustused kokku		**739 890**	**1 985**	**14 490**	**3 934**	**61 337**	**3 031**	**824 667**
Tuletisinstrumendi avatud brutopositsioon lepingulistes summades		1 675	0	1 398	0	11 548	1 263	**15 884**
Tuletisinstrumendi avatud brutopositsioon lepingulistes summades		13 440	0	0	0	876	1 568	**15 884**
Avatud valuutapositsioon		**100 992**	**14**	**16**	**17**	**21**	**-975**	**100 084**

3.3.2 Hinnarisk

Hinnariski kandvateks finantsinstrumentideks on Grupi kauplemisportfelli ja investeerimisportfelli väärtpaberid (vt lisa 11, 12). Grupis on kehtestatud limiidid kauplemisportfelli suurusele ning määratud krediidi kvaliteedi reitingud investeerimisportfelli võlakirjadele. Limiitidest kinni pidamist kontrollib riskijuhtimise üksus.

Vastavalt investeerimisfondide seadusele on LHV Varahalduse kui fondivalitseja minimaalne osalus igas tema hallatavas kohustuslikus pensionifondis 0,5% (kuni 9.01.2017 kehtinud investeerimisfondide seaduse kohaselt 1%) osakute arvust. Fondide osakute NAV-i muutuste ajaloolise liikumise ja volatiilsuse põhjal peaksid hinnamuutused jääma +/- 10% piiresse järgmise 12-kuuse perioodi jooksul ning kõige tõenäolisem on muutus +/- 5%, mille mõju kasumiaruandele on kajastatud tabelis allpool.

LHV Varahaldus hoiustab ülejäänud aktivad eurodes, likviidselt ning ilma investeerimisriski võtmata.

Pank ei hoia oma positsioonis märkimisväärses ulatuses aktsiaid ja fondiosakuid (vt lisa 12), mille tõttu tundlikkus nende positsioonide turuväärtuse muutusele on marginaalne.

Panga turuhinnas kajastatav võlakirjaportfell on lühiajaline ja kvaliteetne, mistõttu ligikaudne turu riskipreemiate muutumise mõju portfelli turuväärtusele on vastavalt teostatud stressitestidele 1,0% (2016: 1,0%).

Grupi suurima üksuse AS LHV Pank riskipositsioonide tundlikkuse analüüs põhjendatud võimalike muutuste mõju kohta netokasumile (tuhandetes eurodes):

Mõju kasumiaruandele

(tuhandetes eurodes)	2017	2016
Aktsiad ja fondiosakud +/-10%	+/-51	+/-27
Kohustuslikud pensionifondi osakud +/- 5%	+/-313	+/-543
Võlakirjad (FVTPL) +/-1,0% (+/-1,0%)	+/-491	+/-636

Mõju muu koondkasumile

(tuhandetes eurodes)	2017	2016
Võlakirjad (AFS) +/-1,0% (+/-1,0%)	+/-6	+/-35

3.3.3 Intressimäära risk

Intressimäära risk avaldub bilansiliste ja bilansiväliste varade, kohustuste ja tuletisinstrumentide omavahelises mittevastavuses seoses intressimäärade ümberhindamise perioodide, mahtude või intressimäärdega. Grupi intressimäära riski juhtimine baseerub riskipoliitikal, limiitidel ja sise-eeskirjadel, mille eesmärgiks on tuvastada kõik olulised intressimäära riski tekkimise võimalused ja hoida tasakaalukat riskivõtmist. Intressimäära riski mõõdetakse mitmete stsenaariumianalüüside põhjal teostatud intressitulu arvutustega ning võrreldes saadud tulemuste erinevusi. Põhiliselt mõõdetakse intressiriski kahe stsenaariumiga – intressimäärade tõusmisest või langusest tekkiv mõju Grupi neto intressitulule järgmisel 12 kuul. Intressimäärade riski juhtimiseks on määratud sisemised limiidid AS LHV Panga riski ja kapitali komitee poolt ning operatiivne riskijuhtimine on Treasury vastutusala.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Intressimäära riski jälgimise, mõõtmise ja juhtimise eesmärk on hinnata Grupi intressikandvate toodete kasumlikkust, prognoosida intressitulusid ning sätestada piirid riski juhtimiseks ennetamaks tulude olulist vähenemist riskide limiteerimise kaudu kolmes perspektiivis:

- rahavoo intressirisk, kus limiteeritakse aastase neto intressitulu muutus 1% turu intressimuutuse korral võrreldes hinnanguliste tegelike tuludega tulenevalt hetke bilansi instrumentide tähtaja struktuurist;
- intressitulu sensitiivsust lähtuvalt positsioonide pikkusest bilansis;
- õiglase väärtuse intressirisk, kus limiteeritakse Grupi majandusliku väärtuse muutus 1% turu intressimäärade muutuse korral (varade ja kohustuste õiglane väärtus leitakse tulevaste rahavoogude diskonteerimise teel turu intressimääradega).

Eeldatakse, et varade ja hoiuste bilansilised väärtused ning marginaalid jäävad ajas konstantseks. 2017. aastal hoiuste intressimäärad ei muutunud ning püsisid tasemetel kuni 1,0% (kuni 1,0 % aastal 2016).

Antud finantsvõimenduslaenude intressimäärasid muudetakse maksimaalselt kord kuus vastavalt turu intressimäärade liikumisele. 2017. aastal oli saadud sihtotstarbeliste laenude intressimäär 1,0% (2016: 1,4%). 2014. aastal sõlmitud allutatud laenude sisemine intressimäär oli 7,44% ning 2015. aastal sõlmitud allutatud laenude sisemine intressimäär oli 6,5%. Lepinguliste intressimäärade osas on informatsioon toodud lisas 21.

Seisuga 31.12.2017 on teostatud stresstestid Grupi suurima intressitundlikkusega üksusele AS LHV Pank. 1 protsendipunkti turu intressimäärade tõusu mõju panga aastasele neto intressitulule ja kasumile oli 31.12.2017 seisuga +5 584 tuhat eurot (2016: +2 473 tuhat eurot). Samal ajal mõjutaks 1 protsendipunkti intressimäärade langus panga aastast neto intressitulu (kasumit) -1 567 tuhande euro võrra (2016: -1 119 tuhande euro võrra). 1 protsendipunkti turu intressimäärade tõusu mõju panga majanduslikule väärtusele ehk omakapitalile oli +7 520 tuhat eurot (2016: +7 599 tuhat eurot). 1 protsendipunkti langus turu intressimäärades mõjutaks panga majanduslikku väärtust (omakapitali) 16 639 tuhande euro võrra (2016: -8 207 tuhande euro võrra). Mõju Grupi majanduslikule väärtusele on mõlema stsenaariumi korral positiivne, kuivõrd Grupp on investeerinud lühiajalistesse aktivatesse, klientidele väljastatud laenud baseeruvad suurel määral 6 kuu euriboril, mille tase laenulepingute järgi ei lange alla 0 protsendi ning tulenevalt nõudmiseni kohustuste käitumuslikust pikema-ajalisest iseloomust on keskmine intressiteenivate varade kestvus lühem kui intressikandvate kohustuste keskmine kestus.

Nii neto intressitulu muutuse mõju kasumile kui ka ökonoomilise kapitali muutuse simuleerimisel on intressimäärade languse korral arvestatud aktivas olevate lepingute tingimusi ning passivas on tehtud eeldus, et kaasatud hoiuste intressimäärad ei muutu negatiivseks. Intressimäärade tõusu simuleerimisel on Pank lähtunud konservatiivsuspõhimõttest – hoolimata sellest, et tuletistehingute tasemed turul annavad alust eeldada, et järgmise 2 aasta jooksul ei muutu turul drastiliselt tähtajaliste hoiuste intressimäärad, mille tõttu võiks nõudmiseni hoiustest olulises ulatuses raha liikuda tähtajalistele hoiustele - oleme siiski arvestanud, et nõudmiseni ja tähtajaliste hoiuste suhe muutub võrdseks.

Nõudmiseni hoiused on kestusega 2 aastat tulenevalt nende käitumuslikust iseloomust. Nõudmiseni hoiuse intress ei ole turumäärade kõikumise suhtes tundlik.

LHV Panga intressiteenivate varade ja intressikandvate kohustuste struktuur intressi ümber hindamise tähtaja järgi on esitatud järgnevates tabelites nõuete ja kohustuste põhisummades. Finantsvõimenduslaenu käsitletakse kui kuuajalist toodet järgmise intressimäära fikseerimise tähtajani.

Intressimäära risk
31.12.2017

(tuhandetes eurodes)	Lisa	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Vahesumma	Kogunenud intress	Allahindlused	Kokku
Finantsvarad									
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	10	961 212	0	0	0	**961 212**	0	0	**961 212**
Finantsvarad õiglases väärtuses (võlakirjad)	11, 12	0	29 715	15 834	2 000	**47 549**	2 144		**49 693**
Laenud ja nõuded klientidele	13	299 246	382 016	41 528	14 851	**737 641**	2 527	-8 125	**732 043**
Kokku		**1 260 458**	**411 731**	**57 362**	**16 851**	**1 746 402**	**4 671**	**-8 125**	**1 742 948**
Finantskohustused									
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	553 360	96 246	893 085	0	**1 542 691**	238		**1 542 929**
Allutatud kohustused *	20	0	0	0	30 900	**30 900**	210	0	**31 110**
Kokku		**553 360**	**96 246**	**893 085**	**30 900**	**1 573 591**	**448**	**0**	**1 574 039**
Intressi ümberhindamise aja erinevus			**707 098**	**315 485**	**-835 723**	**-14 049**	**172 811**		

Intressimäära risk

31.12.2016 *(tuhandetes eurodes)*	Lisa	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Vahesumma	Kogunenud intress	Allahind-lused	Kokku
Finantsvarad									
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	10	306 500	0	0	0	**306 500**	0	0	**306 500**
Finantsvarad õiglases väärtuses (võlakirjad)	11, 12	6 947	34 789	16 560	3 332	**61 628**	2 768	0	**64 396**
Laenud ja nõuded klientidele	13	243 015	245 086	52 792	461	**541 354**	2 028	-5 741	**537 641**
Kokku		**556 462**	**279 875**	**69 352**	**3 793**	**909 482**	**4 796**	**-5 741**	**908 537**
Finantskohustused									
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	58 760	82 914	635 393	0	**777 067**	514	0	**777 581**
Allutatud kohustused *	20	0	0	0	30 900	**30 900**	210	0	**31 110**
Kokku		**58 760**	**82 914**	**635 393**	**30 900**	**807 967**	**724**	**0**	**808 691**
Intressi ümberhindamise aja erinevus			**497 702**	**196 961**	**-566 041**	**-27 107**	**101 515**		

* 2015. aastal ja 2016. aastal sõlmitud allutatud laenude lepinguline tähtaeg on 10 aastat ning fikseeritud intressimäär on 6,5%. 2014. aastal sõlmitud allutatud laenude lepinguline tähtaeg on 10 aastat ning fikseeritud intressimäär on 7,25%.

3.4 Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on seotud Grupi maksevõimega lepinguliste kohustuste õigeaegseks täitmiseks ning see tuleneb erinevustest varade ja kohustuste tähtaegade vahel. Grupi likviidsusjuhtimine ja strateegia baseerub riskipoliitikal, mis sisaldab mitmeid likviidsusriski meetmeid, kehtestab limiidid ning sise-eeskirjad. Vastavalt Grupi riskipoliitikale on võetud likviidsusjuhtimises konservatiivne lähenemine. Likviidsusriski juhtimine sisaldab stressiteste ning likviidsusjuhtimisega seotud äritegevuse jätkuvuse taasteplaane. Stressitestide raamistik hõlmab ellujäämisperioodi mõõdikuid, mis kirjeldavad kombineeritud likviidsusriski stsenaariumit, sisaldades nii ettevõttepõhist kui ka turu-ülest stressi. Sisemisi mõõdikuid täiendavad Basel III mõõdikud – likviidsuse kattekordaja (LCR) ja stabiilse rahastamise kordaja (NSFR) mille osas on Grupp täitnud kõik nõuded seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016. Likviidsuse kattekordaja (LCR) standardi eesmärk on kindlustada, et Grupil oleks piisav hulk koormamata kõrge kvaliteedi ja likviidsusega varasid, mida oleks võimalik ilma olulisi kahjusid kandmata monetiseerida, tulemaks toime likviidsusvajadusega 30 päevases stressistsenaariumis. Normatiivi väljundiks on likviidsete varade ja stressistsenaariumi likviidsusvajaduse jagatis, mille piirmääraks on 100%. Grupi likviidsuse kattekordaja tase 31.12.2017 seisuga oli 121% (2016: 222%).

NSFR eesmärk on kindlustada, et Grupil oleks piisavalt stabiilseid finantseerimisallikaid finantseerimaks pikaajalisi varasid. Pangandusmääruses ning Baseli panganduskomitee poolt 2014. aasta oktoobris avaldatud ettepanekute kohaselt oli Grupi NSFR tase 31.12.2017 seisuga 141% (2016: 152%). Stabiilse rahastamise kattekordaja kehtestatakse miinimumnõudena alates 2018. aastast tasemel 100%.

Likviidsusriski juhtimisega tegeleb LHV Panga Treasury. Likviidsusriski maandamiseks jälgitakse igapäevaselt nõuete ja kohustuste tõenäolist netopositsiooni erinevate ajavahemike kaupa ning hoitakse seejuures igal ajal oma arvel piisavat varu likviidseid vahendeid, samuti jälgitakse Grupi kohustuste kontsentratsiooni tähtaegade lõikes. Ootamatute rahaliste väljaminekute katteks hoiab Grupp likviidsuspuhvrit. Likviidsuspuhver koosneb rahalistest vahenditest deposiitides ja keskpanga juures ning Treasury poolt hoitavatest likviidsetest väärtpaberitest, mida saab kiiresti realiseerida või kasutada tagatisena keskpangalt lisavahendite kaasamisel. Grupil on piisavalt likviidseid vahendeid väljastamaks valmisolekulaene. Seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 ei ole Grupil ühtegi tähtaega ületanud võlgnevust.

Võlakirjaportfellist valdava osa instrumentide tagatisel on võimalik võtta keskpangast lühiajalist laenu.

Järgnevates tabelites on ära toodud finantsvarade ja –kohustuste, v.a. tuletisinstrumendid, jaotus tähtaegade lõikes lepinguliste tuleviku diskonteerimata rahavoogude alusel ning eraldi tulbas on kajastatud summad finantsseisundi aruandest. Tähtaegade analüüsis on rahavood jaotatud perioodidesse, millal rahavood tekivad (sh rahavood intressidest). Vastavat selgitust nende varade ja kohustuste õiglase väärtuse kohta vt lisa 3.6.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

31.12.2017

(tuhandetes eurodes)	Lisa	Nõudmiseni	0-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Bilansiline väärtus
Kohustused lepinguliste tähtaegade järgi								
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	1 409 662	37 104	90 332	3 335	2 864	**1 543 297**	**1 542 929**
Allutatud kohustused	20	0	532	1 596	8 511	35 554	**46 193**	**30 900**
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused	18	0	66 832	0	0	0	**66 832**	**66 832**
Valmisolekulaenud	23	0	179 572	0	0	0	**179 572**	**0**
Väljastatud finantsgarantiid lepingulistes summades	23	0	5 999	0	0	0	**5 999**	**0**
Välisvaluuta tuletisinstrumendid (arveldamine brutos)		0	11 825	0	661	0	**12 486**	**0**
Finantskohustused õiglases väärtuses	12	0	2	0	0	0	**2**	**2**
Kohustused kokku		**1 409 662**	**301 866**	**91 928**	**12 507**	**38 418**	**1 854 381**	**1 640 661**
Likviidsusriski katteks hoitavad varad lepinguliste tähtaegade järgi								
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	10	961 212	0	0	0	0	**961 212**	**961 212**
Finantsvarad õiglases väärtuses (võlakirjad)	11, 12	0	180	30 952	17 005	2 084	**50 221**	**49 693**
Laenud ja nõuded klientidele	13	0	55 668	171 720	488 968	95 517	**811 873**	**732 043**
Nõuded klientidele	14	0	9 800	0	0	0	**9 800**	**9 800**
Muud finantsvarad	15	2 289	0	0	0	0	**2 289**	**2 289**
Välisvaluuta tuletisinstrumendid (arveldamine brutos)			11 825	0	661	0	**12 486**	**0**
Kokku likviidsusriski katteks hoitavad varad		**963 501**	**77 473**	**202 672**	**506 634**	**97 601**	**1 847 881**	**1 755 037**
Finantskohustuste ja -varade tähtaegade vahe		**-446 161**	**-224 393**	**110 744**	**494 127**	**59 183**	**-6 500**	

31.12.2016

(tuhandetes eurodes)	Lisa	Nõudmiseni	0-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Bilansiline väärtus
Kohustused lepinguliste tähtaegade järgi								
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	624 219	67 007	83 814	3 357	0	**778 397**	**777 581**
Allutatud kohustused	20	0	532	1 596	8 511	37 682	**48 321**	**30 900**
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused	18	0	15 977	0	0	0	**15 977**	**15 977**
Valmisolekulaenud	23	0	132 520	0	0	0	**132 520**	**0**
Väljastatud finantsgarantiid lepingulistes summades	23	0	5 442	0	0	0	**5 442**	**0**
Välisvaluuta tuletisinstrumendid (arveldamine brutos)		0	15 156	0	728	0	**15 884**	**0**
Finantskohustused õiglases väärtuses	12	0	209	0	0	0	**209**	**209**
Kohustused kokku		**624 219**	**236 843**	**85 410**	**12 596**	**37 682**	**996 750**	**824 667**
Likviidsusriski katteks hoitavad varad lepinguliste tähtaegade järgi								
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	10	306 427	73	0	0	0	**306 500**	**306 500**
Finantsvarad õiglases väärtuses (võlakirjad)	11, 12	0	7 666	36 123	18 474	3 613	**65 876**	**64 396**
Laenud ja nõuded klientidele	13	0	42 969	140 761	381 350	40 710	**605 791**	**537 641**
Nõuded klientidele	14	0	3 479	0	0	0	**3 479**	**3 479**
Muud finantsvarad	15	941	0	0	0	0	**941**	**941**
Välisvaluuta tuletisinstrumendid (arveldamine brutos)		0	15 156	0	728	0	**15 884**	**0**
Kokku likviidsusriski katteks hoitavad varad		**307 368**	**69 343**	**176 884**	**400 552**	**44 323**	**998 470**	**912 957**
Finantskohustuste ja -varade tähtaegade vahe		**-316 851**	**-167 500**	**91 474**	**387 956**	**6 641**	**1 720**	

Järgnevas tabelis on ära toodud lühi- ja pikaajaliste varade ja kohustuste jaotus.

(tuhandetes eurodes)	Lisa	31.12.2017	31.12.2016
Käibevarad			
Nõuded keskpangale	10	905 339	265 127
Nõuded krediidiasutustele	10	40 498	33 300
Nõuded investeerimisühingutele	10	15 375	8 073
Müügiootel finantsvarad	11	555	579
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	12	30 427	43 559
Laenud ja nõuded klientidele	13	239 615	183 684
Muud nõuded klientidele	14	9 800	3 479
Muud varad	15	1 516	1 391
Käibevarad kokku		**1 243 125**	**539 192**
Põhivarad			
Müügiootel finantsvarad	11	220	220
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	12	25 432	31 832
Laenud ja nõuded klientidele	13	492 428	353 957
Muud finantsvarad	15	2 289	941
Materiaalne põhivara	16	1 421	1 191
Immateriaalne põhivara	16	4 327	4 500
Firmaväärtus	6	3 614	3 614
Põhivarad kokku		**529 731**	**396 255**
Varad kokku	**5**	**1 772 856**	**935 447**
Kohustused			
Lühiajalised kohustused			
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	1 536 883	773 608
Finantskohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	12	2	209
Võlad hankijatele ja muud kohustused	18	71 070	19 031
Lühiajalised kohustused kokku		**1 607 955**	**792 848**
Pikaajalised kohustused			
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	6 046	3 973
Allutatud kohustused	20	30 900	30 900
Pikaajalised kohustused kokku		**36 946**	**34 873**
Kohustused kokku	**5**	**1 644 901**	**827 721**

3.5 Riskikontsentratsioon

Finantsvarade ja -kohustuste jaotumine riikide lõikes kajastub järgnevates tabelites. Seisuga 31.12.2017 oli suure riskikontsentratsiooniga, st individuaalselt või seotud grupi riskiga üle 10% Grupi neto-omavahenditest (NOV), väljastatud laenu 8 kliendile (2016: kokku 7), mis moodustasid kokku 111% NOV-st (2016: 87%). Grupp on investeerinud 2 emitendi võlakirjadesse (2016: 3), kelle suhtes on suur riskikontsentratsioon, mis moodustavad kokku 33% NOV-st (2016: 74%). Klientide hoiustest on suure riskikontsentratsiooniga 3 kliendi hoiused, mis moodustavad 425% NOV-st.

Valmisolekulaenud summas 168 228 tuhat eurot on Eesti elanikele ja summas 11 345 tuhat eurot Leedu elanikele (2016: 127 285 tuhat eurot Eesti elanikele ja 5 235 tuhat eurot Leedu elanikele).

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

31.12.2017

(tuhandetes eurodes)	Lisa	Eesti	Läti	Leedu	Soome	Holland	Saksamaa	Muu EL	USA	Muud	Kokku
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	10	919 599	47	2 528	0	0	0	3 051	28 152	7 835	**961 212**
Finantsvarad õiglases väärtuses	11, 12	7 466	779	17 456	0	0	29 867	1 064	2	0	**56 634**
Laenud ja nõuded klientidele	13	650 871	3 644	46 269	998	91	42	26 580	45	3 503	**732 043**
Nõuded klientidele	14	8 481	372	947	0	0	0	0	0	0	**9 800**
Muud finantsvarad	15	109	0	0	0	0	0	0	2 180	0	**2 289**
Finantsvarad kokku		**1 586 526**	**4 842**	**67 200**	**998**	**91**	**29 909**	**30 695**	**30 379**	**11 338**	**1 761 978**
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	848 642	5 024	825	2 717	12 505	632	639 608	2 855	30 121	**1 542 929**
Allutatud kohustused	20	30 900	0	0	0	0	0	0	0	0	**30 900**
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused	18	60 382	3 047	3 360	27	0	0	13	3	0	**66 832**
Finantskohustused õiglases väärtuses	12	2	0	0	0	0	0	0	0	0	**2**
Finantskohustused kokku		**939 926**	**8 071**	**4 185**	**2 744**	**12 505**	**632**	**639 621**	**2 858**	**30 121**	**1 640 663**

31.12.2016

(tuhandetes eurodes)	Lisa	Eesti	Läti	Leedu	Soome	Holland	Saksamaa	Muu EL	USA	Muud	Kokku
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	10	287 878	326	2 392	0	0	0	5 100	7 919	2 885	**306 500**
Finantsvarad õiglases väärtuses	11, 12	12 316	2 737	18 788	0	0	33 660	8 657	2	30	**76 190**
Laenud ja nõuded klientidele	13	484 578	1 880	25 383	512	7	46	14 508	51	676	**537 641**
Nõuded klientidele	14	3 110	14	352	0	0	0	3	0	0	**3 479**
Muud finantsvarad	15	108	0	0	0	0	0	0	833	0	**941**
Finantsvarad kokku		**787 990**	**4 957**	**46 915**	**512**	**7**	**33 706**	**28 268**	**8 805**	**3 591**	**914 751**
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	666 870	1 617	2 024	1 072	1	201	71 983	746	33 067	**777 581**
Allutatud kohustused	20	30 900	0	0	0	0	0	0	0	**0**	**30 900**
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused	18	14 941	65	928	27	0	0	13	3	0	**15 977**
Finantskohustused õiglases väärtuses	12	209	0	0	0	0	0	0	0	0	**209**
Finantskohustused kokku		**712 920**	**1 682**	**2 952**	**1 099**	**1**	**201**	**71 996**	**749**	**33 067**	**824 667**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Laenude jaotus majandusharude lõikes (brutos):

(tuhandetes eurodes)	31.12.2017	%	31.12.2016	%
Eraisikud	191 744	25,9%	125 125	23,0%
Kinnisvaraalane tegevus	197 697	26,7%	149 145	27,4%
Tööstus	68 252	9,2%	43 541	8,0%
Kunst ja meelelahutus	29 292	4,0%	29 143	5,4%
Finantstegevus	78 113	10,6%	68 985	12,7%
Hulgi- ja jaekaubandus	21 112	2,9%	14 721	2,7%
Haldus- ja abitegevused	33 947	4,6%	11 953	2,2%
Veondus ja laondus	5 876	0,8%	12 835	2,4%
Põllumajandus	8 717	1,2%	8 341	1,5%
Muud teenindavad tegevused	15 485	2,1%	15 021	2,8%
Ehitus	19 421	2,6%	11 688	2,2%
Info ja side	8 439	1,1%	9 611	1,8%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	13 958	1,9%	12 451	2,3%
Haridus	2 218	0,3%	1 297	0,2%
Muud tegevusalad	45 897	6,2%	29 525	5,4%
Kokku (lisa 13)	**740 168**	**100%**	**543 382**	**100%**

3.6 Finantsvarade ja –kohustuste õiglane väärtus

(tuhandetes eurodes)	Lisa	1. tase	2. tase	3. tase	31.12.2017
Finantsvarad õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande					
Aktsiad ja fondiosakud *	12	430	6 261	0	**6 691**
Müügiootel finantsvarad	11	555	0	220	**775**
Võlakirjad õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	12	49 138	0	0	**49 138**
Intressiswapid ja valuutaforwardid	12	0	30	0	**30**
Finantsvarad kokku		**50 123**	**6 291**	**220**	**56 634**
Finantskohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande					
Intressiswapid ja valuutaforwardid	12	0	2	0	**2**
Finantskohustused kokku		**0**	**2**	**0**	**2**

(tuhandetes eurodes)	Lisa	1. tase	2. tase	3. tase	31.12.2016
Finantsvarad õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande					
Aktsiad ja fondiosakud *	12	408	10 866	50	**11 324**
Müügiootel võlakirjad	11	579	0	220	**799**
Võlakirjad õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	12	63 817	0	0	**63 817**
Intressiswapid ja valuutaforwardid	12	0	250	0	**250**
Finantsvarad kokku		**64 804**	**11 116**	**270**	**76 190**
Finantskohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande					
Intressiswapid ja valuutaforwardid	12	0	209	0	**209**
Finantskohustused kokku		**0**	**209**	**0**	**209**

*Aktsiad ja fondiosakud sisaldavad Grupi ettevõtte AS LHV Varahaldus investeeringut pensionifondi osakutesse summas 6 261 tuhat eurot (31.12.2016: 10 866 tuhat). Vastavalt investeerimisfondide seadusele on LHV Varahalduse kui fondivalitseja kohustuslik osalus 0,5% (kuni 09.01.2017 1%) kõigis kohustuslikes pensionifondi osakutes, mida ta haldab.

Grupi juhatus on hinnanud finantsseisundi aruandes korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud varade ja kohustuste õiglast väärtust. Õiglase väärtuse hindamiseks diskonteeritakse tuleviku rahavood turuintressikõvera alusel.

Hierarhias kasutatud tasemed:

1.tase – aktiivsel turul noteeritud hind

2. tase – hindamistehnika, mille sisendiks on turu informatsioon (sarnaste tehingute kursid ja intressikõverad)

3. tase – muud hindamismeetodid (näiteks diskonteeritud rahavoogude meetod) hinnanguliste sisenditega

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Intressiswapid ja valuutaforwardid on instrumendid, millede osas kasutatakse mudelipõhisel hindamisel õiglase väärtuse määramiseks aktiivsel turul kättesaadavaid sisendeid. Selliste turuväliste tuletisinstrumentide õiglane väärtus arvutatakse teoreetilise nüüdisväärtusena (NPV), kasutades sõltumatuid turuparameetreid eeldades, et ei eksisteeri riski ning määramatust. Nüüdisväärtuse diskonteerimisel kasutatakse turult kättesaadavat riskivaba tulususe määra.

AS LHV Varahalduse investeeringud pensionifondide osakutesse on noteeritud hinnaga turult, kuid turg on mitteaktiivne ning seetõttu kajastatud kui tase 2. Visa aktsiad ei ole aktiivsel turul kaubeldavad, mistõttu on nende väärtuse leidmisel kasutatud turuinformatsiooni sarnaste tehingute osas ja juhtkonnapoolseid hinnanguid.

Seisuga 31.12.2017 on ettevõtluslaenude ja ettevõtetele väljastatud arvelduskrediidi õiglane väärtus 1 009 tuhat eurot (0,10%) kõrgem bilansilisest väärtusest (31.12.2016: 2 063 tuhat eurot, 0,51% madalam). Laenud on väljastatud Grupi äritegevuse segmendis turutingimustel ning seetõttu ei erine nende laenude õiglane väärtus seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 oluliselt bilansilistest väärtustest. Laenude õiglase väärtuse määramisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid (diskonteeritud rahavoogude meetod vastavalt kehtivale turuintressile), mistõttu kuuluvad ettevõtluslaenud hierarhia 3. tasemele. Kasutatud intressimääraks on aruandeperioodi viimasel 6 kuul välja antud ettevõttelaenude keskmine intressimäär (2017: 3,71% ja 2016: 4,54%).

Tuhat eurot	Bilansiline väärtus	Õiglane väärtus	Erinevus	Tase
31.12.2017	454 441	454 874	0,10%	3
31.12.2016	343 994	342 227	-0,51%	3

Klientidele väljastatud liisingu intressid vastavad üldiselt turul sellele tootele pakutavatele intressimääradele. Arvestades, et intressikeskkond on olnud alates hetkest, mil Grupp alustas liisingu väljastamisega, suhteliselt stabiilne, võib öelda, et liisingulepingute õiglane väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Kuna õiglase väärtuse määramine eeldab olulist juhtkonnapoolset hinnangut, liigitatakse liisingud hierarhia 3. tasemele.

Klientidele antud hüpoteeklaenude intressid vastavad turul sellisele tootele pakutavatele intressimääradele. Kuna tegemist on pikaajalise tootega, on välja töötatud eraldi protsess jälgimaks turul teiste konkureerivate pankade poolt pakutavaid intressimäärasid. Arvestades, et hüpoteeklaenusid hakati aktiivselt väljastama oktoobris 2016 ning intressikeskkond ei ole oluliselt muutunud, siis hüpoteeklaenude õiglane väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Kuna õiglase väärtuse määramisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid, siis kuuluvad hüpoteeklaenud hierarhia 3. tasemele.

Klientidele antud finantsvõimenduse laenud, järelmaks ning krediitkaardilaenud on piisavalt lühiajalised ja väljastatud turutingimustel, seega ei muutu õiglane turuintress ja ka laenu õiglane väärtus oluliselt laenuperioodi jooksul. Väljastatud tarbimislaenude sisemine intressimäär on samal tasemel turul taolisele laenutootele pakutava intressimääraga ning võib öelda, et laenude bilansiline väärtus ei erine oluliselt nende õiglasest väärtusest. Finantsvõimenduse, krediitkaardilaenude, järelmaksu ja tarbimislaenude õiglase väärtuse määramisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid, mistõttu kuuluvad need laenud hierarhia 3. tasemele.

Nõuded klientidele (teised debitoorsed võlgnevused peale laenud ja nõuded klientide vastu) ning viitvõlad ja muud finantskohustused on tavapärase äritegevuse käigus tekkinud ja kuuluvad tasumisele lühiajaliselt, mistõttu ei erine nende õiglane väärtus juhtkonna hinnangul bilansilisest väärtusest oluliselt. Need nõuded ja kohustused ei kanna intressi. Nende debitoorsete võlgnevuste, tekkepõhiste kulude ja muude finantskohustuste õiglane väärtus on hierarhia tase 3.

Fikseeritud intressimääradega klientide hoiused ja saadud laenud on valdavas osas lühiajalised ja hoiuste hinnastamine toimub vastavalt turutingimustele, mistõttu tuleviku rahavoogude diskonteerimise tulemusena leitav hoiuste õiglane väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Kliendi hoiuste õiglase väärtuse määramisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid, mistõttu kuuluvad klientide deposiidid hierarhia 3. tasemele.

Allutatud laenud on saadud aastatel 2015 ja 2014. Nende laenude intressitasemed on ligilähedased (6,5% ja 7,25%) ning arvestades 2015. aasta oktoobris saadud laenu ja bilansipäeva vahelist suhteliselt lühikest perioodi, võib öelda, et intressitasemetes ei ole bilansipäevaks toimunud olulisi muutusi. Seega ei erine nende laenude õiglane väärtus oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Laenude õiglase väärtuse hindamisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid, mistõttu kuuluvad nad hierarhia 3. tasemele.

Vt ka finantsvarade ja finantskohustuste tähtajalist struktuuri likviidsusriski lisas 3.4.

3.7 Operatsioonirisk

Operatsioonirisk on võimalik kahju, mis tuleneb inimeste, protsesside või infosüsteemide vigadest. Igapäevaselt kasutatakse tehingute teostamisel võimalike kahjude minimeerimiseks tehingulimiitide ja pädevuste süsteeme ning Grupi tööprotseduurides rakendatakse kohustuste lahususe printsiipi, mille järgi peab tehingu või protseduuri teostamiseks olema vähemalt kahe töötaja või üksuse kinnitus.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Operatsiooniriskide jälgimisest saadav info abistab Grupi sisemise kapitali adekvaatsuse tagamiseks vajaliku alginfo kogumist ja kapitalinormide hindamist. Andmebaasi kogutud juhtumite analüüsi tulemusena on võimalik vaadata üle äriprotsesside kitsaskohad, vältida vigade tekkimist tulevikus ja maandada võimalikud riskid või määratleda nende aktsepteerimise tingimused. Operatsiooniriski andmebaasi info kogumise eest vastutab Grupi riskikontrolli juht.

Operatsiooniriskide hindamisel, jälgimisel ja maandamisel on oluline roll vastavuskontrollil ning siseauditi osakonnal. Vastavuskontrolli teostaja üheks ülesandeks on hinnata Grupi tegevuse kooskõla õigusaktides, järelevalve juhistes ja sise-eeskirjades sätestatud nõuetega. Siseaudit on sõltumatu ja objektiivne sihtfunktsioon, kelle kindlustandev ning konsulteeriv tegevus on suunatud Grupi tegevuse täiustamiseks, protsesside parendamiseks ja väärtuse lisamiseks. Siseaudit aitab kaasa Grupi eesmärkide saavutamisele, kasutades süsteemset ja distsiplineeritud lähenemist hindamaks ja täiustamaks riskide juhtimise, kontrolli ja organisatsiooni haldamise efektiivsust.

3.8. Vastavusrisk

Vastavusrisk on eksisteeriv või potentsiaalne oht tulule ja kapitalile, mis on tingitud õigusaktide, juhendite, standardite või eetikapõhimõtete täitmata jätmisest. Riski realiseerumisega võivad kaasneda trahvid, kahjunõuded, mainekahju, lepinguliste suhete lõppemine ja äärmisel juhul tegevusloa kehtetuks tunnistamine.

Vastavusriski juhtimise eesmärk on vältida vastavusriski avaldumist, sh trahvide määramist, kahjunõudeid, mainekahju, lepinguliste suhete katkemist ja tegevusloa kehtetuks tunnistamist.

Euroopa Keskpanga avaldatud riskihinnangut silmas pidades peab LHV õigusaktide muudatustega kaasnevat riski endiselt kõrgeks.

Vastavusriski juhtimiseks jälgib vastavuskontroll õigusaktide muudatusi ning hindab nende võimalikku mõju, informeerib muudatustest juhtorganeid ning osaleb muudatuste rakendamisel.

Igakuised ülevaated juhtorganitele hõlmavad erinevatest allikatest koondatud infot, sh erinevate järelevalveasutuste suuniseid, Euroopa Liidu tasandi ja siseriiklikke õigusakte. Ülevaadete tutvustamise käigus määratakse rakendamise eest vastutavad juhtorganite liikmed. Samuti on vastavuskontroll kaardistanud LHV äritegevust puudutavad õigusaktid.

LHV tegevust 2018. aastal enam mõjutavatest muudatustest võib esile tuua finantsinstrumentide turgude 2. direktiivi (MiFID), andmekaitsemääruse (GDPR), makseteenuste 2. direktiivi (PSD), IFRS 9, detailsete krediidiandmete aruannete esitamise nõuete määruse (AnaCredit) ja rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse.

Kokku tuvastas vastavuskontroll 2017. aastal 72 õigusakti, millega seotud muudatused LHV tegevust mõjutavad. See arv sisaldab nii muudatusi olemasolevates õigusaktides, kui ka uusi õigusakte. Osa muudatustest ei eelda märkimisväärseid muudatusi protsessides ja süsteemides, kuigi võivad avaldada olulist mõju LHV-le. Heaks näiteks on PSD ja selle rakendamise suunised.

Samas nõuavad mõned, nt MiFID, GDPR ja IFRS 9, rakendamiseks eraldi suuremahuliste projektide läbiviimist, mida on ka tehtud. Komplekssete küsimuste süsteemne lahendamine annab juhtorganitele kindluse, et olulises osas on LHV arvestanud muudatustega kaasnevat mõju ning rakendanud vajalikke meetmeid nõuete täitmiseks.

Lisaks õigusaktide muudatustest informeerimisele nõustab vastavuskontroll juhtorganite liikmeid ning LHV töötajaid õigusaktides sätestatud nõuete rakendamisel, osaleb uute toodete ja protsesside väljatöötamisel ning viib läbi riskipõhiseid tegevuse õigusaktidele vastavuse kontrolle.

Kõrgendatud tähelepanu pöörab LHV rahapesu ja terrorismi rahastamise ning rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamise nõuete täitmisele. Seda nii läbi kontrollitoimingute, kui ka tegevuse vastavuse hindamise õigusaktides sätestatud nõuetele. Valdkonnale piisava tähelepanu pööramiseks on LHV struktuuris vastavuskontrollist eraldi funktsioonina toimiv rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseüksus.

3.9. Rahapesu tõkestamine

Rahapesu risk seisneb ohus, et Panga teenuseid ja tooteid kasutatakse ära rahapesu ja terrorismi rahastamise toimepanemiseks. Lisaks võib rahapesu risk avalduda olukorras, kus Pank ei rakenda regulatsioonidest ja heast panganduslikust tulenevaid hoolsusmeetmeid ja Tunne Oma Klienti põhimõtet. Rahapesu riski realiseerumine väljendub eelkõige läbi vastavusriski või maineriski.

Rahapesu riski maandamiseks kasutab pank riskipõhist lähenemist, teenuste ja klientide riskihindamist ning riskidest tulenevat rahapesu monitooringut. Olulisel kohal on kõigi töötajate ja juhtkonna teadlikkus ja pühendumus rahapesu tõkestamise valdkonnas, mille tõstmiseks jagatakse asjakohast informatsiooni ja viiakse läbi koolitusi.

Tulenevalt Panga kiirest kliendibaasi ja maksete arvu kasvust otsustas Pank 2017. aastal võtta monitooringu ja skriiningu jaoks kasutusele tunnustatud väliste teenusepakkujate tarkvaralahendused seni kasutusel olnud majasiseste lahenduste asemel. Uute süsteemide rakendamine ja kasutuselevõtmine toimub 2018. aastal.

3.10. Muud riskid

3.10.1 Strateegiline ning äririsk

Strateegiline risk väljendub eeskätt valedes strateegilistes otsustes. Strateegilist riski maandatakse läbi kaalutletud äriplaanide ning analüüside teostamise. Samuti omab nii LHV Panga kui LHV Groupi juhtkond (nii juhatus kui ka nõukogu) pikaajalist pangandus ja/või ettevõtluskogemust. Uutele turgudele ja valdkondadesse sisenemisel kaasatakse eelnevalt alati vastava ala professionaalid ning teostatakse põhjalik analüüs.

3.10.2 Reputatsioonirisk

Reputatsioonirisk on defineeritud kui risk, mis tuleneb LHV maine halvenemisest klientide, äripartnerite, omanike, investorite või järelevalve silmis. Reputatsioonirisk tekib pigem muude riskide realiseerumise tagajärjel (näiteks operatsioooniriski või strateegilise riski realiseerumise tulemusena). Reputatsiooniriski maandava tegurina viib LHV läbi regulaarseid riskijuhtimisealaseid koolitusi ning samuti täiustatakse pidevalt kogu organisatsiooni hõlmavat riskijuhtimise raamistikku, mis kokkuvõttes tagab tugeva riskikultuuri.

3.10.3 Maarisk

Sarnaselt reputatsiooniriskiga väljendub maarisk üldjuhul mõne muu riski kaudu (operatsioonirisk, krediidirisk, strateegiline risk). LHV omab lisaks Eestile äritegevust Leedus ning teeb ettevalmistusi äritegevuse alustamiseks Ühendkuningriigis. Leedus omandati 2013. aastal olemasolev ning töötav laenuportfell koostöös kohaliku tunnustatud firmaga.

3.11 Varade ja kohustuste saldeerimine

Grupp on saldeerinud järgnevad varad ja kohustused.

31.12.2017	Brutosumma enne saldeerimist finantsseisundi aruandes	Saldeerimine	Netosumma finantsseisundi aruandes	Seotud vahendid, mida ei ole finantsseisundi aruandes tasaarveldatud: Finantsinstrumendid	Seotud vahendid, mida ei ole finantsseisundi aruandes tasaarveldatud: Saadud rahalised tagatised	Nettosummad
Varad						
Ettemaksed kaupmeestele registreeritud kliendilepingute eest	3 716	-3 449	267	0	0	267
Nõuded klientide vastu (finantsvõimenduslaenud, sh. repolaenud) (lisa 13)	7 168	0	7 168	-7 168	0	0
Nõuded investeerimisühingutele	20 628	-20 625	3	0	0	3
Kohustused						
Võlgnevused kaupmeestele	9 413	-3 449	5 964	0	0	5 964
Kohustused investeerimisühingutele	20 625	-20 625	0	0	0	0
31.12.2016						
Varad						
Ettemaksed kaupmeestele registreeritud kliendilepingute eest	3 292	-3 119	173	0	0	173
Nõuded klientide vastu (finantsvõimenduslaenud, sh. repolaenud) (lisa 13)	7 387	0	7 387	-7 387	0	0
Kohustused						
Võlgnevused kaupmeestele	3 738	-3 119	619	0	0	619

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 4 Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud

Vastavalt IFRS-le tuginevad mitmed aruandes esitatud finantsnäitajad rangelt raamatupidamislikele juhtkonna-poolsetele eeldustele ja hinnangutele, mis omavad mõju bilansikuupäeva seisuga raamatupidamise aruandes esitatud varade ja kohustuste väärtustele ning aruandes avaldatud tingimuslikele varadele ja kohustustele, samuti järgnevate majandusaastate aruandeperioodide tuludele ja kuludele. Kuigi need hinnangud põhinevad juhtkonna parimal teadmisel ning järeldustel käimasolevatest sündmustest, ei pruugi tegelik tulemus nendega lõpuks kokku langeda ja võib märkimisväärselt neist hinnangutest erineda. Juhtkonna hinnanguid on rakendatud laenude, nõuete ja investeeringute väärtuse hindamisel (lisad 10, 11, 12, 13 ja 14) ning materiaalse ja immateriaalse põhivara kasulike eluigade määramisel (lisa 16).

Hinnangud ja otsused vaadatakse pidevalt üle lähtudes mineviku kogemustest ja teistest faktoritest, kaasa arvatud ootustest tuleviku sündmustele, mis hetke asjaolusid arvestades tunduvad põhjendatud. Muudatusi juhtkonna hinnangutes kajastatakse edasiulatuvalt.

LISA 5 Ärisegmendid

LHV Pank jagab oma äritegevusi 3 peamiseks ärisegmendiks: jaepangandus, privaatpangandus ning ettevõtete pangandus. Ärisegmendid moodustavad osa Grupist, koos eraldi juurdepääsuga finantsandmetele, mis on ühtlasi aluseks äritulemuste regulaarsel jälgimisel Grupi otsustajate poolt. Kogu planeerimine ja tulemusmõõdikute paikapanek toimub segmentide tasemel. Igas segmendis koostatakse täielik bilanss ja kasumiaruanne. Grupil on planeerimine/mõõtmine lisaks eelpool nimetatud segmenditasemetele ka osakondade tasemel. Jaotus on tehtud kliendi/toote baasi alusel ning sarnased osakonnad on grupeeritud ühe segmendi alla. Privaatpangandus hõlmab kõrge netoväärtusega kliente, kelle jaoks investeeringud on peamine toode. Jaepangandus katab kõiki eraisikuid ja väikeseid juriidilisi isikuid, kelle krediidiriskile avatus on alla 250 tuhande euro. Tegemist on tavapärase universaalpanganduse segmentidega, pakkudes makseteenust, pangakaarte, krediiti jne. Ettevõtete panganduse segment hõlmab kõiki ettevõtteid ja teisi juriidilisi isikuid, kelle krediidiriskile avatus on üle 250 tuhande euro. Peamised tooted on laenud ja maksed. Varahalduse puhul on tegemist pensioni haldamise segmendiga, sisaldades II ja III pensionisammast. Nii Eestis kui ka Leedus on järelmaksu- ja tarbijafinantseerimise segment eraldi ettevõttena, hõlmates eraisikutele pakutavate väikelaenude äri. Need portfellid on suhteliselt väikesed, kuid tulenevalt klientide erinevast maksepraktikast tuleb seda käsitleda eraldi segmendiga. AS-i LHV Group juhatus on määratud otsustajaks, vastutades rahaliste eraldiste ja äritegevuse kasumlikkuse hindamise eest. Segmendi poolt esitatud tulemused sisaldavad otseselt segmendiga seotud tulusid ja kulusid.

Segmendi poolt raporteeritud müügitulu sisaldab tulu segmentidevahelistest tehingutest, st teistele grupi ettevõtetele AS-i LHV Pank poolt antud laenud. Intressitulu ning komisjoni- ja teenustasutulu jagunemine klientide asukoha lõikes on toodud lisades 7 ja 8. Grupil ei ole ühtegi klienti, kelle tulu moodustaks rohkem kui 10% vastavast tulu liigist.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

31.12.2017 *(tuhandetes eurodes)*	Jaepangandus	Privaat-pangandus	Ettevõtete pangandus	Varahaldus	Järelmaks ja tarbijafinant-seerimine Eestis	Järelmaks ja tarbijafinant-seerimine Leedus	Muud tegevused	Segmentide-vahelised elimineeri-mised	Kokku
Intressitulu	7 509	1 018	19 567	2	8 201	6 061	4 640	-6 362	40 636
Intressikulu	0	0	-3 720	-168	-1 095	-919	-5 593	6 362	-5 133
Neto intressitulu	**7 509**	**1 018**	**15 847**	**-166**	**7 106**	**5 142**	**-953**	**0**	**35 503**
Komisjoni- ja teenustasu tulu	10 529	988	1 094	13 293	485	1 201	13	0	27 603
Komisjoni- ja teenustasu kulu	-4 188	0	-301	0	-688	-11	-236	0	-5 424
Dividenditulu	0	0	0	0	0	0	3 803	-3 803	0
Neto teenustasutulu	**6 341**	**988**	**793**	**13 293**	**-203**	**1 190**	**3 580**	**-3 803**	**22 179**
Netotulu	**13 850**	**2 006**	**16 640**	**13 127**	**6 903**	**6 332**	**2 627**	**-3 803**	**57 682**
Netokasum finantsvaradelt	-22	0	0	294	0	0	707	0	979
Administratiiv- ja muud tegevuskulud, tööjõukulud	-10 353	-1 094	-4 995	-6 663	-1 668	-4 539	-2 771	0	-32 083
Ärikasum	**3 475**	**912**	**11 645**	**6 758**	**5 235**	**1 793**	**563**	**-3 803**	**26 578**
Laenude allahindluse kulu	-719	0	-2 234	0	-631	431	0	0	-3 153
Tulumaksukulu	0	0	0	-951	0	-297	0	0	-1 248
Puhaskasum	**2 756**	**912**	**9 411**	**5 807**	**4 604**	**1 927**	**563**	**-3 803**	**22 177**
Varad kokku	**1 061 023**	**99 630**	**565 451**	**19 128**	**43 255**	**54 154**	**97 496**	**-167 281**	**1 772 856**
Kohustused kokku	**1 189 006**	**256 916**	**190 442**	**2 586**	**33 149**	**45 427**	**31 198**	**-103 823**	**1 644 901**

Grupi intressitulude geograafiline jaotus ning jaotus toodete lõikes on toodud lisas 7

31.12.2017 *(tuhandetes eurodes)*	Jaepangandus	Privaat-pangandus	Ettevõtete pangandus	Varahaldus	Järelmaks ja tarbijafinant-seerimine Eestis	Järelmaks ja tarbijafinant-seerimine Leedus	Muud tegevused	Segmentide-vahelised elimineeri-mised	Kokku
Intressitulu	5 005	974	17 405	16	7 066	6 474	3 697	-5 477	35 160
Intressikulu	0	0	-3 844	-162	-1 130	-1 168	-4 357	5 477	-5 184
Neto intressitulu	**5 005**	**974**	**13 561**	**-146**	**5 936**	**5 306**	**-660**	**0**	**29 976**
Komisjoni- ja teenustasu tulu	8 187	850	377	12 905	25	626	320	0	23 290
Komisjoni- ja teenustasu kulu	-3 353	0	-98	0	-394	-61	-198	0	-4 104
Neto teenustasutulu	**4 834**	**850**	**279**	**12 905**	**-369**	**565**	**122**	**0**	**19 186**
Netotulu	**9 839**	**1 824**	**13 840**	**12 759**	**5 567**	**5 871**	**-538**	**0**	**49 162**
Netokasum finantsvaradelt	887	0	0	310	0	0	112	0	1 309
Administratiiv- ja muud tegevuskulud, tööjõukulud	-8 865	-889	-4 229	-6 941	-1 458	-4 034	-2 413	0	-28 829
Ärikasum	**1 861**	**935**	**9 611**	**6 128**	**4 109**	**1 837**	**-2 839**	**0**	**21 642**
Sidusettevõtete tulemus	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Laenude allahindluse kulu	-119	0	-828	0	-820	287	0	0	-1 480
Tulumaksukulu	0	0	0	0	0	-270	0	0	-270
Puhaskasum	**1 742**	**935**	**8 783**	**6 128**	**3 289**	**1 854**	**-2 838**	**0**	**19 893**
Varad kokku	**303 898**	**98 680**	**492 642**	**23 543**	**35 520**	**39 393**	**97 441**	**-155 670**	**935 447**
Kohustused kokku	**454 155**	**213 620**	**152 449**	**2 586**	**30 023**	**32 592**	**31 181**	**-88 885**	**827 721**

Grupi intressitulude geograafiline jaotus ning jaotus toodete lõikes on toodud lisas 7

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 6 Tütarettevõtted ja firmaväärtus

Seisuga 31.12.2017 on Grupi tütarettevõtted ning käesolevas aruandes konsolideeritud:

- AS LHV Pank (Eesti, osalus 100%)
- AS LHV Varahaldus (Eesti, osalus 100%)
- Cuber Technology OÜ (Eesti, osalus 100%)
- UAB Mokilizingas (Leedu, osalus 50%+1 osa)
- AS LHV Finance (Eesti, osalus 65% läbi AS LHV Panga)

AS LHV Pank on tasunud tütarettevõtte AS LHV Finance 65% osaluse eest rahalise sissemaksega summas 325 tuhat eurot ning mittekontrolliv osalus 35% osaluse eest rahalise sissemaksega summas 175 tuhat eurot. Nimetatud mittekontrolliva osaluse sissemakse on kajastatud konsolideeritud finantsseisundi aruandes real "Mittekontrolliv osalus".

Seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 pole Grupil sidusettevõtteid.

AS LHV Group konsolideeritud finantsseisundi aruandes oli seisuga 31.12.2017 kajastatud firmaväärtusena 3 614 tuhat eurot:

- AS LHV Varahaldus osaluste omandamisel tekkinud positiivne firmaväärtus summas 482 tuhat eurot;
- 2009. aastal sõlmitud AS LHV Varahalduse ostulepingu järgselt tekkinud positiivne firmaväärtus summas 562 tuhat eurot;
- Danske Capital AS ostulepingu järgselt tekkinud positiivne firmaväärtus AS-I LHV Varahaldus summas 2 570 tuhat eurot.

Seisuga 31.12.2017 viidi läbi firmaväärtuse väärtuse languse test. Firmaväärtuse raha genereerivaks üksuseks on AS LHV Varahaldus. Kasutusväärtuse arvestus põhineb järgnevatel eeldustel:

- Valitsetavate fondide varade mahu kasv 15% aastas (2016: 19%)
- Fondivalitseja tulude kasv keskmiselt 8% aastas (2016: 6%);
- Tulenevalt majanduskeskkonnast eeldatakse kaudsete kulude kasvu 6% aastas (2016: 4%);
- Rahavoogude diskontomäärana on kasutatud 15% (2016: 15%)

Põhieelduste väärtuste kasutamisel tugines juhatus eelnevate perioodide kogemustele ja oma parimale hinnangule tõenäoliste ootuste osas. Ootuseid on muudetud konservatiivsemaks tulenevalt muutustest turuolukorras ning seadusandluses. Kasutusväärtuse testi tulemusena ületab seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 raha genereeriva üksuse kaetav väärtus tema bilansilist väärtust, mistõttu ei ole tehtud allahindlusi.

2. mail 2016. aastal omandas LHV Varahaldus 100% Danske Capital AS aktsiatest ja võttis üle tema poolt juhitud fondide juhtimise. See omandamine võimaldas LHV Varahaldusel oluliselt suurendada oma turuosa ja ka kasumlikkust. Kohe peale aktsiate ostu- ja müügitehingu lõpuleviimist 2. mail 2016 alustas LHV Varahaldus kahe fondivalitseja ühendamist. Ühinemine jõustus 28. juulil 2016, bilansipäevaga 1. mai 2016. Mõju 2016. aasta tuludele oli 2 814 tuhat eurot ning kasumile 1 016 tuhat eurot.

AS LHV Varahaldus kajastas Danske Capital AS omandamist vastavalt IFRS 3 nõuetele viies läbi ostuanalüüsi. Ostuanalüüsi käigus hinnati Danske Capital AS konsolideerimisgrupi varade väärtust ning varad kajastati õiglases väärtuses omandamise kuupäeval (02.05.2016). Ostuanalüüsi läbiviimise aluseks oli finantsinformatsiooni kuupäev (30.04.2016), mis on omandamisele lähimaks usaldusväärsete andmetega finantsinformatsiooniks. Finantsinformatsiooni kuupäeva ja omandamise kuupäeva vahelisel perioodil ei toimunud ühtegi olulist ühekordset tehingut või sündmust, mis oleks oluliselt mõjutanud omandatud netovarasid.

Soetusega seotud kulusid 17 tuhande euro väärtuses on kajastatud 31.12.2016 lõppenud aasta konsolideeritud kasumiaruandes kui administratiivkulud.

Vara (raha, kliendilepingutega seotud immateriaalne põhivara, pensionifondide osakud ja muud nõuded) õiglane väärtus kokku oli 8 782 tuhat eurot. Kohustuste (võlad töötajatele, maksuvõlad ja muud kohustused) õiglane väärtus oli 427 tuhat eurot.

(tuhandetes eurodes)	Õiglane väärtus soetamisel
Raha ja raha ekvivalendid	1 027
Pensionifondi osakud	3 300
Muud finantsvarad	425
Kliendilepingud	4 030
Muud finantskohustused	-427
Identifitseeritud netovarad kokku	**8 355**
Osaluse eest tasutud raha LHV Varahaldus AS poolt	**10 925**
Grupi poolt omandatud firmaväärtus	**2 570**
Soetusel makstud raha ja raha ekvivalendid	**-9 898**

Järgnevalt on toodud finantsinformatsioon Grupi tütarettevõtete kohta, millel on olulises suuruses mitte-kontrolliv osalus. Informatsioon on esitatud enne omavaheliste tehingute elimineerimist.

	UAB Mokilizingas		AS LHV Finance	
Lühendatud finantsseisundi aruanne	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Laenud ja nõuded klientidele ning muud lühiajalised varad	53 915	39 140	43 209	35 454
Põhivarad	239	253	46	66
Lühiajalised kohustused	8 727	2 092	2 192	1 982
Pikaajalised kohustused	36 700	30 500	30 957	28 041
Netovarad kokku	**8 727**	**6 801**	**10 106**	**5 497**

	UAB Mokilizingas		AS LHV Finance	
Lühendatud kasumiaruanne ja muu koondkasum	2017	2016	2017	2016
Neto intressi- ja teenustasutulud	6 332	5 871	6 902	5 566
Kasum enne makse	2 224	2 124	4 604	3 289
Tulumaksukulu	-297	-270	0	0
Puhaskasum	**1 927**	**1 854**	**4 604**	**3 289**
Kokku koondkasum	1 927	1 854	4 604	3 289
Mittekontrolliva osaluse osa koondkasumist	963	927	1 612	1 151

	UAB Mokilizingas		AS LHV Finance	
Lühendatud rahavoogude aruanne	2017	2016	2017	2016
Rahavoog äritegevusest	-4 114	4 916	-1 788	-5 790
Makstud intressid	-919	-1 168	-1 103	-1 109
Makstud tulumaks	-297	-270	0	0
Neto rahavoog äritegevusest	-5 330	3 478	-2 891	-6 899
Neto rahavoog investeerimistegevusest	0	-211	-26	-18
Neto rahavoog finantseerimistegevusest	6 195	-2 511	2 917	6 917
Raha ja raha ekvivalentide muutus	**865**	**756**	**0**	**0**
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	1 859	1 103	0	0
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	2 724	1 859	0	0

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 7 Neto intressitulu

Intressitulu	Lisa	2017	2016
Ettevõtluslaenud (sh jaelaenud)		20 784	17 606
sh laenud seotud osapooltele	24	27	36
Järelmaks		7 287	7 797
Tarbimislaenud		6 358	5 296
Liising		1 845	1 603
sh laenud seotud osapooltele	24	6	4
Eralaenud		1 161	539
Hüpoteeklaenud		640	346
Finantsvõimenduse laenud ja väärtpaberite laenamine		147	505
Võlakirjad		206	380
sh müügiootel võlakirjad)	11	24	27
sh võlakirjad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	12	182	353
Krediitkaardilaenud		694	553
Nõuetelt krediidiasutustele ja investeerimisühingutele		41	74
Muud laenud		1 473	461
Kokku		**40 636**	**35 160**
Intressikulu			
Klientide hoiused ja saadud laenud		-1 224	-2 248
sh laenud seotud osapooltelt	24	41	46
Nõuded keskpangale		-1 773	-811
Allutatud kohustused	20	-2 136	-2 125
sh laenud seotud osapooltelt	24	-336	-386
Kokku		**-5 133**	**-5 184**
Neto intressitulu		**35 503**	**29 976**

Laenude intressitulud kliendi asukoha järgi (ei sisalda intressitulusid pankadelt ja võlakirjadelt):

(tuhandetes eurodes)	2017	2016
Eesti	34 307	28 136
Läti	0	102
Leedu	6 082	6 468
Kokku	**40 389**	**34 706**

Allahinnatud ettevõtluslaenudelt (s.h. arveldusaenudelt) arvutatud intressitulu 2017. aastal on 421 (2016: 137) tuhat eurot.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 8 Neto komisjoni- ja teenustasutulu

Komisjoni- ja teenustasutulu	**2017**	**2016**
Väärtpaberivahendus- ja komisjonitasud	3 081	3 086
Varahaldus- ja sarnased tasud	14 983	14 344
sh Grupi poolt valitsetavad fondid *	13 275	12 367
Valuuta konverteerimise tasud	977	1 109
Tasud kaartidelt ja arveldustelt	5 875	3 584
Komisjonitasu Snorase portfelli haldamise eest **	0	45
Komisjonitasud partneritelt	1 165	551
Tarbimislaenu- ja järelmaksu teenustasud	485	25
Muud teenustasutulud	1 037	546
Kokku	**27 603**	**23 290**
Komisjoni- ja teenustasukulu		
Makstud väärtpaberivahendus- ja komisjonitasud	-64	-828
Kaartidega seotud kulud	-2 026	-1 059
Terminalitehingutega seotud kulud	-1 982	-1 280
Arveldustega seotud kulud	-301	-227
Sularahaautomaatidega seotud kulud	-203	-76
Muud teenustasukulud	-848	-634
Kokku	**-5 424**	**-4 104**
Neto teenustasutulu	**22 179**	**19 186**

* Valitsemistasud pensioni- ja investeerimisfondidelt on kindlaksmääratud protsent fondi koguvaradest ning varieerub vahemikus 0,9% - 2% aastas.

** Mokilizingas pakub portfelli haldamise teenust Snoras Pangale, kellele portfell müüdi 2011. aastal.

Komisjoni- ja teenustasutulu kliendi asukoha järgi:	**2017**	**2016**
Eesti	26 123	22 156
Läti	50	23
Leedu	1 228	902
Muud	202	209
Kokku	**27 603**	**23 290**

LISA 9 Tegevuskulud

(tuhandetes eurodes)	**2017**	**2016**
Palk ja boonused	11 148	9 788
Sotsiaal- ja muud maksud*	3 516	3 188
Tööjõukulud kokku	**14 664**	**12 976**
IT kulud	1 920	1 807
Info- ja pangateenused	720	751
Turunduskulud	4 939	4 653
Kontorikulud	548	541
Transpordi- ja sidekulud	323	277
Töötajate koolitus- ja lähetuskulud	582	429
Muud sisseostetud teenused	3 250	3 225
Muud administratiivkulud	2 141	1 602
Põhivara kulum	1 472	1 419
Kasutusrendimaksed	1 170	973
Muud tegevuskulud	208	263
Muud tegevuskulud kokku	**17 273**	**15 940**
Tegevuskulud kokku	**31 937**	**28 916**

* kogusumma sotsiaal-, tervise- ja muude kindlustuste eest

Groupi keskmine töötajate arv 2017.aastal oli 357 (2016: 337).

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 10 Nõuded keskpangale, krediidiasutustele ja investeerimisühingutele

(tuhandetes eurodes)	31.12.2017	31.12.2016
Nõudmiseni hoiused ja tähtajalised hoiused kuni 3 kuud *	40 498	41 373
Kohustuslik reservkapital keskpangas	15 375	7 736
Nõudmiseni hoiused keskpangas *	905 339	257 391
Kokku	**961 212**	**306 500**
* raha ja raha ekvivalendid rahavoogude aruandes	945 837	298 764

Nõuete jaotus riikide lõikes on esitatud lisas 3.5. Kohustusliku reservkapitali nõue seisuga 31.12.2017 oli 1% (2016: 1%) kõigist finantseerimisallikatest (klientide hoiused ja saadud laenud). Reservi nõuet täidetakse kuu keskmisena eurodes või keskpanga poolt eelnevalt aktsepteeritud välisfinantsvarades.

LISA 11 Müügiootel finantsvarad

Grupil on müügiootel võlakirja- ja aktsiaportfell, mis koosneb võlakirjadest summas 555 (31.12.2016: 579) tuhat eurot ja VISA aktsiatest summas 220 (2016: 220) tuhat eurot. Omakapitali koosseisus 31.12.2017 seisuga on nendelt võlakirjadelt ja aktsiatelt kajastatud reserv summas 36 tuhat eurot (31.12.2016: -40 tuhat eurot), vt lisa 21.

2017. ja 2016. aastal ei saadud võlakirjade müügist kasumit ega kahjumit. 2016. aastal hinnati üles VISA aktsia väärtusele 889 tuhat eurot, mis realiseerus 2016. aasta jooksul ning seetõttu on vastav kasum kajastatud kasumiaruandes.

Müügiootel finantsvarad 31.12.2015	**3 508**
Laekumised müügiootel varade võõrandamisest ja lunastamisest	-3 608
Intressitulu (lisa 7)	27
Müügiootel varade ümberhindlus	-17
Ümberhindluse kasum klassifitseeritud kasumiaruandesse	889
Müügiootel finantsvarad 31.12.2016	**799**
Laekumised müügiootel varade võõrandamisest ja lunastamisest	-124
Intressitulu (lisa 7)	24
Müügiootel varade ümberhindlus	76
Müügiootel finantsvarad 31.12.2017	**775**

LISA 12 Finantsvarad ja -kohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

Kauplemiseesmärgil hoitavad:	31.12.2017	31.12.2016
Aktsiad ja fondiosakud	430	458
Võlakirjad	49 138	63 817
Esmasel arvele võtmisel määratletud õiglases väärtuses läbi kasumiaruande kajastatud:		
Fondiosakud	6 261	10 866
sh investeeringud valitsetavatesse pensionifondidesse	6 261	10 866
Valuutaforwardid	30	250
Finantsvarad kokku	**55 859**	**75 391**
Intressiswapid ja valuutaforwardid	2	209
Finantskohustused kokku	**2**	**209**

Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2015	**106 608**
Netosoetused ja -müügid õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavatelt investeeringutelt	-32 140
Intressitulu (lisa 7)	353
Ümberhindlus	570
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2016	**75 391**
Netosoetused ja -müügid õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavatelt investeeringutelt	-19 962
Intressitulu (lisa 7)	182
Ümberhindlus	248
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2017	**55 859**

Investeeringute õiglaseks väärtuseks on noteeritud väärtpaberite puhul nende ostunoteering (lisa 3.6). 2017. aastal saadi võlakirjade ümberhindlusest kasumit 440 tuhat eurot (2016: 213 tuhat eurot). Intressiswapide ümberhindlusest ei saadud 2017. aastal kasumit ega kahjumit (2016: kahjum 0 tuhat eurot).

Grupi poolt valitsetavate pensioni- ja investeerimisfondide hallatavate varade maht oli seisuga 31.12.2017 1 103 miljonit eurot (31.12.2016: 974 miljonit eurot).

LISA 13 Laenud ja nõuded klientidele

(tuhandetes eurodes)	31.12.2017	31.12.2016
Laenud juriidilistele isikutele	**548 424**	**418 257**
sh ettevõtluslaenud	456 748	341 358
sh jaelaenud	13 656	7 088
sh liising	33 840	33 700
sh arvelduskrediit	39 192	31 333
sh finantsvõimenduslaenud	4 547	4 383
sh järelmaks	269	265
sh krediitkaardi laenud	172	130
Laenud eraisikutele	**191 744**	**125 125**
sh järelmaks	57 327	46 812
sh hüpoteeklaenud	77 640	35 451
sh tarbimislaenud	34 474	27 294
sh liising	11 402	7 694
sh finantsvõimenduslaenud	2 621	3 004
sh krediitkaardilaenud	8 199	4 788
sh arvelduskrediit	81	82
Kokku	**740 168**	**543 382**
sh laenud seotud osapooltele (lisa 24)	2 820	1 774
Allahindlus	-8 125	-5 741
Kokku	**732 043**	**537 641**

Seisuga 31.12.2017 sisaldasid finantsvõimenduslaenud repolaenusid summas 778 (31.12.2016 3 022) tuhat eurot.
Repolaenude tagatiste õiglane väärtus seisuga 31.12.2017 oli 1 832 (31.12.2016 5 439) tuhat eurot.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Muutused allahindlustes 2017	Ettevõtlus-laenud, sh arvelduskrediit	Jaelaenud	Tarbimis-laenud	Krediit-kaardid	Järel-maks	Liising	Võimedus-laenud	Muud laenud, sh hüpoteek	Kokku
Seisuga 1. jaanuar	**-2 338**	**-101**	**-1 599**	**-118**	**-1 223**	**-219**	**0**	**-143**	**-5 741**
Aasta jooksul moodustatud allahindlused	-2 257	-54	-196	-157	-843	-570	0	-100	-4 177
Aasta jooksul finantsseisundi aruandest välja kantud	1	0	540	35	1 208	9	0	0	1 793
Seisuga 31. detsember	**-4 594**	**-155**	**-1 255**	**-240**	**-858**	**-780**	**0**	**-243**	**-8 125**

Muutused allahindlustes 2016	Ettevõtlus-laenud, sh arvelduskrediit	Jaelaenud	Tarbimis-laenud	Krediit-kaardid	Järel-maks	Liising	Võimedus-laenud	Muud laenud, sh hüpoteek	Kokku
Seisuga 1. jaanuar	**-1 686**	**0**	**-1 092**	**-110**	**-1 366**	**-349**	**0**	**-77**	**-4 680**
Aasta jooksul moodustatud allahindlused	-847	-101	-1 169	-42	-449	93	0	-66	-2 581
Aasta jooksul finantsseisundi aruandest välja kantud	195	0	662	34	592	37	0	0	1 520
Seisuga 31. detsember	**-2 338**	**-101**	**-1 599**	**-118**	**-1 223**	**-219**	**0**	**-143**	**-5 741**

Aasta jooksul moodustatud allahindlused erinevad kasumiaruandes kajastatud laenude allahindluse kulust aasta jooksul sisse nõutud summadest, mis olid varem maha kantud kui lootusetud nõuded. Nimetatud laekumised kanti kasumiaruandes otse laenude allahindluse reale.

Liisingu neto- ja brutoinvesteeringud tähtaegade lõikes	Brutoinves-teering	Teenimata intressitulu	Allahindlus	Liisingnõuete nüüdisväärtus
kuni 1 aasta	15 846	-1 274	-635	13 937
1-5 aastat	32 406	-1 756	-142	30 508
üle 5 aasta	820	-20	-4	796
Kokku seisuga 31.12.2017	**49 072**	**-3 050**	**-780**	**45 242**
kuni 1 aasta	13 413	-1 379	-67	11 967
1-5 aastat	30 862	-1 837	-149	28 876
üle 5 aasta	573	-19	-3	551
Kokku seisuga 31.12.2016	**44 848**	**-3 235**	**-219**	**41 394**

Krediidiriskile avatud positsioonide ning laenude tagatiste kohta on info lisas 3.2.

Antud laenude jaotus valuutade lõikes on ära toodud lisas 3.3.

Laenude jaotus tähtaegade lõikes on esitatud lisas 3.4.

Laenude geograafiline jaotus on esitatud lisas 3.5.

Intressitulud antud laenudelt vt lisa 7.

LISA 14 Muud nõuded klientidele

(tuhandetes eurodes)	31.12.2017	31.12.2016
Varahaldustasud klientidelt	1 179	1 238
sh seotud osapooled (lisa 24)	1 156	1 238
Muud tasud klientidele teenuste osutamise eest	7 302	1 890
Maksed teel	6	15
Muud nõuded	1 313	336
Kokku	**9 800**	**3 479**

Kõik tasud, v.a sissenõudemenetlusega seotud nõuded, laekuvad 12 kuu jooksul bilansikuupäevast ja on seetõttu käibevara.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 15 Muud varad

(tuhandetes eurodes)	31.12.2017	31.12.2016
Finantsvarad		
Balti börside garantiideposiidid	9	8
VISA ja MasterCard tagatisdeposiidid	2 280	933
Vahesumma	**2 289**	**941**
Mittefinantsvarad		
Ettemaksed Finantsinspektsioonile	446	272
Maksude ettemaksed	10	112
Ülevõetud varad	22	22
Ettemaksed kaupmeestele registreeritud kliendilepingute eest	52	67
Muud ettemaksed *	986	918
Vahesumma	**1 516**	**1 391**
Kokku	**3 805**	**2 332**

* Ettemaksed kontoriruumide rendi, kindlustuse, infoteenuste, ajakirjandusväljaannete ja koolituste eest.

Ettemaksed laekuvad tagasi või kasutatakse ära 12 kuu jooksul arvates bilansipäevast ja seetõttu on arvele võetud käibevarana. Balti börside garantiideposiidid on Tallinna, Riia ja Vilniuse börsidel tehtavate väärtpaberitehingute tagamiseks ning VISA ja MasterCard deposiidid krediitkaarditehingute tagamiseks, mistõttu käsitletakse mõlemaid pikaajalise varana.

LISA 16 Materiaalne ja immateriaalne põhivara

(tuhandetes eurodes)	Materiaalne põhivara	Immateriaalne põhivara	Kokku
Saldo 31.12.2015			
Soetusmaksumus	2 592	2 291	4 883
Akumuleeritud kulum	-1 907	-1 602	-3 509
Jääkmaksumus	**685**	**689**	**1 374**
Soetatud põhivara	959	923	1 882
Äriühenduse käigus omandatud põhivara	0	4 030	4 030
Müüdud põhivara	-13	0	-13
Amortisatsioonikulu	-423	-1 108	-1 531
Mahakantud põhivara	-17	-34	-51
Saldo 31.12.2016			
Soetusmaksumus	3 521	7 210	10 731
Akumuleeritud kulum	-2 330	-2 710	-5 040
Jääkmaksumus	**1 191**	**4 500**	**5 691**
Soetatud põhivara	618	848	1 466
Amortisatsioonikulu	-327	-1 021	-1 348
Müüdud põhivara	-61	0	-61
Saldo 31.12.2017			
Soetusmaksumus	4 078	8 058	12 136
Akumuleeritud kulum	-2 657	-3 731	-6 388
Jääkmaksumus	**1 421**	**4 327**	**5 748**

Materiaalne põhivara sisaldab arvuteid ja kontoritehnikat, mööblit, kontori renoveerimiseks tehtud kapitaliseeritud kulusid. Immateriaalne vara sisaldab litsentse ja arenduskulusid.

2017. ja 2016. aastal ei ole ilmnenud märke materiaalse või immateriaalse põhivara kasutusväärtuse langusest.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 17 Klientide hoiused ja saadud laenud

(tuhandetes eurodes)	Eraisikud	Juriidilised isikud	Avalik sektor	31.12.2017 kokku
Nõudmiseni hoiused	278 430	1 124 946	6 203	1 409 579
Tähtajalised hoiused	51 075	70 221	5 816	127 112
Saadud laenud	0	6 000	0	6 000
Tekkepõhine intressikohustus	144	87	7	238
Kokku	**329 649**	**1 201 254**	**12 026**	**1 542 929**
sh. seotud osapooled (lisa 24)	2 022	20 973	0	22 995

(tuhandetes eurodes)	Eraisikud	Juriidilised isikud	Avalik sektor	31.12.2016 kokku
Nõudmiseni hoiused	202 725	413 141	8 260	624 126
Tähtajalised hoiused	63 749	81 945	6 469	152 163
Saadud laenud	0	0	778	778
Tekkepõhine intressikohustus	209	285	20	514
Kokku	**266 683**	**495 371**	**15 527**	**777 581**
sh. seotud osapooled (lisa 24)	1 165	6 265	0	7 430

2017. aastal tagastati Maaelu Edendamise Sihtasutuselt saadud laen summas 778 tuhat eurot. LHV Pank sõlmis Euroopa Investeerimisfondiga (EIF) tagamata 10-aastase laenulepingu summas 12,5 miljonit eurot, et suurendada väikese ja keskmise suurusega ettevõtete laenuvõimalusi. 31.12.2017 seisuga oli pank laenusummast kasutusele võtnud 6 000 tuhat eurot. Enamiku klientide hoiuste ja saadud laenude nominaalne intressimäär on võrdne nende sisemise intressimääraga, kuna muid olulisi tasusid ei ole makstud.

Klientide hoiuste ja saadud laenude jaotus valuutade lõikes on ära toodud lisas 3.3.

Klientide hoiuste ja saadud laenude jaotus tähtaegade lõikes on esitatud lisas 3.4.

Klientide hoiuste ja saadud laenude regionaalne jaotus on esitatud lisas 3.5.

LISA 18 Võlad hankijatele ja muud kohustused

Finantskohustused

(tuhandetes eurodes)	Lisa	31.12.2017	31.12.2016
Võlgnevused hankijatele		8 507	2 686
Võlgnevused kaupmeestele		439	330
Muud lühiajalised kohustused		1 878	1 551
Tekkepõhine intress allutatud laenudelt	20	210	210
Maksed teel		55 661	11 063
Väljastatud finantsgarantiid		137	137
Vahesumma		**66 832**	**15 977**
Mitte-finantskohustused			
Väljastatud tegevusgarantiid		159	228
Maksuvõlad		700	886
Võlgnevused töövõtjatele		1 238	1 020
sh. seotud osapooled	24	84	92
Muud lühiajalised võlgnevused		2 141	920
Vahesumma		**4 238**	**3 054**
Kokku		**71 070**	**19 031**

Võlgnevused töövõtjatele koosnevad aruandeperioodil maksmata töötasudest, boonuse- ja puhkusereservi kohustusest ning võlgnevuste suurenemine on tulenenud töötajate lisandumisest aasta jooksul. Maksed teel koosnevad välisvaluutamaksetest ning väärtpaberitehingute vahendamisest tekkinud võlgnevustest klientidele. Kõik kohustused, v.a. finantsgarantiid, kuuluvad tasumisele 12 kuu jooksul ja kajastatakse seetõttu lühiajaliste kohustustena.

LISA 19 Kasutusrent

Grupp rendib kasutusrendi tingimustel kontoriruume. Kõik rendilepingud on katkestatavad poolte kokkuleppel. Tulevaste rendimaksete miinimumsumma vastavalt ühepoolselt mitte tühistatavatele rendimaksetele järgmistel perioodidel on välja toodud järgnevas tabelis. 2017. aastal on tegevuskuludes kajastatud kasutusrendimakseid kontoriruumidelt 1 170 tuhat eurot (2016: 973 tuhat eurot).

(tuhandetes eurodes)	Kuni 1 aasta	1 kuni 5 aastat	Kokku
Mittetühistatavad rendimaksed **31.12.2017**	1 195	2 152	**3 347**
Mittetühistatavad rendimaksed **31.12.2016**	1 132	3 718	**4 850**

LISA 20 Allutatud kohustused

Vastavalt Grupi äritegevusele on rahavoogude aruandes finantseerimistegevusena kajastatud saadud laenudena ainult allutatud kohustused, kuna muud saadud laenud on tavapärase äritegevuse osa Käesolevas lisas on toodud allutatud kohustuste muutused, sh rahalised või mitterahalised liikumised ning valuutakursi mõjud, juhul kui neid on aruandeperioodil või võrreldaval perioodil toimunud.

Grupp on võtnud allutatud laene pikaajaliste vahendite suurendamise eesmärgil. Allutatud laenudest tulenevad nõuded kuuluvad Grupi pankroti korral rahuldamisele peale kõigi muudest kohustustest tulenevate nõuete rahuldamist, kuid enne aktsionäride nõuete rahuldamist. Allutatud kohustuste saldo iga aruandeperioodi lõpus on välja toodud alljärgnevas tabelis.

Allutatud kohustused

(tuhandetes eurodes)	Emiteerimise aasta	Summa	Intressimäär	Lunastustähtaeg
	2014	15 900	7,25%	20. juuni 2024
	2015	15 000	6,5%	29. oktoober 2025
Allutatud kohustused seisuga 31.12.2015		**30 900**		
Allutatud kohustused seisuga 31.12.2016		**30 900**		
Allutatud kohustused seisuga 31.12.2017		**30 900**		

Intressikulud allutatud kohustustelt iga aruandeperioodi kohta ning intressikohustus iga aruandeperioodi lõpu seisuga on välja toodud alljärgnevas tabelis. Intressikohustused on finantsseisundi aruandes arvele võetud, kasutades sisemist intressimäära.

Intressikohustus allutatud kohustustelt

(tuhandetes eurodes)	
Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt 31.12.2015 (lisa 18)	**205**
2016. aasta intressikulu (lisa 7)	2 125
2016. aastal välja makstud	-2 120
Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt 31.12.2016 (lisa 18)	**210**
2017. aasta intressikulu (lisa 7)	2 136
2017. aastal välja makstud	-2 136
Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt 31.12.2017 (lisa 18)	**210**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 21 Omakapital aktsiaseltsis

Tehingud aktsiate ja ülekursiga	Aeg	Aktsiahind	Aktsiakapital	Ülekurss	Kokku
Aktsiakapital seisuga 31.12.2015			**23 356**	**33 992**	
Aktsiakapitali sissemaksed	Mai 2016	6,95	2 000	11 900	13 900
Aktsiakapital seisuga 31.12.2016			**25 356**	**45 892**	
Aktsiakapitali sissemaksed	Juuli 2017	2,0	411	412	823
Aktsiakapital seisuga 31.12.2017			**25 767**	**46 304**	

Aktsiakapital on täies ulatuses sisse makstud rahas. Aktsiate nimiväärtus on 1 euro ja aktsiate arv seisuga 31.12.2017 25 767 342 (31.12.2016: 25 356 005). Iga aktsia annab aktsionärile üldkoosolekul 1 hääle.

Ettevõtte põhikirjajärgne minimaalne aktsiakapital on 15 miljonit eurot ja maksimaalne aktsiakapital on 60 miljonit eurot (31.12.2016:15 and 60 miljonit eurot).

Olulist mõju ASis LHV Group omavad 25,14% häälteõigusega Rain Lõhmus ja 9,87% häälteõigusega Andres Viisemann (31.12.2016: vastavalt 25,9% ja 9,81%).

Aruandeaastal maksis Group aktsionäridele dividende 0,15 eurosenti aktsia kohta, mis teeb kogusummaks 3 803 tuhat eurot.

Seisuga 31.12.2017 moodustas Grupi jaotamata kasum 44 071 tuhat eurot (31.12.2016: 28 335 tuhat eurot). Seisuga 31.12.2017 on võimalik dividendidena omanikele välja maksta 35 257 (2016: 22 668) tuhat eurot eurot, millega kaasnev tulumaksukulu oleks 8 814 (2016: 5 667) tuhat eurot.

Kohustuslik reservkapital omakapitali koosseisus koosneb:

(tuhandetes eurodes)	
Kohustuslik reservkapital seisuga 31.12.2015	**895**
2015. aasta puhaskasumist kantud	685
Kohustuslik reservkapital seisuga 31.12.2016	**1 580**
2016. aasta puhaskasumist kantud	891
Kohustuslik reservkapital seisuga 31.12.2017	**2 471**

Muud reservid konsolideeritud omakapitali muutuste aruandes koosnevad:

(tuhandetes eurodes)	31.12.2017	31.12.2016
Müügiootel võlakirjade ümberhindlusreserv	36	-40
Töötajatele väljastatud optsioonide reserv	1 413	1 284
Kokku	**1 449**	**1 244**

Grupp väljastab aktsiaoptsioone AS LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmetele ja nendega võrdsustatud töötajatele ning osakonnajuhtidele ja nendega võrdsustatud töötajatele.

	Aktsiate arv	Osaku märkimishind (EUR)	Realiseerimise periood	Inimeste arv, kellele optsioone väljastati
Aktsiaoptsioonide jääk seisuga 31.12.2013	**0**			
Perioodi jooksul väljastatud kogus	411 336	2,0	01.07.2017-30.09.2017	**35**
Aktsiaoptsioonide jääk seisuga 31.12.2014	**411 336**			
Perioodi jooksul väljastatud kogus	278 594	2,4	01.05.2018-31.07.2018	**48**
Aktsiaoptsioonide jääk seisuga 31.12.2015	**689 930**			
Perioodi jooksul väljastatud kogus	270 330	3,0	01.05.2019-31.07.2019	**48**
Perioodi jooksul tühistatud kogus	-62 183			
Aktsiaoptsioonide jääk seisuga 31.12.2016	**898 077**			
Perioodi jooksul väljastatud kogus	364 990	4,65	01.05.2020-31.07.2020	**69**
Perioodi jooksul realiseeritud kogus	-411 336			
Aktsiaoptsioonide jääk seisuga 31.12.2017	**851 731**			

Grupp võib emiteerida aktsiaoptsioone ka 2017. aasta tulemuste eest. Kõigi programmi aktsiaoptsioonide üleandmisperiood on 3 aastat. Märkimisõiguse rakendamine tekib realiseerimisperioodi esimesel päeval. 2017. aastal realiseeriti 2014 aastal väljastatud aktsiaoptsioonid täies mahus.

Juhatuse liikmetel ja töötajatel ei ole võimalik aktsiaoptsioonide asemel võtta välja määratud summat rahas. Aktsiaoptsioone ei saa vahetada, võõrandada, pantida ega koormata. Aktsiaoptsioone saab pärida. Aktsiaoptsioonileping kaotab kehtivuse töölepingu ennetähtaegsel lõpetamisel töötaja algatusel, milles saab teha erandeid AS-i LHV Group nõukogu või nõukogu otsuse alusel Töötasukomitee, ja töölepingu erakorralisel ülesütlemisel tööandja poolt töötajast tuleneval põhjusel. Vastavalt krediidiasutuste seadusele võib AS-i LHV Group nõukogu vähendada väljastatud aktsiaoptsioonide arvu või aktsiaoptsioonid tühistada, kui ettevõtte üldised majandustulemused

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

on eelneva perioodiga võrreldes märkimisväärselt halvenenud, ettevõtte juhatuse liige või töötaja ei täida enam tulemuskriteeriume, ettevõte ei täida enam usaldatavus-normatiive või ettevõtte riskid ei ole adekvaatselt kaetud omavahenditega või tulemustasu määramisel on tuginetud andmetele, mis osutusid olulisel määral ebatäpseks või ebaõigeks.

Aktsiapõhistest maksetehingutest tulenevad kulud kokku moodustasid osana tööjõukuludest perioodi jooksul 959 (2016: 710) tuhat eurot.

LISA 22 Varahaldusteenusega seotud klientide hallatavad varad

AS LHV Pank, tegutsedes klientide kontohaldurina,
hoiab enda käes vastutaval hoiul või vahendab järgmisi klientide varasid:

(tuhandetes eurodes)	31.12.2017	31.12.2016
Klientide rahalised vahendid	10 266	11 657
Klientide väärtpaberid	1 193 235	981 251
sh emaettevõtte omanikud ja nendega seotud ettevõtted (lisa 24)	168 637	76 803
Kokku	**1 203 501**	**992 908**

Varahaldustasud nende varade haldamise eest on vahemikus 0,015 - 0,025 % (vt vastavat tulu lisa 8).

Bilansivälisena on kajastatud nende klientide rahalised vahendid, kes kasutavad LHV Panga poolt pakutavat aktiivse väärtpaberikaupleja platvormi ehk kauplemissüsteemi LHV Trader. Süsteemi eripärast tulenevalt on Pank need vahendid hoiustanud klientide isikustatud kontodel välispartneri juures ja kuna need klientide rahalised vahendid ei ole Panga poolt majandustegevuses kasutatavad (neid ei ole võimalik teistele klientidele välja laenata või tagatisena kasutada), siis arvestatakse neid rahalisi vahendeid bilansivälisena. Pank teenib nimetatud kontode tehingute vahendamise eest teenustasu- ja intressitulusid sarnaselt Grupi finantsseisundi aruandesse arvatud klientide kontodele. Pank on andnud LHV Trader kontode osas partnerile lepingulise garantii, millega ta tagab vajadusel partnerile enda poolt vahendatud klientide tehingute finantseerimisest (võimendamisest) saadavad kahjud, sealjuures esmane tagatis on kliendi võimenduse tagatiseks olevad varad. Klientidel on sarnane garantii Pangale, ning seega on Pank sisuliselt garantii üle andnud lõppkliendile. Vältimaks võimalikke kahjusid monitoorib Pank igapäevaselt võimalikku tagatiste vähenemist ja kliendikontode puudujääke. Senises praktikas sellised kahjud, mille puhul Panga poolt antud garantii rakenduks, puuduvad ja Pank ei ole garantiist tulenevalt kompensatsioonikulu kandnud.

LISA 23 Tingimuslikud varad ja kohustused

Tühistamatud tehingud	Tegevusgarantiid	Finantsgarantiid	Akreditiivid	Valmisolekulaenud	Kokku
Kohustus lepingulises summas 31.12.2017	10 129	5 999	51	179 572	**195 751**
Kohustus lepingulises summas 31.12.2016	12 695	5 442	0	132 520	**150 657**

Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamiselt määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. Maksuhaldur ei ole aastatel 2016–2017 Grupi maksurevisjoni läbi viinud. Grupi juhtkonna hinnangul ei esine 2018. aastal selliseid asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata Grupile olulise täiendava maksusumma.

Tegevusgarantiid on lepingud, mis tagavad kompensatsiooni juhul, kui teine osapool ei suuda täita lepingust tulenevaid kohustusi. Sellised lepingud ei anna üle krediidiriski. Tegevusgarantii lepingute riskiks on juhud, kui toimub kindlustusjuhtum (so teise osapoole suutmatus täita lepingust tulenevaid kohustusi). Grupi võtmeriskid on olulised kõikumised lepingust tulenevate maksete tiheduses ja suuruses võrreldes ootustega. Grupp kasutab selliste maksete prognoosimiseks ajaloolist informatsiooni ja statistilisi meetodeid. Kaebused tuleb esitada enne lepingu tähtaega ning suurem osa kaebusi rahuldatakse kiirelt. See võimaldab Grupile suuremat kindlust prognoositud maksete kohta ning seega tuleviku rahavoogude kohta. Selliste riskide kontrollimiseks monitoorib Grupp pidevalt sarnaste toodete väljamakseid ning omab võimalust tulevikus kohendada tasusid, et need vastaksid võimalikele muutustele taotluste väljamaksete osas. Grupil on välja töötatud väljamaksete taotlustega tegelemise protsess, mis sisaldab õigust taotlus üle vaadata ning pettuslikud või nõuetele mittevastavad palved tagasi lükata. Tegevusgarantiide mõju ja kontsentratsioon garanteeritud lepingulistes summades on järgmine:

Tegevusalade lõikes	31.12.2017	31.12.2016
Ehitus	7 083	7 170
Veevarustus	1 237	2 062
Tootmine	212	1 594
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	708	152
Muu tegevus	889	1 718
Kokku	**10 129**	**12 695**

Reitinguklasside lõikes	31.12.2017	31.12.2016
5 madal krediidirisk	346	55
6 madal krediidirisk	3 722	964
7 keskmine krediidirisk	3 938	5 591
8 keskmine krediidirisk	374	1 393
9 kõrgendatud krediidirisk	621	710
10 kõrge krediidirisk	84	107
11 kõrge krediidirisk	0	1 531
12 mitterahuldav reiting	16	2 327
13 mitterahuldav reiting	605	0
Ilma reitinguta	423	17
Kokku	**10 129**	**12 695**

Tegevusgarantiid on ületagatud iga aruandeperioodi lõpu seisuga. Seetõttu ei ole Grupp kandnud kahjusid tegevusgarantiide lepingutest nii 2017. aastal kui ka varasematel perioodidel.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 24 Tehingud seotud osapooltega

Grupi aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- olulist mõju omavad omanikud ja nendega seotud ettevõtted;
- juhatuse liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud (ühiselt: juhtkond);
- nõukogu liikmed;
- eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted.

Tehingud	Lisa	2017	2016
Intressitulud	7	**53**	**54**
sh juhtkond		27	17
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		36	36
Komisjoni- ja teenustasutulud	**8**	**8**	**5**
sh juhtkond		2	1
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		6	4
Intressikulud deposiitidelt	**7**	**41**	**46**
sh juhtkond		1	3
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		40	43
Intressikulud allutatud kohustustelt	**7**	**336**	**364**
sh juhtkond		7	34
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		329	330

Saldod	Lisa	31.12.2017	31.12.2016
Laenud ja nõuded aasta lõpu seisuga		**2 820**	**2 708**
sh juhtkond	14	1 736	1 596
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased	14	1 084	1 112
Hoiused aasta lõpu seisuga		**22 995**	**7 430**
sh juhtkond	18	283	236
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased	18	22 712	7 194
Allutatud kohustused aasta lõpu seisuga		**4 999**	**4 799**
sh juhtkond	21	104	104
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased	21	4 895	4 695

Tabelis on toodud ülevaade seotud osapoolte olulisematest saldodest ja tehingutest. Kõik muud tehingud juhatuse ja nõukogu liikmete lähikondlastega, nendega seotud ettevõtetega ning emaettevõtte AS LHV Group väikeaktsionäridega ja nende lähikondlastega on tehtud üldise hinnakirja alusel.

Seotud osapooltele antud laenud on väljastatud turutingimustel.

Juhtkonnal ei olnud seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 tähtajalisi hoiuseid ning nõudmiseni hoiuste intressimäär vastab klientide üldisele hinnakirjale.

Oktoobris 2015 saadud allutatud laenu intressimääraks on 6,5%. Juunis 2014 saadud allutatud laenu intressimääraks on 7,25%, vt lisa 20.

2017. aastal on makstud emaettevõtte AS LHV Group ja tema tütarettevõtete juhtkonnale palka ja muid kompensatsioone kogusummas 1 371 tuhat eurot (2016: 1 198 tuhat eurot), koos kõigi maksudega. Seisuga 31.12.2017 on kohustusena juhtkonna ees kajastatud detsembri töötasu ja puhkusekohustus summas 84 tuhat eurot (31.12.2016: 92 tuhat eurot) (lisa 18). Grupil ei eksisteeri seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 juhatuse ega nõukogu liikmetega seotud pikaajalisi kohustusi (pensionikindlustusi, lahkumishüvitisi jne). 2017. aastal maksti nõukogu liikmetele tasusid summas 39 tuhat eurot (2016: 54 tuhat eurot).

Grupp on sõlminud juhatuse liikmetega lepingud, milles ei ole lepingute lõpetamisel määratud lahkumishüvitisi. Lepingus reguleerimata valdkondade vaidluste korral on osapooled kokku leppinud lähtuda Eesti Vabariigis kehtestatud seadustest.

Juhatusele on kehtestatud aktsiaoptsioonide programm. 2017. aastal väljastati juhatuse liikmetele aktsiaoptsioone summas 420 tuhat eurot (2016: 261 tuhat eurot).

Kontohaldurina hoitavate seotud osapoolte varade kohta on informatsioon toodud lisas 22.

LISA 25 Tava ja lahustatud kasum aktsia kohta

Leidmaks tava kasumi aktsia kohta, on emaettevõtte omanikele omistatud puhaskasum jagatud kaalutud keskmise aktsiate arvuga.

	2017	2016
Emaettevõtte omanikele kuuluv puhaskasum (tuhandetes eurodes)	19 603	17 798
Kaalutud keskmine aktsiate arv (tuhandetes aktsiates)	25 562	24 856
Tava kasum aktsia kohta (eurodes)	0,77	0,72
Kaalutud keskmine aktsiate arv kasutatud lahustatud kasumi aktsia kohta arvutamisel (tuhandetes aktsiates)	26 049	25 336
Lahustatud kasum aktsia kohta (eurodes)	0,75	0,70

Kaalutud keskmine aktsiate arv kasutatud nimetajana (tuhandetes aktsiates)	2017	2016
Kaalutud keskmine aktsiate arv kasutatud nimetajana tava kasum aktsia kohta arvutamisel	25 562	24 856
Korrigeerimised lahustatud kasumi aktsia kohta arvutamiseks		
Aktsiaoptsioonid	488	480
Kaalutud keskmine tavaaktsiate ja potentsiaalsete aktsiate arv kasutatud nimetajana lahustatud kasum aktsia kohta arvutamiseks	26 049	25 336

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 26 Emaettevõtte eraldiseisvad põhiaruanded

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades konsolideerimisgrupi emaettevõtte eraldiseisvad põhiaruanded.

Emaettevõtte kasumiaruanne ja muu koondkasumiaruanne

(tuhandetes eurodes)	2017	2016
Intressitulu	1 530	1 390
Intressikulu	-2 136	-2 125
Neto intressikulu	**-606**	**-735**
Saadud dividendid	3 803	0
Netotulu/kulu investeeringutelt sidusettevõtetesse	0	1
Netokasum/kahjum finantsvaradelt	**3 803**	**1**
Tegevuskulud	-471	-601
Aruandeaasta puhaskasum (-kahjum)	**2 726**	**-1 335**
Aruandeaasta koondkasum (-kahjum)	**2 726**	**-1 335**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Emaettevõtte finantsseisundi aruanne

(tuhandetes eurodes)	31.12.2017	31.12.2016
Varad		
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	11 018	7 638
Antud laenud	22 286	22 285
Muud nõuded ja varad	6	4
Investeeringud tütarettevõtetesse	64 955	67 617
Varad kokku	**98 265**	**97 544**
Kohustused		
Viitvõlad ja muud kohustused	60	43
Allutatud kohustused	31 110	31 110
Kohustused kokku	**31 170**	**31 153**
Omakapital		
Aktsiakapital	25 767	25 356
Ülekurss	46 304	45 892
Kohustuslik reservkapital	2 471	1 580
Muud reservid	1 413	1 283
Akumuleeritud kahjum	-8 860	-7 720
Omakapital kokku	**67 095**	**66 391**
Kohustused ja omakapital kokku	**98 265**	**97 544**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Emaettevõtte rahavoogude aruanne

(tuhandetes eurodes)	2017	2016
Rahavood äritegevusest		
Saadud intressid	1 530	1 390
Makstud intressid	-2 136	-2 125
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud	-441	-598
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustuste muutust	**-1 047**	**-1 333**
Korrigeerimised		
Aktsiaoptsioonidest tulenevad investeeringud tütarettevõtetesse	-938	-712
Äritegevusega seotud varade ja kohustuste neto muutus:		
Muude nõuete muutus	-2	26
Muude kohustuste muutus	944	630
Neto rahavood äritegevusest	**-1 043**	**-1 389**
Rahavood investeerimistegevusest		
Antud laenud	0	-5 600
Kapitali tagasimaksed tütar- ja sidusettevõtetest	6 600	2 700
Kapitali sissemaksed tütar- ja sidusettevõtetesse	-3 000	-13 243
Neto rahavood investeerimistegevusest	**3 600**	**-16 143**
Rahavood finantseerimistegevusest		
Aktsiakapitali sissemakse (sh ülekurss)	823	13 900
Saadud dividendid	3 803	0
Makstud dividendid	-3 803	0
Neto rahavood finantseerimistegevusest	**823**	**13 900**
Raha ja raha ekvivalentide muutus	**3 380**	**3 632**
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	7 638	11 270
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	**11 018**	**7 638**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Emaettevõtte omakapitali muutuste aruanne

(in thousands of euros)	Aktsiakapital	Üle-kurss	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Akumuleeritud kahjum/ Jaotamata kasum	Kokku
Saldo seisuga 01.01.2016	**23 356**	**33 992**	**895**	**575**	**-5 700**	**53 118**
Sissemakstud aktsiakapital	2 000	11 900	0	0	0	**13 900**
Kantud kohustuslikku reservkapitali	0	0	685	0	-685	**0**
Aktsiaoptsioonid	0	0	0	708	0	**708**
2016. a. koondkahjum	0	0	0	0	-1 335	**-1 335**
Saldo seisuga 31.12.2016	**25 356**	**45 892**	**1 580**	**1 283**	**-7 720**	**66 391**
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	0	-66 781	**-66 781**
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	-39	102 836	**102 797**
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2016	**25 356**	**45 892**	**1 580**	**1 244**	**28 335**	**102 407**
Saldo seisuga 01.01.2017	**25 356**	**45 892**	**1 580**	**1 283**	**-7 720**	**66 391**
Sissemakstud aktsiakapital	411	412	0	0	0	**823**
Dividendimakse	0	0	0	0	-3 803	**-3 803**
Kantud kohustuslikku reservkapitali	0	0	891	0	-891	**0**
Aktsiaoptsioonid	0	0	0	130	827	**957**
2017. a. koondkasum	0	0	0	0	2 727	**2 727**
Saldo seisuga 31.12.2017	**25 767**	**46 304**	**2 471**	**1 413**	**-8 860**	**67 095**
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	0	-64 117	**-64 117**
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	36	117 048	**117 084**
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2017	**25 767**	**46 304**	**2 471**	**1 449**	**44 071**	**120 062**

Korrigeeritud konsolideerimata omakapital on maksimaalne summa, mida võib Eesti seadusandluse järgi aktsionäridele välja maksta.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H.E
Kuupäev/date 27.02.2018
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Juhatuse allkirjad konsolideeritud aastaaruandele

Juhatus on koostanud AS LHV Group tegevusaruande ning konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 31. detsembril 2017 lõppenud majandusaasta kohta.

Juhatus kinnitab, et lehekülgedel 4 kuni 34 esitatud ASi LHV Group tegevusaruanne annab õige ja õiglase ülevaate emaettevõtte ja konsolideerimisse kaasatud ettevõtete kui terviku äritegevuse arengust, tulemustest ja finantsseisundist.

Juhatus kinnitab, et lehekülgedel 35 kuni 100 esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne annab juhatuse parima teadmise kohaselt õige ja õiglase ülevaate emitendi ja konsolideerimisse kaasatud ettevõtete kui terviku varadest, kohustustest, finantsseisundist ja tulemustest vastavalt rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditele, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt ning sisaldab peamiste riskide ja kahtluste kirjeldust.

22.02.2018

Madis Toomsalu

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

AS-i LHV Group aktsionäridele

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS-i LHV Group ja selle tütarettevõtete (koos Kontsern) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2017 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie auditi arvamus on kooskõlas auditikomiteele esitatud täiendava aruandega.

Mida me auditeerisime

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2017;
- konsolideeritud kasumiaruannet ja muu koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud eetikanõuetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse eetikanõuetele.

Oma parima teadmise ja veendumuse kohaselt kinnitame, et meie poolt Kontsernile osutatud auditivälised teenused on olnud kooskõlas Eesti Vabariigis kehtivate seaduste ja regulatsioonidega ning et me ei ole osutanud auditiväliseid teenuseid, mis on keelatud Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse § 59[1] poolt.

Ülevaade meie auditist

Kokkuvõte

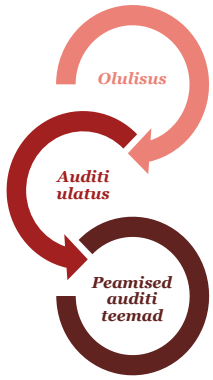

Olulisus

Auditi olulisus Kontserni tasandil on 1 170 tuhat eurot, mis moodustab 5% kasumist enne tulumaksu.

Auditi ulatus

PwC võrgustiku ettevõtted viisid läbi täismahus auditi Kontserni ettevõtete osas, mis katsid sisuliselt kogu konsolideeritud finantsseisundi ja kasumiaruande.

Peamised auditi teemad

- Klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse langus

Oma auditi kujundamisel määrasime me olulisuse ja hindasime olulise väärkajastamise riske konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes. Erilist tähelepanu pöörasime valdkondadele, kus juhatus on kasutanud subjektiivseid hinnanguid, näiteks oluliste raamatupidamislike hinnangute puhul, mis tuginesid eeldustele ja tulevikusündmustele, mis on oma olemuselt ebakindlad. Nagu kõikides oma auditites, tegelesime riskiga, et juhtkond eirab sisekontrollisüsteemi, hinnates muu hulgas seda, kas on asjaolusid, mis viitavad pettusest tuleneda võivale olulise väärkajastamise riskile.

Olulisus

Meie auditi ulatust mõjutas meie poolt määratud olulisus. Auditi eesmärgiks on omandada põhjendatud kindlustunne selle kohta, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast. Neid loetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Tuginedes oma professionaalsele hinnangule määrasime olulisusele, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku olulisusele, teatud numbrilised piirmäärad, mis on toodud alljärgnevas tabelis. Need numbrilised piirmäärad koos kvalitatiivsete kaalutlustega aitasid meil määrata meie auditi ulatust ja meie auditiprotseduuride olemust, ajastust ja mahtu ning hinnata väärkajastamiste mõju raamatupidamise aastaaruandele kui tervikule nii eraldiseisvalt kui summeerituna.

Kontserni olulisus	1 170 tuhat eurot
Kuidas me selle määrasime	5% kasumist enne tulumaksu
Rakendatud olulisuse kriteeriumi põhjendus	Pidasime kasumit enne tulumaksu sobivaks aluseks olulisuse arvutamisel, kuna meie hinnangul on see põhiliseks hindamiskriteeriumiks väliste huvigruppide jaoks ning oluliseks tulemusmõõdikuks juhatuse ja nõukogu jaoks.

Peamised auditi teemad

Peamised auditi teemad on valdkonnad, mis olid meie professionaalse hinnangu kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditis kõige olulisemad. Neid valdkondi käsitleti konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditeerimise ja sellele arvamuse avaldamise kontekstis ning me ei avalda nende valdkondade kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi teema	*Kuidas me tegelesime peamise auditi teemaga oma auditis*
Klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse langus (detailsem informatsioon on toodud lisas 2 "Kokkuvõte olulistest arvestuspõhimõtetest", lisas 3.2 "Krediidirisk" ja lisas 13 "Laenud ja nõuded klientidele"). Seisuga 31. detsember 2017 moodustasid laenud ja nõuded klientidele kokku 732 miljonit eurot ning nendega seotud 2017. aasta kasumiaruandes kajastatud allahindluse kahjum oli 3,2 miljonit eurot. Keskendusime sellele valdkonnale, kuna juhtkond kasutab keerulisi ja subjektiivseid hinnanguid nii väärtuse languse kajastamise hetke kui ka selle suuruse hindamisel. Ettevõttelaenude osas hinnatakse osa vara väärtuse langusest individuaalselt, võttes arvesse kliendi krediidireitingut ja teisi teadaolevaid kõrgendatud riskitegureid. Kliendi krediidireitingu määramisel võetakse arvesse nii tema finants- kui äririske. Individuaalne allahindlus arvutatakse lähtuvalt laenunõude suurusest ja tagatise realiseerimisväärtusest bilansipäeval. Lisaks ettevõttelaenude individuaalsele hindamisele arvestatakse oluline osa nende väärtuse langusest grupipõhiselt, võttes arvesse klientide reitingut, ajaloolist maksekäitumist, makseviivituse tõenäosust, kahjumäära makseviivituse korral ja teisi tegureid. Eraisikutele ja juriidilistele isikutele (lisaks ettevõttelaenudele) antud laenude allahindluse arvestamisel grupeeritakse nad alarühmadesse homogeensete krediidiriski tunnuste alusel. Enamik nende alarühmade allahindlusest hinnatakse grupipõhiselt, võttes arvesse ajaloolist maksekäitumist, laenu makseviivituse tõenäosust, kahjumäära makseviivituse korral ja teisi tegureid.	Hindasime, kas grupi arvestuspõhimõtted klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse languse osas on kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS). Hindasime allahindluse arvestuse alusandmete ja arvutustega seotud kontrollimehhanismide ülesehitust ja tõhusust. Need kontrollimehhanismid hõlmavad individuaalse väärtuse languse tunnustega laenude ja nõuete tuvastamist (maksetähtaja ületanud laenude jälgimine) ja grupipõhiste allahindluste arvutamist (sealhulgas grupipõhise allahindlusmudeli sisendite valideerimisprotsess). Lisaks testisime kontrollimehhanismide ülesehitust ja tõhusust ettevõttelaenude krediiditoimiku perioodilise läbivaatamise ja reitingute hindamise ning tagatiste järelevalve osas. Leidsime, et saame nendele kontrollimehhanismidele auditi läbiviimisel tugineda. Viisime läbi detailsed protseduurid järgmistes valdkondades: • grupipõhistes allahindluse arvutamise mudelites kasutatud andmete täielikkus ja korrektsus; • ettevõttelaenude saajate krediidireitingute sisemine määramine; • grupipõhistes allahindlusmudelites kasutatavate kriitiliste sisendite määramine, nagu näiteks makseviivituse tõenäosus ja kahjumäär makseviivituse korral. Kontrollisime juhtkonna poolt olulistele laenutoodetele tehtud makseviivituse tõenäosuse ja makseviivitusega seotud kahjumäära arvutusi, hinnates arvutusmetoodika ja kasutatud ajalooliste alusandmete õigsust; • tagatisi käsitleva informatsiooni ja nende väärtuste õigsus laenusüsteemis; ja

Kõige olulisemaid otsuseid ja hinnanguid nõudvad valdkonnad on:

- madalama kui investeerimisjärgu krediidireitinguga ja muude teadaolevate kõrgendatud riskiteguritega äriklientide laenude tuvastamine ja jälgimine ning selliste laenude individuaalse allahindluse arvestus, pöörates erilist tähelepanu tagatiste väärtusele;
- põhilised juhtkonnapoolsed eeldused ja otsused, millel tugineb grupipõhine allahindluse arvestus, sh makseviivituse tõenäosuse arvutus, makseviivitusega seotud kahjumäära arvutus ja krediidi ümberarvestamise koefitsiendi arvutus;
- grupipõhiste hindamismudelite sisendite iga-aastane sisemine valideerimisprotsess, võttes arvesse erinevate kliendirühmade maksekäitumist; ja
- allahindluse arvestusse kaasatud kliendiga seotud nõuete täielikkus.
- individuaalset allahindlust vajavate laenude nimekirja täielikkus ja nende allahindluse arvutamine.

Mõningate allahindluste summade puhul olime juhtkonnaga eri meelt, kuid meie arvates jäid erimeelsused mõistlikkesse piiridesse, võttes arvesse kogu laenude ja nõuete portfelli ning finantsaruannetes avalikustatud informatsiooni hindamist mõjutavate ebakindluste osas.

Me ei tuvastanud oma töö tulemusena olulisi puudujääke.

Kuidas me kujundasime oma auditi ulatuse

Kujundasime oma auditi ulatuse eesmärgiga teha piisavalt tööd, võimaldamaks meil avaldada arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta, võttes arvesse Kontserni struktuuri, raamatupidamisprotsesse ja kontrollprotseduure, ning finantssektori, milles Kontsern tegutseb, eripärasid.

Kontserni kuuluvad mitmed tütarettevõtted, mis põhiliselt tegutsevad Eestis ja Leedus (lisa 6). PwC Eesti või teised PwC võrgustiku ettevõtted viisid läbi täismahus auditi järgmistes Kontserni ettevõtetes, kattes sisuliselt kogu Kontserni konsolideeritud finantsseisundi ja kasumiaruande:

- AS LHV Group;
- AS LHV Pank, sealhulgas selle tütarettevõte AS LHV Finance;
- AS LHV Varahaldus; ja
- UAB Mokilizingas.

Kui töö teostati mõne teise PwC võrgustiku ettevõtte poolt, hindasime, kas ja millises mahus on vajalik meie osalemine nende ettevõtete auditites, tagamaks, et auditi käigus kogutakse piisavalt asjakohast tõendusmaterjali, et anda audiitori aruanne Kontserni raamatupidamise aastaaruandele tervikuna. PwC võrgustiku teiste liikmete poolt tehtud töö sisu, ajastus ja ulatus, mis mõjutavad meie arvamust Kontserni kui terviku kohta, määratakse ja seda jälgitakse Kontserni audiitori poolt Eestis.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub konsolideeritud aastaaruandes lisaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele ja meie audiitori aruandele.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;

- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Samuti kinnitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid ning edastame neile info kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlust meie sõltumatuse riivamise kohta, ja vajadusel vastavate kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, edastatud auditiga seotud teemade seast valime välja need teemad, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kontekstis kõige olulisemad ja on seega peamised auditi teemad. Me kirjeldame neid teemasid audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud antud teema kohta infot avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et antud teema kohta ei peaks meie aruandes infot esitama, kuna võib põhjendatult eeldada, et antud info esitamisega kaasnevad kahjulikud tagajärjed ületavad avaliku huvi rahuldamisest saadava kasu.

Aruanne muude seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuete kohta

Audiitoriks määramine ja audiitorteenuse osutamise periood

Meid määrati esmakordselt AS-i LHV Group kui avaliku huvi üksuse audiitoriks 31. detsembril 2009 lõppenud majandusaasta suhtes. Meie volitusi audiitorina on pikendatud vastavalt vahepealsetel aastatel toimunud konkurssidele ja aktsionäride otsustele, ning meie audiitorteenuse katkematu osutamise periood AS-ileLHV Group kui avaliku huvi üksusele on olnud kokku 9 aastat. Vastavalt Audiitortegevuse seadusele ja Euroopa Liidu määrusele 537/2014 on võimalik meie volitusi AS-i LHV Group audiitorina pikendada kuni 31. detsembril 2028 lõppeva majandusaastani.

AS PricewaterhouseCoopers

Ago Vilu

Vastutav vandeaudiitor, litsents nr 325

Verner Uibo

Vandeaudiitor, litsents nr 568

27. veebruar 2018

Kasumi jaotamise ettepanek

AS LHV Group juhatus teeb aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku 2017. aasta kasumi jaotamiseks järgnevalt:

- kanda kohustuslikku reservkapitali 980 tuhat eurot;
- maksta dividende 0,16 eurot aktsia kohta kokku summas 4 123 tuhat eurot;
- lisada aruandeperioodi aktsionäri emaettevõttele omistatav kasum summas 14 500 tuhat eurot eelmiste perioodide jaotamata kasumile.

Nõukogu allkirjad aastaaruandele

22.02.2018

Nõukogu esimees:

:

Rain Lõhmus

Nõukogu liikmed:

Raivo Hein

Heldur Meerits 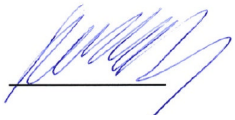

Tiina Mõis 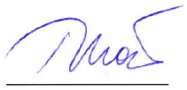

Sten Tamkivi

Tauno Tats 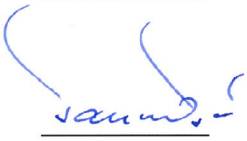

Andres Viisemann

Tulude jaotus vastavalt EMTA klassifikaatoritele

Konsolideeritud:

EMTAK	Tegevusala	2017	2016
66121	Väärtpaberite ja kaubalepingute maaklerlus	4 010	4 250
64191	Krediidiasutused (pangad) (laenuandmine)	49 091	39 692
64911	Liising	1 845	1 603
66301	Fondide valitsemine	13 293	12 905
	Tulud kokku	**68 239**	**58 450**

Konsolideerimata:

EMTAK	Tegevusala	2017	2016
64201	Valdusfirmade tegevus	1 530	1 390
	Tulud kokku	**1 530**	**1 390**